

**İÇ GÜVENLİK HİZMETİ VEREN KOLLUK
KUVVETLERİNİN KARŞILAŞTIĞI KÜLTÜREL ETKİLERE
DAYALI İLETİŞİM ENGELLERİ**

Seracettin KARATEPE

Avrasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

İşletme Ana Bilim Dalı

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. Levent KALYON

Trabzon 2016

KABUL VE ONAY

Sercettin KARATEPE tarafından hazırlanan “İç güvenlik hizmeti veren kolluk kuvvetlerinin karşılaştığı kültürel etkilere dayalı iletişim engelleri” başlıklı bu çalışma, tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

.....

.....

.....

.....

.....

Yukarıdaki imzalanan adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Enstitü Müdürü

T.C.
AVRASYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu belge ile bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları andığımı ve kaynağını gösterdiğimi ayrıca beyan ederim.(.../.../20.....)

TEZİ HAZIRLAYAN:

Seracettin KARATEPE

ÖZET

KARATEPE, Seracettin, “İç güvenlik hizmeti veren kolluk kuvvetlerinin karşılaştığı kültürel etkilere dayalı iletişim engelleri”, Yüksek Lisans tezi, Trabzon, 2016.

Bu çalışmada öncelikle kültür ve kültürel farklılıkların iç güvenlik hizmetlerine etkisi ile iletişim, kültür ve güvenlik arasındaki ilişkinin ortaya koyulması amaçlanmaktadır. Kültür, toplumları ve toplumları oluşturan bireyleri etkilediği gibi, kültürün güvenlik uygulamalarına da büyük etkisi vardır. Kültür konusunda yapılan çalışmalar, kültürün değerler açısından toplumdan topluma farklılıklar gösterdiğini ortaya koymaktadır. Kültürlerin sahip oldukları farklı bilgi, inanç, değer ve tutumlar bireysel bağlamda davranış, fikir ve düşüncelere yansıdığı gibi, örgütsel ortamlarda da sistem, süreç ve yaklaşımları etkilemektedir. Bunun sonucu olarak; bireysel bağlamda davranışlar, fikir, düşünce ve bakış, açıları, kültürden kültüre farklılık gösterdiği gibi, örgütsel bağlamda da sistem, süreç ve yaklaşımlar kültürlere göre değişiklik göstermektedir. Çalışmada aynı zamanda, farklı kültür çevrelerinde insan davranışlarının güvenlik hizmetlerine etkisi ve bu farklılıkların kaynağı olan toplumun kültür kodlarının neler olduğunun tespit edilmesi de amaçlanmaktadır. Ayrıca tezimize konu olacak konu başlığında da vurgulandığı üzere Türkiye’de emniyet ve asayiş sağlamaya görevli kolluk olan polis ve jandarma teşkilatının da hizmet veren personelinin, Türkiye’nin değişik coğrafyalarında, farklı sosyo-kültürel yapılarda görevlerini yaparken, hizmet verdikleri vatandaşların sahip oldukları farklı kültürel kodlarından gelen davranışları alışkanlıkları ritüellerine dikkat ederek ne şekilde davranmaları gerektiği konusuna değinilecektir.

Ayrıca iç güvenlik uygulamalarında kültür, iletişim ve halkla ilişkiler bağlamında kolluk kuvvetlerinin görevlerini icra ederken dikkat edecekleri iletişim engelleri tespit edilmeye çalışılıp, toplumun kültüründen gelen bu engellere karşı kolluk kuvvetlerinin uygulayacakları hareket tarzları neler olabilir tespit edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Güvenlik, İletişim

ABSTRACT

KARATEPE, Seracettin, "The police forces that serve internal security, faced by communication barriers based on cultural differences", Master's thesis, Trabzon, 2016

In this study, it is primarily aimed to reveal the relation between culture, communication and security and the affect of culture and cultural differences to interior security services. Culture, as it effect society and individuals of society also has a big influence on cultures' security enforcements. Studies about culture indicate that cultural values show differences from society to society Various knowledge, believes, values and attitudes that cultures have as they reflect to thought on individual context, olsa effect system, processes and approaches at organizatiol level. As a result of this, as personel behaviours, ideas, thoughts and perspective s shoe differences from cuştur the culture, system, process and approaches likewise show differences at organizational level. In this study, it is also aimed to determine the effect of individual behaviours from various cultural environments to security services and to determine which cultural codes of the society are the source of these differences. In addition, as it is emphasized at the title whichis going to be the subject of this thesis, it is going to be discussed how the staff which serves in police and gendermarie departments to provide public order and security should behave while on duty in various geographies, different sociocultural structure;regarding to behaviours, habits and rituals from different cultural codes which are owned by the citizens they serve.

Besides it is going to be studied which communication barriers should require caution by security forces while on duty and how they could approach these barriers which are caused by the culture of society on a culture, communication and public relations basis.

Key Words: Culture, Security, Communication

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar DİZİNİ.....	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ	x
KISALTMALAR	vi
ÖNSÖZ.....	xii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KÜLTÜR TANIMI	4
1.1 Kültür Kelimesinin Çeşitli Tarifleri.....	5
1.2 Kültür Sınıflamaları	6
1.2.1 Hâkim Kültür (Dominant Culture).....	7
1.2.2 Alt Kültür.....	7
1.2.3 Karşı Kültür	8
1.2.4 Seçkin Kültürü	9
1.2.5 Halk Kültürü	9
1.2.6 Kitle Kültürü.....	10
1.3 Kültürel Süreçler.....	11
1.4 Kültür, Kültürel Farklıklar	12
1.5 Kültürü Oluşturan Temel Unsurlar	13
1.5.1 Kültürün unsurları	15
1.5.1.1 Teknolojik ve Nesnel Kültür Unsurları	15
1.5.1.2 Sosyolojik ve Özel Kültür Unsurları	16
1.5.1.3 Duygusal ve Estetik Kültür Unsurları	16
1.5.1.4 İdeolojik Kültür Unsurları	16
1.6 Kültür ve Değer	17
1.6.1 Değer Kavramı ve Değerler.....	17
1.6.2 Değerlerin Özellikleri.....	18
1.6.3 Değerlerin Kaynağı	19
1.6.4 Kültür ve Değer İlişkisi	21

İKİNCİ BÖLÜM

2. GÜVENLİK KAVRAMI	25
2.1 Güvenlik	25
2.2 Güvenlik ihtiyacı.....	26
2.3 Güvenliğin Önemi.....	27
2.4 İç Güvenlik Hizmetleri.....	27
2.4.1 İç Güvenlik Kavramı ve Hizmetleri.....	27
2.4.2 Türkiye’de İç Güvenlik Teşkilatları.....	28
2.4.2.1 Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM)	28

2.4.2.2	Jandarmanın Genel Komutanlığı (JGK).....	28
2.4.2.3	Sahil Güvenlik Komutanlığı (SGK).....	29
2.5	Kültürün Güvenlik Üzerine Etkisi	29

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.	HALKLA İLİŞKİLERDE İLETİŞİM VE KÜLTÜR	32
3.1	Halkla İlişkiler	32
3.2	İletişim Nedir?	33
3.2.1	İletişimin Temel Öğeleri	33
3.3	Halkla İlişkiler ve İletişim.....	34
3.4	Kolluk ve Vatandaş Arasındaki İletişim Kazaları Nelerdir?	38
3.4.1	Olaylara/vakalara Yaklaşım Tarzları	38
3.4.2	Küçük Düşürmek, İnsan Onurunu Zedeleyecek Tarzda Yaklaşım Sergilemek	39
3.4.3	Gereksiz Zor Kullanma	40
3.4.4	Psikolojik Etki Oluşturma	41
3.4.5	Uygun Olmayan Dil Kullanma	41
3.4.5.1	Sözlü İletişim	42
3.4.5.2	Sözsüz İletişim	43
3.4.6	Kültürel Alt Yapıya Uygun Davranmama.....	44
3.4.7	Toplum Potansiyel Suçlu Gibi Görme Yaklaşımı	45
3.5	Halkla İlişkiler ve Kültür Kavramı	45

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4.	KÜLTÜR VE İLETİŞİM İLİŞKİSİNİN KOLLUK HİZMETLERİNE ETKİSİ.....	48
4.1	Kültür, Kültürel Farklılıklar ve Sonuçları.....	48
4.2	Kültürlerarası İletişim Kavramı.....	49
4.3	Kültürlerarası İletişime Neden İhtiyaç Duyulmaktadır?	53
4.4	Türkiye’de Kültürel Çeşitliliğin Nedenleri Nelerdir?.....	56
4.5	Kültürel Farklılıkların İletişime Etkisi Nedir?	60
4.6	Farklı Kültürlerde Olmak Kolluk İletişimini Nasıl Etkiler?	65
4.7	Toplumda Farklı Din Anlayışlarının Kültürlerarası İletişime Etkisi	70
4.8	İletişimde Kültürel Kodların Etkisi.....	72
4.8.1	Kültürel Kodlama Kavramı(KÜLTÜR KODU).....	72
4.8.2	Kültürel Kodlamanın Güvenlik Üzerine Etkisi	73
4.8.3	Düğün Örneğinden Hareketle Kültürel Kodlamanın Emniyet ve Asayişe Etkisi	76

BEŞİNCİ BÖLÜM

KÜLTÜRLERARASI İLETİŞİM VE KOLLUK YAKLAŞIMLARI BAĞLAMINDA KARŞILAŞILAN PROBLEM SAHALARI

5.	KÜLTÜREL FARKLILIKLARIN KOLLUK İLETİŞİMİNE ETKİSİ	82
5.1	Kültürlerarası İletişim	82
5.2	Farklı Kültürlerde Yaşanan Problemler	84
5.2.1	İrsal Farklılıklardan Doğan Engeller.....	85
5.2.2	Dinsel Farklılıklar	85
5.2.3	Demografik Yapı	86

5.2.4 Farklı Kültürlere Olan Ön Yargılar.....	87
5.2.5 Coğrafi Farklılıklar	88
5.3 Sosyo/kültürel Farklılıkların İletişime Etkisi	88
5.3.1 Bölgesel dil, lehçe ve şive farklılıklarından kaynaklı iletişim engelleri	88
5.3.2 Yaşam Tarzlarındaki Farklılıklar	89
5.3.3 Sosyal Yaşam	89
5.3.4 Ön Yargılar ve Kalıp Düşünceler	89
5.4 Göreve Etki Eden Kültürel Farklılıklar	90
5.4.1 Din/Mezhepsel Farklılıklar.....	90
5.4.2 Yaşam Tarzlarındaki Farklılıklar	90
5.4.3 Simge ve Sembollere Verilen Anlamlardaki Farklılıklar.....	91
5.4.4 Suç Algısındaki Farklılıklar	91
5.4.5 Toplumun Kolluk Kuvvetlerini Kodlamadaki Farklılıklar	91
SONUÇ VE ÖNERİLER	92
KAYNAKÇA.....	102

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1: Kültürel faktörler	15
Tablo 2: Yıllara Göre Türkiye'den Çıkış.....	58
Tablo 3: Yıllara Göre Türkiye'ye giriş.....	59
Tablo 4: Türkiye'de Yabancı Uyrıklulara Verilen İkamet İzin Çeşitleri	60
Tablo 5: Çatışma Türleri.....	64

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1: Kültür, Değer, Tutum, Davranış	20
Şekil 2: Maslow'un İhtiyaçlar Diyagramı	26
Şekil 3: Bireyler Düzeyinde Doğrudan Kültürlerarası İletişim	50

KISALTMALAR

EGM : Emniyet Genel Müdürlüğü

ETK : Emniyet Teşkilatı Kanunu

İHAS : İnsan hakları Avrupa Sözleşmesi

JGK : Jandarma Genel Komutanlığı

JTGYK : Jandarma Teşkilatı Görev ve Yetki Kanunu

PVSK : Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu

SGK : Sahil Güvenlik Komutanlığı

Er : Erişim Tarihi

a.g.e : Adı Geçen Eser

e.g.m : Adı Geçen Makale

s : Sayfa

ÖNSÖZ

Bu tez çalışmasında Türkiye’de hizmet veren kolluk görevlilerinin Türkiye’nin çeşitli coğrafyaların da görev yaparken karşılaştıkları farklı kültür çevrelerinin, kendi kültürlerine has tutum, davranış ve alışkanlıklarına karşı nasıl bir hizmet yaklaşımı belirlemesine, buna bağlı olarak karşılaştıkları iletişim kaza ve engellerine nasıl çözüm yolları bulabileceklerine ışık tutulmaya çalışılmıştır.

Öncelikle tez konusunu seçerken isteklerimi göz önünde bulundurup bana yardımcı olan başta tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Levent KALYON ve Doç. Dr. Asif Yoldaş, Yrd. Doç. Dr. Burak HERGÜNER’e teşekkürlerimi sunarım. Kaynak aramak için özellikle Ankara’daki üniversitelerde ve Milli Kütüphanede yaptığımız çalışmalarda desteğini esirgemeyen değerli arkadaşım Ferdi ARAL’a teşekkürlerimi bir borç bilirim.

GİRİŞ

İnsanoğlunun var oluşundan bugüne kadar güvenlik önemli bir ihtiyaç olarak kendini gösterirken sosyalleşmeyle birlikte kültürde insanlığın beşeri ilişkilerini belirleyen en kuvvetli faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Maslow'un yayınladığı "İhtiyaçlar hiyerarşisi teorisinde, insanın temel ihtiyaçları arasında güvenlik ihtiyacı temel fizyolojik ihtiyaçlardan hemen sonra ikinci sırada yer alarak nedenli önemli bir konumda olduğunu göstermiştir.

Devlet ve bireyler arasında birey ve toplumun güvenlik ihtiyacını karşılamak için kendiliğinden ortaya çıkmış sözleşme olmaktadır. Bu sözleşmeye göre bireylerin ve toplumun barış içinde yaşamalarına, can ve mal emniyetlerini sağlamaya yönelik, içten ve dışarıdan gelebilecek saldırılara karşı koruyacak tedbirlerin alınmasını sağlayan düzenlemelerin yapılması birey, toplum ve devlet arasındaki ilk sözleşmeler insanlığın varoluşu kadar eskidir.

Sosyal bilimlerde güvenlik; birey, topluluk veya toplumun istenmeyen, beklenmeyen olay, durum, tehdit veya tecavüzlerinden maddi, yasal ve psikolojik araçlarla korunması demektir

Devletler vatandaşlarını iç ve dış her türlü tehlikelerden korumak için çeşitli hukuki düzenlemeler yapma ihtiyacı hissetmişlerdir. Bu hukuki düzenlemeler vatandaşları daha güvende hissetmek ve yaşamlarını daha huzurlu geçirmelerine yardımcı olur. Devletlerin yaptıkları bu hukuki düzenlemeler vatandaşların kültürel dokusuna uygun olmalıdırlar ve bu hukuki düzenlemeleri uygulamakla görevli kolluğun, halkla sağlıklı bir iletişim kurabiliyor olması gerekmektedir. Bunu başarabilmesi içinde iletişimin en temel unsuru olan karşısındakini anlayabilme kabiliyetine bağlıdır. Hizmet verdiği toplumu iyi anlayamamış bir kolluğun doğru iletişim tekniklerini kullanmasını, birbirlerine güven telkin etmesini bekleyemeyiz.

Kültür ve iletişim, güvenlik kavramı gibi insanlık tarihi kadar eskidir. Bu iki kavram insan ilişkilerini düzenleyen ve yön veren en önemli olgulardır. Farklı dil ve kültürlerle mensup insanların bir arada yaşamak zorunda olduğu dünyamızda iletişim kazalarının yaşanması kaçınılmaz bir gerçektir. Çalışmamızın konusu olan kolluk vatandaş ilişkileri bağlamında hizmet verilen toplumla iyi bir iletişim kurmak bunun sonucu olarak da iyi bir hizmet sunmak için toplumun soysö/kültürel alt yapısını da çok

iyi tanımamız gerekmektedir. İnsanın doğuşundan itibaren yetişkinliğe kadar tutum ve davranışlarını etkileyen bilinçaltlarına yüklenen sosyo/kültürel kodlarla beslenmekte, bu kodlamalar toplumun özelliklerini oluşturmaktadır. Kültürlenme dediğimiz bu süreç toplumun kültürünün oluşmasını sağlar. Toplumun içselleştirdiği kendine has dil ve kültürüne özgü iletişim davranışlarını kültürlerarası iletişime aktarmaları, karşı tarafın davranışlarını kendi değer ölçülerine göre algılama ve yorumlamaları sonucu taraflar arasında iletişim kazalarının yaşanmasına sebep olmaktadır.

Kültürler içinde yeşerdikleri toplumu bir arada tutan ve toplumun ortak değer yargılarını taşıyor olsalar da genellikle alt kültür çevrelerinde farklılıklar gösterir yani homojen değildir. Her kültür, birbirinden az çok farklı özellikler ve unsurlar içeren alt kültürlerden oluşur. Buna örnek olarak ülkemizde her farklı coğrafyada farklı gelenek, görenek, ritüeller ve farklı davranış kalıpları ile karşılaşılması verilebilir. Kültürün bu heterojenlik özelliği, yaşamsal eğilimleri, eğitim düzeyleri ve meslek grupları gibi faktörler göz önüne alındığında daha da belirginleşir.

Toplum farklı kültür çevrelerinden gelen bireylerden oluşmaktadır. Bu bireyler, birlikte yaşamak için ortak davranış ve değerler oluştururlar. Toplumunda tespit edilecek bu ortak davranış ve değer özelliklerine uygun, uygulanacak iletişim teknik ve metotları, toplum destekli kolluk konseptini uygulayan kolluk kuvvetlerinin en büyük yardımcısı olacaktır. Gerek önleyici, gerekse adli kolluk hizmetlerinin esas unsuru olan vatandaşlarla kurulacak sağlıklı bir iletişim, hizmetin amaca ulaşmasını sağlayacaktır. Sağlıklı bir iletişim kurulabilmesi, taraflar arasındaki iletişim engellerinin kaldırılması ile olur. İletişim engellerini kişisel engeller, fiziksel ve teknik engeller, dil engelleri, statüden kaynaklanan engeller, zaman engeli, sosyo/kültürel ve psikolojik engeller olarak sınıflandırılmaktadır. Çalışmamızda sosyo/kültürel kaynaklı engeller üzerine odaklanılacaktır.

Toplumun en küçük birimi olan insan ve insan odaklı hizmet veren kolluğu konu aldığımız bu çalışmada halkla ilişkiler kavramından da söz etmek gerekmektedir. Halkla ilişkiler, benimsetme, kabullendirme, rıza yaratma, kamuoyu yaratma faaliyeti olduğuna göre etkili bir kolluk hizmeti verebilmek kolluk-halk ilişkisinin iyi seviyede olmasına ve iyi seviyede kolluk imajının oluşturulmasına bağlıdır. Her kolluk kuvveti görevlisinin iyi bir halkla ilişkilerci olması gerekmektedir. Suç ve suçlulukla

mücadelede başarılı olmak için halkın katılımının zorunlu olduğu artık kolluk tarafından da kabul edilmektedir. Vatandaşı izole ederek yapılacak güvenlik hizmetlerinin başarılı olması imkânsızdır. Kolluğun bu mücadelede en büyük silahı halkın destek ve güvenidir.

Bu bağlamda çalışmamızda betimsel analiz yapılmıştır. Araştırmacının 18 yıllık kolluk kuvvetlerinin değişik görev ve kademelerinde yapmış olması çalışmanın etnografi ve otoetnografi yöntemi ile yapılmasına olanak sağlamıştır. Etnoğrafik olan araştırma analiz süreci için içinde bulunulan koşulların iyi ortaya konması araştırmacının kimliği ile mümkün olmuştur.

Bu çerçevelerde konu 5 ana başlıkta incelenmiştir. Birinci bölümde kültür kavramının tanımı, tarihsel sürecini ve değer kavramıyla ilgisini, ikinci bölümde çalışmamızın omurgasını oluşturan güvenlik kavramı ve kültürle olan ilişkisi, üçüncü bölümde kolluk kuvvetlerinin hizmet götürmek mükellefiyetinde olduğu vatandaşla olan iletişim, kültür ve halkla ilişkiler kavramlarının arasındaki ilişkiyi ve önemini, dördüncü bölümde kültür, iletişim kavramları ve kültürlerarası iletişim nasıl olmalı konularını ve son bölüm olan beşinci bölümde ise kültürler arası iletişim ve kolluk yaklaşımları bağlamında karşılaşılan problem sahaları tespit edilip, çözüm yolları konusuna ışık tutmaya çalışılmıştır. Ayrıca çalışmamıza konu edindiğimiz iletişime etki eden sosyo/kültürel engeller konusunu kolluk uygulamaları bağlamında inceleyip, kolluk görevlilerin görevlerini icra ederken iletişim engel ve kazalarına nasıl karşı karşıya kalmayacakları konusuna cevap bulmaya çalışılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KÜLTÜR TANIMI

Kültür dünya literatüründe olduğu gibi Türkçemizde de çok farklı anlamlar taşımaktadır. Türk düşünce hayatında ve Türkiye'nin toplumsal tarihinde kültür kavramının çok önemli ve özel bir yeri vardır. Çünkü Ziya Gökalp kültür kavramını, Batı medeniyetlerine karşı Türk milletinin kendini koruyabileceği bir sığınak olarak ortaya koymuştur. Ona göre medeniyet bütün insanlığın ortak malı olduğu için onu anlamakta bir beis yoktur. Ancak her milletin kültürü farklı biçimlerde tezahür etmektedir ve medeniyet değişebilir, ancak kültür değişmez.¹ Kavramın asıl kaynağı olan Batı Medeniyetlerinde kültürün anlamı çok farklı anlamlarda ele alınmıştır. Bu tanımlar sosyo/kültürel yapı, dini inançlar çerçevesinde çeşitlilik arz etmektedir. Yeryüzündeki insanlara bakıldığında hepsi de bir coğrafi çevrenin, bir cemiyetin yani belli bir vatanın ve milletin mensupları oldukları için, memleketten memleket, milletten millete tarihleri, ahlakları, inançları, etnik durumları, örf ve adetleri gibi kültür unsurları yüzünden, kültür anlayışlarında farklar ortaya çıkmaktadır. Amerikalı iki antropolog A. L. Kroeber ve C. Kluckhohn 1952 yılında yayınladıkları kültürle ilgili antolojide kültür kavramının 164 farklı tanımını derlemiş ve tanımlamışlardır.² Bu kadar çok tanımın olması bu kavramın tam anlamıyla doğru olarak tanımlanmasını zorlaştırmaktadır.

Kültür kelimesi, Almancadan tüm diğer dillere geçmiştir. Bu kelime ilk kez Etnolog G. Klem, medeniyet ve kültürel devamlılık yerine kullanmıştır. Bu kelime 18. yy. sonuna kadar Fransızcada da aynı anlamda kullanıldı. İlk defa Valter kültür kelimesini insan zekâsının oluşumu, gelişimi ve geliştirilmesi anlamında kullanılmıştır.³

Latince bir kelime olan 'Cultura' kelimesinden türediğini ifade etmiştir. 'Cultura' kelimesi de 'cultus' kelimesi ile ilişkilidir. 'Cultus' kelimesi de 'Cult ve Worship' anlamlarına gelmektedir. Bunlar Türkçede 'mezhep (Belli bir grup)' ve 'tapınmak veya ibadet etmek' anlamlarına gelmektedir.

¹ÖZKUL, Osman 'Kültür ve Küreselleşme' İstanbul, Açılım Kitap,2008

²YEŞİL, Salih 'Kültür ve kültürel farklılıklar: liderlik açısından teorik bir değerlendirme' Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:12 Sayı:44,2014

³BOZKURT, Güvenç, "İnsan ve Kültür" Remzi Kitabevi, İstanbul, 1994, s.95

İngilizcede çiftçilikle bağlantılı anlamları çağrıştıran kültür terimi 1420'lerde ortaya çıkmıştır. Antropolojideki teknik deyim İngilizcede ilk kez 1865 yılında E.B. Tylor tarafından kullanılmış, sistematik olarak tanımlanmış ve aynı yazar tarafından altı yıl sonra temel bir kavram haline getirilmiştir: "Kültür, etnografik anlamda bilgi, inanç, sanat, ahlak, hukuk, gelenek ve insanın toplumun bir üyesi olarak elde ettiği diğer yetenekleri ve alışkanlıkları içeren karmaşık bir bütündür"⁴ şeklinde tanımlanmıştır.

Psikolojiye dayalı tanımlamasını Özkul(2008) "Varlıkların zihnimizde oluşturduğu algıdır. İnsan önce mevcut algıların zihindeki içeriğini seçer, algılar ve yeni ilişkiler ağı kurar. Böylece algıları yapılandırır. Kavram, olanın olduğu gibi yapılması değil bir ölçüye bir bakış açısına bir anlam doğrultusuna göre, algı içeriklerinin düşüncede algılanmasıdır. Kavram duyu planında pasif bir algı değildir; bir kavrayış tarzıdır. Bu nedenle kültür "insanların kavrayış biçimlerine göre değişir" olarak belirtmiştir.⁵ Kültür insanoğlunun zihninde oluşturduğu, bilinçaltında yatan algılar bütünüdür. Bu nedenle insan topluluklarında çok farklı kültür kavrayışları mevcuttur.

1.1 Kültür Kelimesinin Çeşitli Tarifleri

Kültürü sosyal psikolojide bilinçaltımızda anlamlandırdığımız kavram olarak söylemiştik. Bu nedenle varlıklara farklı sosyo-kültürel ortamlarda çeşitli anlamlar yüklenebilmektedir. Kültür kavramı bilimsel literatüre girdikten sonra birçok tanımı olmuştur, bu tanımların çeşitliliği kültür kavramının tanımlanmasını bir hayli zorlaştırmıştır. Kültür kelimesini tarif etmekteki güçlüğü'nün nedeni bilgi ve malzemenin yetersizliğinden değil de, terimlerde tarihsel olarak değişmelerle, bilimlerin sürekli gelişme gösteriyor olmasına bağlamak daha doğrudur. Her bilim çevresi kullanılan terimlere toplumun genelinin kullandığı genel ve kullanılabilir manalar yüklerken, daha önce kullanılmış anlamları da göz önünde bulundurması gerekir. Bu durum, bilimsel çalışmaların yapılmasına güçlük çıkardığı aşikârdır. Çünkü çoğu zaman günlük hayatta kullanılan terimlerin, bilim alanında kullanılmak istenilen anlamdan çok farklı

⁴ÖZDEMİR, Maia, "Pazarlamada kültür kodu ve üçlü beyin teorisi 'Bursa ilinde konut ürünü üzerine bir uygulama" Yüksek lisans tezi, Kütahya, 2008

⁵ÖZKUL, Osman 'Kültür ve Küreselleşme' İstanbul, Açılım Kitap, 2008

anlamlarda kullanıldığı görülmektedir. Bazen bir terim, farklı ilim sahalarında başkaca anlamlarda kullanıldığı görülebilmektedir.⁶

Bozkurt Güvenç kültür sözcüğünü dört ayrı anlamda kullanılmaktadır.

1- Bilim alandaki kültür: Uygarlıktır.

2- Beşeri alandaki kültür: Eğitim sürecinin ürünüdür.

3- Estetik alandaki kültür: Güzel sanatlardır.

4- Maddi (teknolojik) ve biyolojik alanda kültür: Üreme, tarım, ekin, çoğaltma ve yetiştirme.⁷

Kültür tarihin derinliklerinden süzülüp gelen, zamanın ve ihtiyaçların doğurduğu, şuurlu tercihlerle manalı ve zengin bir sentez oluşturan, sistemli ve sistemsiz şekilde nesilden nesile aktarılan, bu suretle her insanda mensubiyet duygusu, kimlik şuuru kazanılmasına yol açan, çerçeveyi ve şartları değiştirme gücü veren, nesillerin yaşadıkları zamana ve geleceğe bakışları sırasında geçmişe ait atıf düşüncesi geliştiren, inanışların, kabul edişlerin, yaşam şekillerinin bütününe kültür denir.⁸

Kültür kavramının 1871 yılında tanımlanmaya çalışılmış olsa da kültürün çok çeşitli disiplinlerin ilgi alanına girmesi sebebiyle, bu disiplinler ekonomi, psikoloji, antropoloji, tarih, ekonomi, siyasal bilimler ve sosyoloji bilimlerini sayabilmekteyiz. Kültür su kadar farklı disiplinlerin ilgi alanına giriyor olmasının yanında öğrenilen, sürekli kendini yenileyen ve değişime açık olmasından dolayı tarih boyunca çok farklı tanımlamalarla karşılaşılması ve hala belli bir standart tanımlamaya sahip olamamasının yegâne sebebi olarak göstere bilmekteyiz.

1.2 Kültür Sınıflamaları

Toplumlarda çeşitli kültürler yaşam bulur ve bu kültür sınıfları zaman zaman birbirleriyle olumlu anlamda etkileşim içinde oldukları gibi zaman zaman da çatışma yaşayabilirler. Çalışmamıza araştırma konusu yaptığımız görev gereği çeşitli kültürlerle etkileşim içinde olmak zorunda kalan, hizmet verdiği toplumun kültürel değerlerine aşına olmak zorunda olan ve bu çeşitli kültür ortamlarında halkla ilişkiler uygulamaları kullanmak zorunda kalan kolluk kuvvetlerinin karşılaşacakları kültür sınıflarını hakim

⁶TURHAN, Mümtaz 'Kültür Değişmeleri', İstanbul, Çamlıca Yayınları, s.35, 2002

⁷GÜVENÇ, Bozkurt, 'İnsan ve Kültür', İstanbul, Remzi Kitabevi, s:95. 1994

⁸TURAL, Sadık Kemal, Kültürel Kimlik üzerine düşünceler, Kültür Bakanlığı Yayını, Ankara, 1988

kültür, karşı kültür, alt kültür, seçkin kültür, kitle kültürü ve halk kültürü başlıkları altında kısaca açıklayalım.

1.2.1 Hâkim Kültür (Dominant Culture)

Geleneksel değerleri hayatlarının merkezine koymuş topluluklar, içselleştirdikleri kültürel özellikleri kendi içinde homojen bir özellik gösterirken, içinde çok farklı alt kültürleri barındıran günümüz modern toplumları kendi içinde çeşitlilik gösterir. Bazı toplumlarında idareciler iktidarlarının devamını sağlamak için dominant bir kültüre bel bağlar, baskın olmasını istedikleri kültürün ülkelerinde tek hâkim kültür olası için çabalarlar. Bazı toplum önderleri de kültürel çeşitliliğin fazla olmasının toplumun zenginliği olarak görürler. Farklılıkların yaşandığı modern toplumların da sahip oldukları bir hâkim kültürden söz etmek mümkün olabilir. Egemen veya baskın olarak ifade edilen bu kültür, iktisadi ya da siyasi iktidara dayanarak kendi değerlerini, dilini ve davranış biçimlerini söz konusu bağımlı kültüre ya da kültürlere empoze edebilen kültürdür. Modern topluluklar, ait oldukları kültür çevrelerine has değerler ve davranış özelliklerini hukuk ve siyasal normlar yoluyla yollarla bastırdığı gibi iletişim araçlarının tekelleşmesiyle de etkisizleştirebilir.⁹

Kolluk görevlileri çoğu zaman hâkim(baskın) kültür çevrelerinden gelen personel olmaktadır. Hâkim kültüre ait bireyler çoğunlukla diğer alt kültüre sahip bireyleri yok sayma ve baskı altına alma eğilimi gösterirler. Toplumun geleneklerini, normlarını, dinsel farklılıklarını, kültürel değerlerini ve kültüre dayalı sosyal özelliklerini tanıyamamış, benimseyememiş bir kolluk görevlisinin hizmet verdiği toplumla iletişim sorunu yaşamaması mümkün olmayacaktır.

1.2.2 Alt Kültür

İnsan davranışları toplumdan topluma farklılıklar gösterirler. Değer yargıları ve davranışları içinde buldukları topluluğun özelliğine göre değişiklik gösterir. Farklı durumlara farklı tepkiler gösterirler. Bireylerin ait olduğu kültür, uygarlık veya medeniyet anlamında, insanın, yaşama stilini, düşünce ve hissetme tarzı gibi davranış

⁹GORDON Marshall, 'Sosyoloji Sözlüğü', Çev. Osman Akınhay, Derya Kömürcü, Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara, 1999, s:173

kalıplarını oluşturur. Edinilen davranış kalıpları, bireyin içinde bulunduğu toplum tarafından öğretilir veya aktarılır.¹⁰

Alt kültür, toplum içinde az veya çok farklılaşarak toplumun kültürel yapısına tam olarak uyum sağlamamış, sosyal, ekonomik veya etnik grubun ayırt edici toplumsal kuralları ve yaşama biçimi olarak tanımlanır. Bir başka ifade ile alt kültür, yörelere göre toplumun ana kültür kalıbından temel özellikleri bakımından büyük farklılık göstermeyen derece farklılıklarını ve çeşitliliklerini kapsayan bir yaşam biçimi anlamına gelmektedir.¹¹ Alt kültür baskın kültürden farklı olmalarına rağmen baskın kültürden fazlasıyla etkilenmektedir. Bu etkileşim toplumları uzlaşmaya sevk ederken zaman zaman da çatışmalarının iletişim engel ve kazalarının oluşmasının da kaynağı olur. Farklı alt kültürler toplumlara zenginlik katar ve toplumun mozağini oluşturur. Alt kültür olarak kast edilen mesleklerin, toplumsal cinsiyetin, sosyal sınıfların veya belirli yaş gruplarının kültürel yapılarıdır. Genellikle hakim kültür ile uzlaşma içinde olurlar. Alt kültür eğer etnik kimlikten beslenmeye başlarsa o zaman kültürel çeşitlilik, zenginlik olmaktan çıkar, ayrışmanın ve çatışmalarının en büyük nedeni olamaya başlar.

Kolluk görevlileri hizmet verdikleri topluma ait alt kültür özelliklerinin öncelikle zenginlik olarak görmeli ve benimsemelidir. Kültürel farklılıklardan çatışma değil uzlaşma ve barış ortamı çıkarmayı bilmelidir.

1.2.3 Karşı Kültür

Geleneksel davranış şekline, geleneksel değerlere, toplumun değer yargılarına, kısacası var olan yerleşik kültüre karşı çıkıp, ona bir alternatif oluşturmaya çalışan yeni ve fakat içinde buldukları toplumun değerlerinden uzak kültür sınıfı olarak tanımlayabiliriz.

Karşı kültürü benimsemiş birey ve topluluklarla iletişim kurmak çok zordur. Dolayısıyla kolluk görevlisinin bu kültüre sahip bireylerle iletişim kurarken iletişim engel ve kazalarıyla karşılaşması olasıdır. Çoğu zaman uygulanan hizmet örneğin rutin yapılan asayiş uygulamaları onların menfaatine olmasına rağmen çok büyük tepkiyle karşılanmaktadır. Türkiye’de özellikle son 20 yılda, gönüllü ve zorunlu şekilde

¹⁰ELMAS, Hakan 'Kara avcılığı kanununa muhalefet suçlarını işleyenlerin sosyo-kültürel yapısı: Denizli ili örneği', Yüksek Lisans Tezi, Ankara,2008

¹¹OĞUZ, Nurhan 'Tüketim kültürünün üniversite gençliği üzerine etkisi' Yüksek Lisans Tezi, Isparta,2008

özellikle metropollere yoğun göç yaşanmaktadır. Bu bölgelerde göçte daha önce oraya yerleşmiş tanıdık/akrabaların yanlarına yerleşmeleri sebebiyle aynı kültürel alt yapıya sahip kendi içinde kapalı gettolar oluşmuştur. Oluşan bazı gettolar organize suç örgütleri, terör örgütleri, uyuşturucu tacirlerinin merkezi olmuşlardır. Bu bölgelere has bir karşı kültür oluşmuştur. Bu bölgelere yasadışı örgütler özellikle kolluk görevlilerinin ve kamu çalışanlarının hizmet vermesi çeşitli şiddet olayları ile engellenmiştir. Kolluk kuvvetleri yeteri derecede emniyet ve asayiş sağlamamıştır. Bunun sonucu olarak oralara kolluk kuvvetlerinin girememesi suç örgütlerinin faaliyetlerini rahatlıkla yapmalarına imkân sağlamış ve adeta gettolar suç bölgeleri halini almıştır.

1.2.4 Seçkin Kültürü

Popüler kültür ile genellikle "yüksek" diye adlandırılan kültür arasındaki ayrım oldukça önemlidir. Yüksek kültür, yüksek sanat, klasik müzik, ciddi romanlar, şiir, dans ve görece az sayıda eğitilmiş insanın değerini anladığı diğer kültürel ürünleri kapsar. Bazen kitle kültürü olarak da adlandırılan popüler kültür ise, çok daha yaygın ve her kes için erişilebilir bir içeriğe sahiptir. Popüler kültürün esas işi eğlencedir. Örnek verecek olursak ABD ve Avrupa'da popüler kültür televizyon, spor, sinema ve kayıtlı popüler müziğin hâkimiyetindedir.¹²

Seçkin kültür dediğimiz olgu kendisinin de içinde yer aldığı kendisini kapsayan büyük bir kültürün parçasıdır ama nüfusun daha küçük bir parçasını etkisi altına alır. Bu anlamda yüksek kültür kendisini kapsayan kültürün bir alt kültürü durumundadır.

Seçkin kültür grubundan bireylerle yapılacak iletişimde de kolluk kuvvetleri dikkatli olmalıdır. Alt kültür ve karşı kültürde olduğu gibi seçkin kültür sınıfından bireylerle onların kabul etmeyeceği kültür seviyesi ile yaklaşmak iletişim kazalarının oluşmasına sebep olacaktır. Bu bağlamda toplumun en alt kademesinden en üst seviyedeki insanlara kadar mesleği gereği iletişim kurmak zorunda olan kolluk görevlilerinin eğitimi ve eğitim düzeyleri de önem kazanmaktadır.

1.2.5 Halk Kültürü

Halk aynı ülkede yaşayan, ortak menfaatleri bulanan, bir arada olmaları tesadüfi olmaktan uzak, sürekli, teşkilatsız ve yaygın grupları anlatan terimdir. Halk kültürü

¹²GORDON, Marshall a.g.e

geçmişten günümüze yaşanarak ve yaşatılarak gelen; insan, toplum, doğa ve inanç gerçeğiyle şekillenmiş bir kavram olarak tanımlanmıştır.¹³ Başka türlü ifade edecek olursak halk kültürü, kaynağını halk alan, bir toplumun yaşam tarzını yansıtan kültürel etkinlik biçimidir. Bu anlamda halk kültürü, bir arada yaşayan insanların hayatın çeşitli problemlerine karşı denedikleri çözüm yollarından oluşur. Bu çözüm yollarından bir kısmı zamanla sabit hale gelerek toplumun bütününe mal olur ve onun kültürünü meydana getirir.¹⁴

Halkın ortak duygu ve düşüncelerini dile getiren halk kültürü, millî kültürün şekil almasına, korunup, kollanmasına ve yaşatılması konusunda da önemli bir rol oynar. Dolayısıyla halk kültürünün yaşanarak ve yaşatılarak korunması kadar, bu sürecin bir parçası olarak ortaya çıkan halk kültürü bilgi, belge ve materyallerinin hem yaşayan nesle hizmetinin, hem de gelecek nesillere intikalinin sağlanması da önem arz etmektedir.¹⁵

Halk kültürü kavramı özellikle görevi gereği ülke coğrafyasında birçok farklı bölgede çalışmak zorunda olan kolluk görevlisi için ayrıca önemlidir. Çünkü halk kültürü aynı yer ve zamanda yaşayan insanların birbirlerine aktararak yaşadıkları, yaratının kendisi olduğu yani belli bir coğrafi bölgeyi kapsayan kültürdür. Daha homojendir. Anadolu kültürü olarak tanımladığımız kültürde buna bir örnek olarak verebiliriz. Halk arasında “ben Anadolu çocuğuyum” denildiği zaman toplumun geneli tarafından bu kavramın altında dürüstlük, namus, yalan söylememe, başkasının hakkını çiğnememe veya eşinin yanında küçük düşürülmemesi gerektiği gibi olgularla kodlanmıştır.

1.2.6 Kitle Kültürü

Bu kavram, TDK Güncel Türkçe Sözlükte “Belli bir dönem için geçerli olan, hızlı üretilen ve hızlı tüketilen kültürel özelliklerin bütünü” ifadeleriyle tanımlanmıştır.¹⁶ Popüler kültür ile genellikle "yüksek" diye adlandırılan kültür arasındaki ayırım oldukça önemlidir. Yüksek kültür, klasik müzik, ciddi romanlar, şiir,

¹³EVCİN, Erol, ' Türk halk kültürü araştırmaları için önemli bir kaynak: halk kültürü bilgi ve belge merkezi', Milli Folklor, 2013, Sayı 100

¹⁴OĞUZ, Nurhan, a.g.e, s.15

¹⁵EVCİN, Erol, ' Türk halk kültürü araştırmaları için önemli bir kaynak: halk kültürü bilgi ve belge merkezi', Milli Folklor, 2013, Sayı 100

¹⁶www.tdk.gov.tr (Er:2015)

dans, yüksek sanat ve görece az sayıda eğitilmiş insanın değerini anladığı diğer kültürel ürünleri kapsar. Bazen kitle kültürü olarak da adlandırılan popüler kültür ise, çok daha yaygın ve herkes için erişilebilir bir içeriğe sahiptir. Popüler kültürün esas işi eğlencedir. Örneğin Avrupa ve ABD'de popüler kültür spor, televizyon, sinema ve kayıtlı popüler müziğin hâkimiyetindedir.¹⁷ Popüler kültür sanat terimi olarak “Yüksek kültür denilen opera, tiyatro, klasik müzik ya da klasik edebiyatın karşıtı” ya da “Sıradan insanın müziği, sanatı, edebiyatı”¹⁸ olarak tanımlanırken Kongar popüler kültürü, “Geniş halk kitlelerinin benimsediği kültür” olarak tanımlamaktadır.¹⁹

Kitle kültürüne mensup bireyler üretim ve yaratıcılık gibi kavramlardan ziyade popüler kültürün ürünü olan tüketim ve eğlenceyi ön planda tutuyor olmalarından dolayı kendisine sunulan bu türden argümanları sorgulamadan kabullenme eğilimindedir. Bu yüzden kitle kültürü gelenek ve göreneklerin, toplumsal değerlerin ikinci plana itildiği bir toplum tipi olarak nitelendirilir.

1.3 Kültürel Süreçler

Kültür kavramı zaman ve mekân olarak değişime açıktır. Değişim göstermesi başka toplum ve bireylerle olan etkileşim sonucu ortaya çıkan şekil almaları kültürel süreç denir.

- **Kültürlenme:** Birey ya da toplumsal grupların birbirlerini etkileyerek geleneksel kültürlerine yeni ve özgün katkıda bulunmaları sürecidir.
- **Kültürleme:** Bireyin içinde bulunduğu toplumu benimseyerek etki altında kalarak değişim göstermesidir. Bireyin yaşamı boyunca süre gelen bu süreçte en etkili faktör eğitim olarak karşımıza çıkar.
- **Kültürel yayılma:** farklı kültür çevrelerinin birbirlerini baskın kültürün diğer kültür çevresini etki altına alması sürecidir.
- **Kültürleşme:** Farklı kültür çevrelerinde yetişmiş birey ve toplumların birbirlerini etki altına alma, her iki tarafında değişim göstermesi hatta yeni bir kültür çevresinin ortaya çıkmasına denir.

¹⁷GORDON Marshall,a.g.e.,s.591

¹⁸www.artsconnected.org (Er:2015)

¹⁹www.emrekongar.org (Er:2015)

- **Kültürel bütünleşme:** Toplumun geneli tarafından kabul edilen ve benimsenen kültürel argümanların, toplum genelini içini alan kültür yapısı ile uyumlu bütünlük sağlamasıdır.
- **Kültür şoku:** benliğini kazandığı ve içselleştirdiği bir kültür çevresinden ayrılarak başka bir kültür çevresine gittiğinde karşılaştığı adaptasyon sorunudur.
- **Zorla kültürlenme:** Bir baskın kültür tarafından zorla toplumun ve bireyin kültürel değer ve yargılarının değiştirilmesi sürecidir.
- **Asimilasyon (Kültürel Özümseme):** toplum ve ya bireyin başka kültür çevreleri tarafından kendi değer ve yargılarına benzemesi ve etkisi altına almasıdır.
- **Kültür emperyalizmi:** Ekonomik ve siyasi olarak güçlü ülkelerin nispeten kendinden daha küçük devlet ve kültür çevrelerini baskı altına alması sonucu siyasi propaganda ve kültürel sömürüye tabi tutmasıdır.
- **Kültürel yozlaşma:** görece kendisinden baskın başka bir kültürün etkisinde kalarak, kendine has kültürel değer ve yargılarının etsi altında kaldığı kültür çevresi lehine eğilim gösterip, everilmesidir.
- **Kültürel çatışma:** Farklı kültür çevrelerinin kendi kültürel özelliklere bağlı olarak başka kültürlerle yaşadığı çatışmadır.
- **Kültürel çözülme:** Kültürel çevrelerin taşıdığı maddi ve manevi kültürel özelliklerin erozyona maruz kalması, kendine has özelliklerden kısmen ve ya tamamen uzaklaşmasıdır.

1.4 Kültür, Kültürel Farklıklar

Kültür toplumun düzen içinde yaşamasını sağlayan görünmez kurallar bütünüdür. Her toplumun kendine özgü değer yargıları, davranış kalıpları olur ve bunlar toplumlar arası ve kişiler arası ilişkileri etkilerler. Toplumların tarihsel süreç içinde içselleştirip kendilerine has kültür çerçevesini oluşturarak, başka toplumlardan kendisini ayıran farklılıkların ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Bireyin taşıdığı kültürel özelliklere içinde bulunduğu kültürel özellikler, değer yargıları, davranışları, normları ve olayları değerlendirme şekline etki etmektedir.

Dolayısıyla değişik kültür çevrelerinden gelen bireylerin farklı değer, inanç ve davranış kalıplarına sahip olmaları kaçınılmazdır.²⁰

Earley ve Mosakowski, kültürün etkisinin çok güçlü olduğunu ifade etmiştir. Hatta bu etkinin sonucu olarak çok basit bir böceğin bile kültürden kültüre nasıl farklı olarak algılandığına değinmiştir. Kültürü, insan davranışları, mimikler ve konuşma Şekilleri zerine büyük etkisi vardır. Farklı kültürlerden olan insanlar bunları anlayıp yorumlamakta zorlanacak, hatta bunun neticesi olarak yanlış anlaşılmalar meydana çıkacak ve gerekli olan işbirliği bile imknsız hale gelecektir.²¹

Stephens ve Greer , yaptıkları çalışmada, kültürün insanların anlama, yorumlama ve çalıştıkları kişileri değerlendirmeleri üzerinde çok büyük bir etkisinin olduğunu bulmuştur. Ayrıca, kültürel değerlerin karar verme, yönetim tarzı, takım çalışması, kişilerarası güven ve kadının işyerindeki rolü gibi birçok konuda etkisi olduğunu ortaya koymuşlardır.²²

Yukarıdaki açıklamalardan anlaşılacağı gibi kültürel farklılıklar hayatın her safhasında insan davranışlarında farklılıklar oluşmasını sağlamaktadır. Konumuz olan güvenlik uygulamalarında da kültürel farklılıklar bölgesel olarak değişiklik gösterebilir, bu farklılıklara uygun hareket tarzları belirlenirken kültürel değişikliklere uygun hareket etmek gerekir. Kültürün toplumdan toplumu, bireyden biriyi farklılık göstermesi emniyet ve asayişi sağlamakla görevli kolluk görevlilerinin işini bir hayli zorlaştırmaktadır. Her toplumu ait standart davranış kalıplarını tespit etmek, bu yönde personeli eğitmek kültürlerarası iletişimi sorunsuz gerçekleştirmenin anahtarı olabilir. Dolayısıyla kültürel farklılıkları, bölgesel ve amaca yönelik ele alarak proaktif bir davranış Şekli belirlemek gerekmektedir.

1.5 Kültürü Oluşturan Temel Unsurlar

Kültürün birçok tanımının olmasını bilim adamları ve araştırmacılar kültürün beslendiği çok farklı faktörlerin olmasına bağlamaktadırlar. İnsanoğlunun tutum ve davranışlarına direkt etmesinin, bu denli çok incelenmesinin sebebi olarak görmek yanlış olmaz. Görünen ve görünmeyen etkenleri araştırmakla başlayan bilim adamları,

²⁰YEŐİL, Salih , 'Kültür ve kültürel farklılıklar: liderlik açısından teorik bir değerlendirme', Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:12, Sayı:44, 2014

²¹YEŐİL, Salih a.g.e

²²YEŐİL, Salih a.g.e

kültürü oluşturun faktörlerin kaynağına inmeye çalıştıklarında, insanoğlunun yaratılışına kadar inmek zorunda kalmışlardır. Çünkü kültür insanoğlunun varoluşuyla beraber yaşantımıza girmiştir.

Parker, kültürü bir okyanusta buzdağına benzetmiş ve nasıl ki buz dağının bir kısmı suyun yüzeyinde bir kısmı da suyun altında bulunmakta ise kültürün de bu şekilde iki boyutu olduğunu belirtmiştir. Nasıl ki buzdağının suyun üzerinde görünen kısmı varsa kültürün de davranış, normlar, adetler, dil ve sembolleri vardır. Bunlar kültürün görünen kısımlarıdır. Kültür hakkında gördüğümüz ya da bildiğimiz şeyler kültürün daha çok görünen yüzündedir. Aynı kültürün insanları, aynı işaretlerden, kelimelerden, işittiklerinden ya da gördüklerinden aynı manaları çıkarmaktadırlar. Bunun niçin böyle olduğunun sorusunun cevabı ise kültürün görünmeyen, gizli yüzündedir. Kültürün bir de görünmeyen kısmı vardır ki bu kısım da buz dağının asıl büyük bir kısmının su altında olması gibi, kültürün de asıl köklerinin değerler, inançlar ve varsayımlardan oluştuğudur. Bu değerler, inançlar ve varsayımlar ise; davranışları, normları ve sembolleri açıklamaktadır. Yani insanlar sahip oldukları görünmeyen kültürel değerler sonucunda farklı şekillerde davranmaktadırlar.²³

²³YEŞİL, Salih a.g.e

Tablo 1: Kültürel faktörler

Ahlak	Batıl inançlar Büyü	Yemek	Oyunlar
Görgü	Cenaze kanunları	Ortak Çalışma	Miras Kanunları
Aile	Dinsen Ayinler	Kozmoloji	Yemek Vakti
Bayram ve Kutlamalar	Atletik Sporlar	Dans	Müzik
Folklor	Maddi Mücevherler	Dekorasyon Sanatı	Rakamlar
Yiyecek Yasakları	Takvim	Keşif	Nüfus Politikası
Cenaze Törenleri	Temizlik Eğitimi	Rüya Tabiri	Statü Farklılıkları
Dil	Kamu Organizasyonu	Eğitim	Ticaret

Kaynak: ASUNAKUTLU, Tuncer, SAFRAN, 2004, Barış Kültürel Farklılıklardan Kaynaklanan Çatışmalara Yönelik Bir Araştırma, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 6, Sayı 1

1.5.1 Kültürün unsurları

Kültürü oluşturan çok farklı etkenler mevcuttur. Eğer kültürü bir buz dağına benzetirsek nasıl buz dağının bir görünen birde görünmeyen kısmı varsa kültüründe görünen kısmını davranış, adetler, normlar, dil ve semboller olarak ifade edersek görünmeyen kısmını da değerler, inançlar ve varsayımlar şeklinde sıralamamız yanlış olmayacaktır. Kültürün başlıca unsurları; teknolojik, sosyolojik, duygusal ve estetik ile ideolojik unsurlar olmak üzere dört kategoride toplamak mümkündür.

1.5.1.1 Teknolojik ve Nesnel Kültür Unsurları

Teknoloji, doğa ile mücadele araçları, mimari eserler, yönetsel organizasyon şekilleri gibi teknik, maddi ve fiziksel değerleri kapsamaktadır. Ayrıca, toplumların düzenlediği ekonomik faaliyetler, imalat ve üretim biçimleri ve çeşitli aletlerin

kullanılması, diğer bir deyişle, nesnel olarak aletler ile insan arasındaki bütün ilişkiler, kültürün teknolojik-maddi elemanlarının önemli bir kısmı oluşturmaktadır.

1.5.1.2 Sosyolojik ve Özel Kültür Unsurları

Kişilerin, belirli gruplar ya da topluluklar içerisinde yaşamaktan dolayı ortaya çıkan, dil, din, ahlak, hukuk, eğitim, örf ve adetler, çeşitli sosyal kurumlar ve birçok değer yargıları, diğer bütün genel formlar gibi unsurlar, kültürün birer sosyolojik ve manevi elemanını oluşturmaktadır. Bunlar içerisinde en önemlilerinden biri dildir. Dil, kültür kavramının en önemli parçası ve taşıyıcısıdır. Dil, kültüre ait tüm özelliklerin nesilden nesile aktarılmasında, kişiler arası iletişimde ve sosyal ilişkilerin düzenlenmesinde aracılık eden en önemli unsurdur. Bu temel unsur kültürün öğrenilmesinde, anlamların simgelenmesinde yardımcı olmaktadır.

1.5.1.3 Duygusal ve Estetik Kültür Unsurları

Bu kavram içerisinde, insanların özel yönlerini oluşturan ve daha çok çeşitli tutum ve duygularına yönelen kültür elemanları girmektedir. Bunlar aynı zamanda, manevi kültürün önemli parçalarından biridir. Çeşitli güzel sanat dalları, folklor, dinlenme ve eğlence şekilleri, edebiyat, sinema, tiyatro gibi estetik değerleri de bu kategori içerisinde düşünmek mümkündür.

1.5.1.4 İdeolojik Kültür Unsurları

Kültür içerisinde bireylerin ve çeşitli sosyal grupların, fikirleri, inançları, kanatları, ilkeleri, zihniyet ve dünya görüşleri ile ilgili yönleri, çoğunlukla bu politik-ideolojik kültür elemanları kapsamında yer almaktadır. Bu çerçevede, toplumsal ve siyasal gücün dağılımı, toplumsal egemenliğin yapılanması, ülke kaynaklarının paylaşılması gibi konuları ideolojik kültürün önemli unsurlarıdır. Bu anlamda, devlet, iktidar, siyasi partiler, sendikalar ve çeşitli dernekler şeklinde kurumlar, bu kültür unsurlarının kurumsallaşmış organlarını oluşturmaktadır.

Gerçekte, kültür sistemi kapsamındaki çeşitli unsurların, her zaman kesin bir şekilde, böyle kategoriler içerisinde sokulması mümkün olmamaktadır. Kültür unsurların birbiriyle olan karşılıklı işlevsel bağımlılığı ve etkileşimi nedeniyle bu kategoriler, yalnızca genel ve varsayım sal sınıflandırma olarak değerlendirilmelidir. Bu bağlamda, birçok kültür unsuru, diğer kategoriler içerisinde girilebilecek ölçüde, iç

içe birbiriyle kaynaşmış durumdadır. Örneğin, barınma ve yerleşme yerler, teknolojik-maddi kültür unsurları olarak görülebileceği gibi, köylerin, kasabaların, kentlerin, gecekonduların, metropoliten alanların düzenlenme biçimleri de toplumsal özellikler doğrultusunda sosyolojik kültür elemanları olarak değerlendirilmelidir.

1.6 Kültür ve Değer

1.6.1 Değer Kavramı ve Değerler

Tutum araştırmasında, değerler, insanların kişiler arası ilişkilerinde ahlaklı ve o kültüre uygun davranışlar konusunda, neyi doğru neyi yanlış olarak kodlayacağına, neyin istenilir neyin istenmeyen şey olduğu konusunda değer taşıdıkları fikirleri gösterir²⁴ şeklinde sosyoloji sözlüğünde tanımlanmaktadır. Kültürü tanımlarken farklı disiplinlerden 160'tan fazla tanımı olduğunu ifade etmiştik. Bu tanımlamaları Krober ve Kluckhohn yaptığı kültür tanımlamaları altı ana temada toplanmak mümkündür: Tarihsel, betimleyici, yapısal, normatif, psikolojik ve genetik tanımlamalar.²⁵

Bu sınıflamada kültür ve değer ilişkisini tanımlandığı normatif tanımlarda; kültürü bir topluluğun yaşam tarzı ya da davranış ve eylemlerini biçimlendiren ortak kurallar veya değerler bütünü olarak kabul eden tanımlamaları ele almaktayız. Değerlerin ahlaki davranış bağlamında yapılan bir tanımda ise değer; bir kimsenin çeşitli insanları, insanlara ait nitelikleri, istek ve niyetleri, davranışları değerlendirirken başvurduğu bir ölçüt olarak vurgulanmaktadır.²⁶

Kültür, temelde değer, inanç, yasa, gelenek, görenek ve ahlak kurallarından oluşmaktadır. Bu tanımın geliştirilmiş bir hâli şöyledir: Kültür, inançları, ahlaki değerleri, hukuksal sistemleri, toplumsal ilişkileri düzenleyen yazılı ve yazısız kuralları, sembolleri, davranışları belirleyen her türlü duygu ve düşünce hâlleri ve zihinsel referanslar gibi görünmeyen ancak dolaylı olarak insan eylemini ve üretimini etkileyen kültürel alandır.²⁷

Değerleri, bir grubun üyelerinin kabul ve tasdik ettiği genelleştirilmiş inançlar olarak tanımlayan Lenski ve Lenski'ye göre ise

²⁴GORDON, Marshall, a.g.e

²⁵ERKENEKLİ, Memet, 'Toplumsal Kültür Araştırmaları İçin Değer Merkezli Bütünleşik Bir Kültür Modeli Önerisi', Savunma Bilimleri Dergisi, Mayıs,2013,Cilt:12,147-172

²⁶GÜNGÖR, Erol, 'Değerler Psikolojisi Üzerinde Araştırmalar',2010,Ötüken Yay., İstanbul

²⁷ERKENEKLİ, Memet a.g.e

değerler iki grup olarak sınıflandırılabilir: Pragmatik ve ideal değerler. Pragmatik değerler, bir grup veya toplumu meydana getiren üyelerin sosyal hayatlarını sürdürebilmek için birbirine muhtaç oldukları inancından kaynaklanan, hem ferdin hem grubun faydalanması esasına dayanan, uygulanma şansları veya imkânları “ideal değerler” den daha fazla olan; çalışkan olmak, birbirinin malına, canına ve ırzına tecavüz etmemek, güven verici olmak gibi ahlaki inançlardır. İdeal değerler ise, “kendini sevdiğin gibi başkasını da sev”, “bütün insanlar kardeştir” gibi gerçek hayatta uygulanabilme şansları pragmatik değerlerden daha az, gerçekten çok hayali ve ideal beklentilere dayalı olan inançlar anlamına gelmektedir.²⁸

Bir başka şekilde GÜNGÖR değer kavramını “değer hükmü bir şeyin arzu edilebilir veya edilemez olduğunu belirten ifade ise, o halde değer de bir şeyin arzu edilebilir veya edilemez olduğu hakkındaki inançtır” şeklinde tanımlamıştır.²⁹

1.6.2 Değerlerin Özellikleri

Değerler kavramı, değerlerin tanımı ve sınıflandırmalarıyla ilgili açıklamalar verdikten sonra, değerlerin toplumsal yapıdaki yerlerinin daha iyi anlaşılması için, sosyal bilimcilerin ilgilendiği değerlerin özelliklerini Fichter şöyle sıralamaktadır:³⁰

a) Değerler paylaşılırlar; kişiler içselleştirdikleri değerler kümesini içinde buldukları toplumla paylaşırlar ve nesilden nesile aktarırlar.

b) Değerler toplumda çok önemli bir yer tutar; kişiler bu değerleri, toplumun huzur içinde yaşamasını sağlayan bir etki taşır. Sosyal gereksinimlerin karşılanması ve refahın korunmasına katkı sağlar.

c) Değerler coşkularla birlikte bulunur; kişiler yüce değerler için özveride bulunur, dövüşür ve hatta ölürlür.

²⁸YAZICI, Mehmet, ‘Değerler ve toplumsal yapıda sosyal değerlerin yeri’, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 24, Sayı: 1, Sayfa: 209-223, ELAZIĞ-2014 a.g.e

²⁹GÜNGÖR, Erol a.g.e

³⁰YAZICI, Mehmet a.g.e

d) Değerler soyutlanırlar; kişiler arası oйдаşıma ve uzlaşma gerektirdiği için kavramsal olarak diğer değerli nesnelere soyutlanabilir.

e) Değerler toplumsaldır; bireyin dışındadır ve toplumun baskısı özelliklerine sahiptirler. Birey, toplumsal olan değerleri içinde doğduğu toplumda hazır bulur; toplumsallaşma sürecinde değerleri öğrenir, benimser, uygulamaya katılır ve bir sonraki kuşağa aktarmaktadır

f) Sosyal değerler sürekli; değerlerin kuşaktan kuşağa aktarılması aile, okul, arkadaş çevresi, meslek ve iş örgütü ve kitle iletişim araçları ile sağlanmaktadır. Bu araçlarla toplumlar, gruplar ve kurumlar pek çok sosyal değeri bünyesinde taşır, geliştirir ve yeni kuşaklara aktarırlar.

g) Değerler dil ve sembollerle aktarılır; bir toplumun konuştuğu dil ve ortak sembolleri o toplumdaki grupların ve kurumların ortak değerlerini hem yansıtır hem de yaşatır. Örneğin şan, şeref, gibi kelimeler ile evlilik sürecinde yapılan törenler sosyal değerleri yansıtır.

h) Değerler değişime açıktır.

1.6.3 Değerlerin Kaynağı

İnsan doğası gereği, korunma içgüdüğü gereği güvenlik, yaşamını sürdürme, ihtiyaçlarını karşılama için toplu bir şekilde yaşamak zorunluluğunda olmuştur. Bu ihtiyaçtan kaynaklı sosyal yaşam şartları ve sosyal değerler ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla sosyal değerlerin çıkış noktası ve ana kaynağı insan doğasıdır. İnsan doğası aynı zamanda değerlerinde önemli bir bileşeni olduğu toplumsal hayatın ve toplumsal değişim isteğinin de esas kaynağıdır.³¹

İnsan sosyal bir varlıktır ve bir toplumun içinde yaşamaya ihtiyaç duyar. İnsan birlikteliklerinden oluşan toplum bu şekilde ortaya çıkmıştır. Toplu yaşamın getirdiği sorunları ortadan kaldırmak için insanoğlu ilk zamanlarda yazılı olmayan sonralarda çoğunluğu yazılı metinlere dönüştürülen birçok kural oluşturmak zorunda kalmıştır. Bu kuralların ortaya çıkmasında ise o toplumun öncelikli ihtiyaçları ve değerleri kaynaklık etmiştir.

³¹YAZICI, Mehmet a.g.e

Her toplum var olabilmek için değerlere gereksinim duyar ve değerler toplumsal kültürü özgülleştirerek diğer kültürlerden ayırt eder, yani “biz” ve “onlar” ayrımını hem oluşturur hem de bunun süreklilik kazanmasını sağlar. Bu yönüyle değerler, bir toplumun kültürünü, diğer toplumların kültürlerinden ayıran ve milli sınırlar içindeki cemiyetin dağılmasını önleyen, milli birliği pekiştiren ve sosyal dayanışmayı sağlayan faktörlerdir.³²

Değerlerin kaynağını ararken sosyal değerler konusuna mutlaka değinmek gerekmektedir. Sosyal değerler, bir guruba veya topluma üye olan bireylerin ortak duygu ve düşüncelerini yansıtan genellenmiş ahlaki inançlardır. Değerler bireylerin tutum, düşünce ve davranışlarında bir ölçüt olarak ortaya çıkar.³³ İnsan doğası ve toplumsal değerler sosyal değerlerin çıkış noktası ve ana kaynağıdır. İnsan doğası, toplumsal hayatın ve toplumsal değişimin esas unsurudur.

Şekil 1: Kültür, Değer, Tutum, Davranış

Kaynak : ERKENEKLİ, Memet,2011, ‘Hofstede’nin kültürel değerler modeline göre Türkiye ve ABD’nin karşılaştırılması’, KHO Bilim Dergisi, cilt:21, sayı:2, Ankara

İnsan sosyal bir varlık olması, insanın toplu ve toplumsal hayat yaşaması bir zorunluluk olduğunu ortaya koymaktadır. Değerlerin ve kültürün kaynağının toplumsal yaşam olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Her toplum var olabilmek ve düzenli

³²YAZICI, Mehmet a.g.e

³³YAZICI, Mehmet a.g.e

yaşamak için değerlere gereksinim duyar. Değerler toplumsal kültürü özgürleştirerek diğer kültürlerden ayırt eder, yani "biz" ve "onlar" ayrımı hem oluşturur hem de bunun süreklilik kazanmasını sağlar. Toplumun bazı kesimleri kendilerine özgü belirli davranış kalıplarını benimsemesi, sosyal hayatlarını bu değer normlarına göre içselleştirmelerinin bazı olumsuz sonuçları da ortaya çıkabilmektedir. Toplum içinde mikro kültürler oluşup, bu mikro kültürlere ait mikro topluluklar ki bunlar aile, cemaat, aşiret, suç örgütleri olabilir, bu topluluklar kendi içlerinde sonradan kazandıkları değerler, toplumun genelini kapsayan değerlerin önüne geçebilmektedir.

Hofstede kültür modelini beş boyutta incelerken, kültürlerdeki değer farklılaşmalarını en iyi açıklayan bireycilik- toplulukçuluk(Kolektivizm) boyutuna göre " bir toplumda birey ile topluluk arasındaki ilişkinin niteliğini tanımlar. Bu nitelik; "Bir toplulukta hangi ölçüde bağımsızlık, hangi ölçüde sosyal uyum-birliktelik eğiliminin yaygın olduğunu yansıtmaktadır." Bir başka ifadeyle, bu değer eğilimi, " Kişilerin kendi ihtiyaçlarına mı yoksa bağlı olduğu grubun ihtiyaçlarına mı daha fazla önem verdiği ile ilgilidir.³⁴ Bizim sözünü ettiğimiz mikro-topluluklar toplulukçu kültürü benimsemeyerek çoğu zaman kendi menfaatlerine ters de olsa toplumun değerlerini benimsememektedir.

Doğuştan bir kültürümüz yoktur ama zamanla ait olduğumuz topluma ait değer yargılarını içselleştirerek kültür sahibi oluruz.³⁵ Kültür ile değerler arasında neden sonuç ilişkisi olduğu gibi birbirlerini korumak ve gelişme ilişkisi de olduğunu göstermektedir. Değerlerin kaynağının kültür olduğunu, kültürün kaynağını da değerler olduğunu söyleyebiliriz.

1.6.4 Kültür ve Değer İlişkisi

Kişilerin hislerini ifade etmede, karar vermede ve çevrelerini tanımalarına yardımcı olan bir inanç, sembol ve değerler yapısı olarak tanımlayabildiğimiz kültür kavramının, insanların doğumlarından itibaren çeşitli etkenlerle tutum ve davranışlarının anlamlandırılması, değer kazandırılması şeklinde açıklamıştık. Hofstede'ye göre de kültür bir tür zihinsel(mental)programdır. Bu program kodları

³⁴ERKENEKLİ, Memet 'Hofstede'nin kültürel değerler modeline göre Türkiye ve ABD'nin karşılaştırılması', KHO Bilim Dergisi, cilt:21, sayı:2, Ankara, 2011

³⁵PALA, İskender (2013), "Kültürel Meselelerimiz Kültür ve Bilgi", http://www.zaman.com.tr/iskander-pala/kulturel-meselelerimiz-8-kultur-ve-bilgi_924651.html.(Erişim Tarihi: 25.08.2013)

bebektikten itibaren ailede yazılmakta okul ve kurumlarda toplum tarafından geliştirilerek insanoğlunun bilinçaltına işlenmektedir.³⁶ İnsanoğlu dünyaya gelişinden itibaren ailenin de etkisi ile olay ve cisimleri kıymetlendirmeye, içselleştirmeye, dünyayı algılamaya başlar, olay ve cisimlere değer inşa ederler. Bu değerler ve anlamlandırmalar kültürü oluşturmaktadır. Hofstede'de değer kavramı "belli bir durumu diğerine tercih etme eğilimi" şeklinde açıklamaktadır.

Değer nedir? Değer hükmü bir şeyin arzu edilebilir ve ya edilemez olduğunu belirten ifade ise, o halde değer de bir şeyin arzu edilebilir veya edilemez olduğu hakkındaki inançtır.³⁷

Genel olarak değerler, sosyalleşen insanın oğlunun toplumsal hayatta bazı davranış kalıplarını ve amaçları ön plana çıkararak ve süreklilik arz eden inançlar silsilesidir. Bireyin değerlerini güvenlik, saygınlık, toplumdaki yerini koruma gibi değişkenler oluşturmaktadır. Değerler, toplum tarafından kabul gören, paylaşılan, olumlu ve beklenen davranışların neler olduklarını ifade eden, ölçüt ve fikirlerdir.³⁸ Bu değerler sistemi toplumun kültür kodları ile aynı paralellikte olmaktadır. Tarihimizden gelen ve nesilden nesile aktarılan bu şeyler toplumun kültür kodlarını dolayısı ile kültür kavramını oluşturmaktadır.

Değerlerin ahlaki davranış bağlamında yapılan tanımında ise değer; bir kimsenin çeşitli insanları, insanlara ait nitelikleri, istek ve niyetleri, davranışları değerlendirirken başvurduğu bir ölçüt olarak vurgulanmaktadır.³⁹ Toplumumuzda değer yargılarının oluşmasında en önemli etken dindir. İnsanoğlu doğumundan itibaren özellikle toplumumuzda yetişkin oluncaya kendi kararlarını kendisi alacak olgunluğa gelinceye kadar, öncelikle aile bireyleri, toplum ve toplumun ileri gelenleri tarafından davranışlarımız şekillenirken olumsuz davranışlarımız genellikle 'günah' kodlaması ile bilinçaltımıza kodlanır, bireyin dini değer normlarına uygun değer normları ve kültür normları oluşmasını sağlar. Bu süreç Güveç tarafından kürtülenme olarak ta adlandırılmaktadır. Güveç kürtülenmeyi; insanoğlunun çocuk veya ergin olarak kendi

³⁶ERKENEKLİ, Memet a.g.e

³⁷GÜNGÖR, Erol, 'Değerler Psikolojisi Üzerinde Araştırmalar', Ötüken Yay, İstanbul, 2010

³⁸ERCİŞ Aysel, TÜRK Bahar, 'Kişisel değerler ve içsel yenilikçilik boyutları ilişkisinin yapısal eşitlik modeliyle incelenmesi' Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt: 28, Sayı: 2, 2014

³⁹GÜNGÖR, Erol a.g.e

kültürlerinde etkinlik kazanması ve eğitim süreci sırasında karşılaştığı bilinçli ve bilinçdışı şartlanmalar olarak tanımlamaktadır.⁴⁰

Dolayısıyla Türkiye'de kültürel kodların çoğunluğunda din eksenli hassasiyetler bulunmaktadır. Türkiye'de bir "eylem aracı" (mediator action) olarak ele alınır. Toplumumuza dini değer ve algılar çoğu zaman yön vermede önemli unsurdur.⁴¹ Toplumumuzun dini değer ve algılara olan hassasiyetleri, bazense aşırı duyarlılığı, kolluk kuvvetlerinin hizmetlerini yürütürken vatandaşa kendisini doğru ifade etmesinde güçlüklerle karşılaşmasını sebep olmaktadır. Bu konuda kolluk kuvvetlerinin takımacıları tavırlar ve söylenecek sözler doğru bir iletişim kurulmasına veya kurulamamasına sebep olur, iletişim kazalarının meydana gelmesini sağlayabilir. Örneğin kolluk emniyet/asayışı ve kamu düzenini sağlamak, suç ve suçlulukla mücadele etmek için zaman zaman yol kontrolü ve adli makamlardan aldıkları arama kararlarıyla arama faaliyeti icra ederler. Bu uygulamalar da sıklıkla köpeklerden istifade edilmektedir. Köpeklerin kokuya karşı olan üstün yeteneklerinde istifade ederek eğitimle bazı materyallere karşı (uyuşturucu, patlayıcı madde, tütün, sigara gibi) duyarlı hale getirilerek, gizli yerlere(zula) saklanmış bu tip yasadışı maddeleri tespit etmek için kullanılmaktadır. Ancak ülkemizde bazı bölgeler inançlarının gereği köpeklere karşı hassasiyet taşımaktadır. Köpeklerin, evlerinde, iş yerlerinde, arabalarında bulunmasını kendilerine temas etmesini istemezler. Bu hassasiyetleri iyi analiz etmemiş kolluk görevlileri aramalarda kullandıkları bu köpekler hizmet verdiği vatandaşlar tarafından kabul görmeye bilir. Bu da karşılıklı olarak iki taraf içinde anti-patik bir yaklaşım doğmasına sebep olur. Bu hassasiyeti tespit edmeden, bu uygulamayı ikame edecek farklı yöntemler geliştirilmez ise yapılan bu uygulamalar toplumun değerlerine uygun hareket edilmediği için kolluk ve vatandaş arasında yaraların oluşmasına sebep olacaktır. Toplum merkezli kolluk kuvveti konseptini benimsemiş, bunu bütün uygulamalarına esas unsur olarak yerleştirmiş Türkiye polis ve jandarması hizmet verdiği vatandaşlarına karşı tutum ve davranışlarında toplumun içselleştirdiği dini, ahlaki ve etik değerlere uygun hareket etmesi gerekmektedir. Toplumun değerlerine ve kültürüne saygı duyarak halkın yardım ve desteğini amaçlamış, bu konuda başarılı olmuş olan Diyarbakır Emniyet Müdürü Ali Gaffar

⁴⁰GÜVENÇ, Bozkurt, "İnsan ve Kültür", Boyut Yayıncılık, İstanbul, 2011,s:162

⁴¹MARDİN, Şerif "Din ve İdeoloji" İletişim Yayınları, 22. Baskı, İstanbul, 2012

OKKAN çok iyi bir örnektir. Terörün en yoğun yaşandığı 1997-2001 yılları arasında Diyarbakır'da emniyet müdürlüğü yapmış, vatandaşla kurduğu sıcak iletişimle kendinden söz ettirmiştir. Özellikle vatandaşın o bölgede kamu personeline hususiyetle Türk Silahlı Kuvvetleri ve Emniyet Teşkilatı personeline karşı olumsuz önyargıların olduğu, devlet ile vatandaş arasında mesafenin okyanusları bulduğu yıllarda her kesimden vatandaşın gönlüne taht kurmayı başarmıştır. Bunu başarırken en temel husus tabii ki vatandaşın kültürel değerlerini ve kültürel kodlarını iyi analiz edip, bu hassasiyetlere uygun göstermiş olduğu yaklaşım olmuştur. Şehit Ali Gaffar OKKAN hadisesi başlı başına iletişim, kültür ve değer ekseninde ele alınması gereken çok önemli bir örnektir.

İKİNCİ BÖLÜM

2. GÜVENLİK KAVRAMI

2.1 Güvenlik

Güven (confidence) kelimesi sözlükte: bir şeye, kişiye veya kendine karşı duyulan bel bağlama hissi, itimat. Emniyet hissi. Yine sözlükte güvenli, güvensiz, güvenme, güvendirme, güvenliksiz gibi kelimelere yer verilmiştir. Bu kelimedenden hareketle güvenoyu, güvence, güven tazeleme vb. terimler türetilmiştir.⁴²

Güvenlik (security) kelimesi, güven kelimesinden türetilmiş bir kelimedir ve tehlikesizlik hali, kendi kendine yetme, emniyette olma hali anlamına gelir. Güvenlik kelimesi, TDK sözlüğünde, “toplum yaşamında kanunî düzenin aksamadan yürütülmesi, kişilerin korkusuzca yaşayabilmesi durumu.” diye açıklanmıştır.⁴³

Güvenlik; “devletin, kamu düzeninin, çalışma hayatının, hayat hakkının, kişisel hak ve hürriyetlerin, can ve mal emniyetinin korunmasından, çeşitli kaza ve yangınların verecekleri zararlara karşı korunmaya kadar çok geniş kapsamlı bir deyimdir”.⁴⁴ Güvenlik, ilk çağlarda insanın kendini ve yiyeceklerini vahşi hayvanlardan koruması anlamına gelirken, modern toplumla birlikte can ve mal emniyetinin yanında kişinin temel hak ve özgürlüklerinin de güvence altına alınması anlamına gelmektedir. Günümüzde ise bu kavramın kapsamı daha da genişlemiş ve adeta demokrasi ile özdeşleştirilmiştir. Güvenlik kavramı ile ilgili yapılan tanımlardan sonra güvenlik kavramının şu hususları kapsadığı görülmektedir.

1. Tehlikeli bir durumun varlığı,
2. Alınacak tedbir ve önlemleri,
3. Asayiş ve huzurun sürekli hakim kılınması,
4. Suç ve suçluluğun önlenmesi,
5. Kamu gücünün meşru güç olarak kullanılması,
6. Kamu düzenin sağlanması.

⁴²TDK, Güncel Sözlük, 2006:423

⁴³TDK, Güncel Sözlük, 2006:588

⁴⁴ÇAY, Osman, “*Jandarma Teşkilatı'nda kurumsal iletişimin önemi ve iç güvenlik hizmetleri ile ilişkisi: Ankara il jandarma komutanlığı örneği*”, yüksek lisans tezi, Ankara, 2014

2.2 GÜVENLİK İHTİYACI

Şekil 2 : (Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi)

Kaynak : GÖKSU, Turgut, 2002, 'Maslow'un ihtiyaçlar(Güdüler) Piramidi ve polisin yabancılaşma olgusu' Polis Bilimleri Dergisi Cilt:4, s:16

Maslow'un ihtiyaçlar piramidinde güvenlik ihtiyacı fizyolojik ihtiyaçlardan sonra gelmesi güvenlik kavramının insanoğlunun hayatında ne denli önemli olduğunu göstermektedir. Fizyolojik ihtiyaçları(açlık, susuzluk, uyumak, nefes alıp vermek, barınma) karşılanan kişinin bundan sonra ihtiyaç duyacağı şey güvenlik olacaktır. Emniyet, güven, düzen ve değişmezlik bu kategoride değerlendirilmektedir. Bu aşamada insanın kendine fiziki, ekonomik, sosyal ve beklide siyasal olarak güvenli bir ortam oluşturma ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Yaratılışından beri insanoğlu kendini güvenliğini sağlamak için çok farklı yöntem ve taktiklere başvurmuştur. Dağların yüksek yerlerine yerleşmeleri, mağaralarda yaşamayı tercih etmeleri, bazen yer altı şehirlerini kullanmaları, insanoğlunun gelişimi ile birlikte kaleler, surlar inşa etmeleri, değişik aletler kullanmaları gibi sayısız örnekte görebileceğimiz güvenlik tedbirleri kullanmasının güvenliğin insanoğlunun yaşamda ne kadar önemli bir unsur olduğunun ispatı olsa gerek.

2.3 Güvenliğin Önemi

Toplu halde yaşayan insanların güvenliğinin sağlanması ve devam ettirilmesi devletin, kamu ve özel güvenlik güçleri ya da kurumları marifetiyle sunduğu hizmet sayesinde gerçekleşmekte ve sonrasında oluşan düzen, huzur ve güven ortamına da asayiş veya güvenlik denilmektedir. Güvenlik güçleri bu ortamın oluşması için gerekli önlemleri zamanında almakta, suç ve suçlularla etkin mücadele etmektedir. Güvenlik hizmeti olarak adlandırılan bu mücadelenin günün ve toplumun koşullarına göre sunulması gerekmektedir. Hem kamu hem de özel sektör tarafından sunulan diğer hizmetlerin sunulması için öncelikle güvenliğin sağlanmasının gerekliliği ve sunulmasındaki risk ve zorluklar ise güvenlik hizmetini daha da önemli kılmaktadır.

2.4 İç Güvenlik Hizmetleri

2.4.1 İç Güvenlik Kavramı ve Hizmetleri

Farklı ülkelerde bu kavrama yüklenen anlamlar farklılaşmaktadır. Türkiye’de iç güvenlik kavramının resmi bir tanımı mevcut değildir. Çınar iç güvenliği, bir ülkenin coğrafi sınırları içerisinde oluşabilecek tehdit ve tehlikelerden bertaraf olarak, öncelikle vatandaşlarının huzur ve güvenliğinin sağlanması, daha sonra da devlete ve özel kişilere ait binaların her türlü sabotaj ve benzeri tehlikelere karşı korunması şeklinde tanımlamıştır.⁴⁵

3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu’nun 1.maddesinde, ülkenin emniyet ve asayiş işlerinden İçişleri Bakanı’nın sorumlu olduğu, bakanın bu görevi, Emniyet, Jandarma ve gerektiğinde diğer bütün kolluk örgütleri aracılığı ile ve lüzumu halinde de Bakanlar Kurulu kararı ile askeri kuvvetlerden yararlanmak suretiyle yerine getireceği düzenlenmiştir. Bu düzenleme, iç güvenlik hizmetlerinin temelde kolluk örgütleri aracılığıyla yürütüleceğini öngörmektedir. Bu nedenle öncelikle kolluğun ne demek olduğuna ve bu kavramın içinde neleri barındırdığına bakmak gerekecektir

Kolluk, genel anlamda kamu düzenini koruma, kollama, suç ve suçluları tespit etme ve yakalama ile görevli, gerektiğinde zor kullanma yetkisine sahip, kanunla verilen yetkiler dâhilinde görev yapan kuruluşlar şeklinde tanımlamıştır.

⁴⁵YILMAZ, Sefer, “Türkiye’nin iç güvenlik yapılanmasında değişim ihtiyacı”, Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 21, Sayı3, 2012, Sayfa 17-40)

2.4.2 Türkiye’de İç Güvenlik Teşkilatları

Türkiye’de iç güvenlik/kolluk hizmetleri yani kamu düzeninin korunması ve kamu güvenliğinin sağlanması görevi İçişleri Bakanlığı’na verilmiştir. Bu görevi İçişleri Bakanlığı’na bağlı olarak Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, kısmen de olsa Gümrük Muhafaza Memurlukları yerine getirmektedir.

2.4.2.1 Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM)

Türk Polis Teşkilatı, ilgili mevzuat hükümlerinin kendisine verdiği görev, yetki ve sorumluluklar çevresinde güvenlik hizmeti üretmektedir. Teşkilatın görevlerini düzenleyen 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu’nun 1. maddesi: “Polis, asayiş amme, şahıs, tasarruf emniyetini ve mesken masuniyetini korur. Halkın ırz, can ve malını muhafaza ve ammenin istirahatini temin eder. Yardım isteyenlerle yardıma muhtaç olan çocuk, alil ve acizlere muavenet eder. Kanunun ve nizamnamelerin kendisine verdiği vazifeleri yapar.” şeklinde düzenlenmiştir.

Türk Polis teşkilatı, Emniyet Genel Müdürlüğü adı altında İçişlerine bağlı olarak tüm ülke genelinde ve belediye sınırlarında teşkilatlanmıştır. Polisin konuşlanmadığı yerlerde bu görevi jandarma birimleri yerine getirmektedir.

2.4.2.2 Jandarma Genel Komutanlığı (JGK)

2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu’nun 3. maddesine göre; “Türkiye Cumhuriyeti Jandarması emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlayan ve diğer kanun ve nizamların verdiği görevleri yerine getiren silahlı, askeri bir güvenlik ve kolluk kuvvetidir” şekliyle görevi tanımlanmıştır.

2803 Sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu’nun 7. maddesi gereğince Jandarmanın görevleri; mülki, adli, askeri ve diğer görevler olmak üzere dört ana başlık altında toplanmaktadır.

Jandarma Genel Komutanlığı kendisine kanunlarla verilen bu görevleri çoğunluğu belediye sınırları dışında emniyet teşkilatının sorumlu olmadığı bölgelerde ifa eder.

2.4.2.3 Sahil Güvenlik Komutanlığı (SGK)

2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu verdiği yetkiyle Türkiye Cumhuriyeti'nin bütün sahillerinde, iç suları olan Marmara Denizi, İstanbul ve Çanakkale boğazlarında, liman ve körfezlerinde, kara sularında, münhasır ekonomik bölgesi ile ulusal ve uluslararası hukuk kuralları uyarınca egemenlik ve denetimi altında bulunan deniz alanlarında, kanunlarla kendisine verilen görevleri uygulamak ve yetkilerini kullanmaktadır. Denizlerde, egemenlik alanı olan sahil ve kara sularını korumak, güvenliğini sağlamak, münhasır ekonomik bölge ile denetimi altında bulunan deniz alanlarında ulusal ve uluslararası hukuk kuralları uyarınca kanunlarla kendisine verilen yetkiler çerçevesinde görevini ifa etmektedir.

2.5 Kültürün Güvenlik Üzerine Etkisi

İnsanoğlunun bir araya gelerek meydana getirdiği topluluklar sosyalleşmenin, bireysel ve toplumsal ihtiyacın bir gerekliliği olmakla beraber birçok problemin kaynağı olmaktadır. Toplumsal yaşam, bireysel ihtiyaç ve isteklerin başkalarının ihtiyacı ve isteklerine zarar vermeden karşılanabilmesi, bireylerin bir düzen içinde yaşayabilmesi için bir takım kurallara ihtiyaç duymaktadır. Toplumlarda, sosyal hayatın düzenlenmesi, korunması ve devamının sağlanması, sosyal kontrol mekanizmaları ile sağlanır. Toplumlar karmaşıktıkça, başlangıçta yazılı olmayan normlar, zamanla yazılı kanunlara dönüşür. Toplumun geneli tarafından kabul görmeyen gelenek, görenek, örf, adet ve hukuk kurallarına uymayan davranışlar toplumun düzenini bozan sapmalar(suç) olarak nitelendirilmektedir. Hangi davranışın toplumdan topluma, kültürden kültüre değişen algılamalardan dolayı suç olduğuna o toplumun değer yargıları karar vermektedir.

Bir toplumda neyin doğru neyin yanlış olduğu, o toplumun buldukları kültürel değer yargıları ve normlarıyla doğrudan ilgilidir. Toplumların yazılı kanunların ortaya çıkmasında ve yazılmasında kültür en önemli etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Çoğu zaman yazılı kanunların düzenlemediği toplumun yanlış olarak tanımladığı hususlarda ve kanunlarda yazılı olsada cezanın alt ve üst sınırına karar verme yetkisinde olan hakimler toplumun genel kültür ve değer yargılarını göz önünde bulundurarak karar verirler. Bilindiği gibi, Türk Ceza Kanununda bir fiilin suç sayılıp ceza miktarının belirlenmesinde saik önemli rol oynamaktadır. Suç teşkil eden herhangi bir fiil, bir

olayda ağır bir cezai yaptırım gerektirirken, başka benzeri bir olayda daha hafif bir ceza yeterli görülebilmektedir. Hâkimler, “saik” unsurunu değerlendirirken kişilerin kültürel farklılıklarını göz önünde bulundurmaya hukuksal bir gereklilik olarak kabul etmektedirler.⁴⁶

Toplumsal ve bireysel farklılıklarında bir sınırı bulunmaktadır. Farklılıklar toplumsal kabul aralıklarının dâhilinde kalır. Toplumun kabul edeceğinden daha büyük farklılıklar olması durumunda sosyal kontrol mekanizması devreye girerek bireyi baskı altına alır. Farklı bireyler ya bu baskı ve yaptırımlar sonucunda kabul edilebilir sınırlara çekilir ya da toplumda dışlanma tehlikesiyle yüz yüze kalır.⁴⁷

Kültür, farklı toplumlarda farklı davranış alışkanlıklarına sebep olmaktadır. Örneğin bir kültür çevresinde kadın ve erkeklerin aynı ortamda bulunmaları doğru kabul edilmezken bazı kültürlerde hayatın olağan akışında olan normal bir durumdur. Devlet otoritesi tarafından toplum düzenini bozan bazı eylemler suç olarak kabul edilir ve bu davranışlar için çeşitli yaptırımlar öngörülür. Bünyesinde farklı kültür toplulukları bulduran bizim gibi ülkelerde görev yapan kolluk görevlerinin bu kültürel çeşitliliğe karşı duyarlı olması bir zorunluluk olmaktadır.

Kültür, güvenlik hizmetlerinin topluma verilmiş şekli ve metotlarını belirlemede etkili olduğu gibi, hizmetlerin verimli ve etkili olmasında da önemli rol oynamaktadır. Gelenek ve görenekler sadece bireylerin birbirleri ile olan ilişkilerinde değil, bireylerin devlet kurumları ile olan ilişkilerini de şekillendirmektedir. Kolluk görevlilerin toplumda başarılı olup olmamaları hizmet verdikleri toplumun kültürünü ne derece içselleştiklerine bağlıdır. Güvenlik birimlerinin hizmet felsefelerini oluştururken, sadece toplumdaki baskın kültüre göre taktik ve strateji oluşturmaları, bazı kesimlerde hoşnutsuzluğa sebebiyet vermektedir. Bu etkenler göz önüne alındığında, güvenlik birimlerinin, toplumun farklı katmanlarını oluşturan kültürel değerlere paralel şekilde hizmet vermesi, toplumsal huzurun temini açısından hayati bir öneme sahiptir. Kolluk görevlileri toplumdaki kültürel farklılıkları çözüm gerektiren birer problem değil, aksine farklılıkların toplumlar için birer zenginlik kaynağı olarak görmeli ve ona göre hizmet vermelidir.

⁴⁶TEYMUR, Semih ve ark ‘*Kültür-odaklı polislik*’, Tünav Bilim Dergisi, Cilt:3, Sayı:3, s:282-291

⁴⁷KANTARI, Asker ‘*Kültür, Farklılık ve İletişim*’ İletişim Yayınları, İstanbul, 2014, s:125-145

Farklı kültür çevrelerindeki iletişim süreçlerinde bireyin hangi olaya ne gibi reaksiyon vereceği çoğunlukla onun mensup olduğu kültür yapısına bağlı olduğu bilinmektedir. Güvenlik ihtiyacı insanoğlunun sosyalleşmesi ile daha çok önem kazanmıştır. İletişimde sonuçta bir sosyalleşme sürecidir. Dolayısıyla toplumun huzur ve güvenini sağlamakla görevli kolluk görevlileri görevlerini etkin yapmak için toplumun kültürel özellik ve hassasiyetlerini bilmesi ve ona göre güvenlik politikası belirlemesi gerekmektedir.

Hizmet verilen bölgelerdeki halkın sahip oldukları gelenek ve göreneklerine, kültür değerleri, davranış şekillerine yabancı olunan bölgeye atanmış kolluğun, mesleklerinin ilk zamanlarında vatandaşların hassasiyetlerine yabancı olmalarından dolayı çok fazla iletişim kaza ve engellerine sebebiyet vermektedirler. Olumsuz bir iletişim kazasının yaşatılması, önceki yıllarda ya şanmış birçok başarılı çalışmanın ortadan kaybolmasına sebebiyet vermektedir. Uygulanan davranış şeklinin vatandaşın kabul etmeyeceği bir özellik taşıması durumunda verimli bir hizmet vermek mümkün olmayacak, yaşanan iletişim kazasının düzeltilmesinde çok zaman ve emek harcanmasına neden olacaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. HALKLA İLİŞKİLERDE İLETİŞİM VE KÜLTÜR

3.1 Halkla İlişkiler

Halkla ilişkiler kavramsal ve işlev olarak tarihsel, politik, ekonomik, sosyolojik ve psikolojik etkenlerle ilişkili algılamaların tümüdür. Halkla ilişkiler, benimsetme, kabullendirme, rıza yaratma çabalarıdır.⁴⁸ Erdoğan ise halkla ilişkileri, “günümüzde imaj oluşturma ambalajlama ve dağıtım süreci yoluyla vatandaşların davranışını etkilemeye yönelik örgütlü faaliyetlerdir; hedef kitledeki insanların bilinçlerini ve davranışlarını etkileyerek istenilen çerçeveye yöneltmeye çalışan bir toplum davranışlarını etkileme şeklidir; etkileme ve yönlendirme aracı, yolu ve yöntemidir” şeklinde tanımlamıştır.⁴⁹ Halkla ilişkiler halk ve ilişki kavramlarının birleşmesinden meydana geldiğine, halkın tutum/davranışlarını etkileme kamuoyu oluşturma süreci olduğunu göre buradaki halkın tutum, davranış değerler ve kültürel özellikleri üzerine durmak gerekmektedir. Halkı oluşturan toplumun en küçük parçasını oluşturan insan ise iletişimin en temel ögesidir. İnsanların doğuşundan itibaren etkilendikleri bu normlar ve değerler insan ilişkilerine tesir etmektedir. İnsan ilişkilerini de kültür etkisi altına almaktadır. Halkla ilişkiler bir kültür politikasıdır ve kültür politikasının asıl amacı, ikna ve kabul gerektiren konuları olumlu ve onaylanabilir hale getirmektir.⁵⁰ Halkla ilişkiler mesleğini yapan veya halkla ilişkiler konusu mesleki olarak uygulanması gereken bir görev ifa eden bireylerin kabul görmesi için toplumun kültürel yapısını çok iyi anlaşılması gerekmektedir. Konumuzun esas amacı olan kolluk kuvvetlerinin bir birey olarak halkın değer ve normlarına uygun davranarak, hizmet verdiği topluluğa kendini kabul ettirmek zorundadırlar. Mengü kültürü, halkla ilişkiler uygulayıcılarının halkla ilişkiler mesleğini fiziksel ve toplumsal anlamda algılama, anlamlandırma, yorumlama ve buna göre eylemde bulunma yolları şeklinde tanımlamıştır.⁵¹

⁴⁸MENGÜ, Sedat Çakar, ‘Halkla ilişkiler : bir kültür politikası’, Eğitim Yayınevi Tarih: 2012, s:36

⁴⁹ERDOĞAN, İrfan, ‘İletişimi anlamak’, Pozitif Matbaacılık, Ankara, 2011,s:145

⁵⁰MENGÜ, Sedat Çakar a.g.e

⁵¹MENGÜ, Sedat Çakar a.g.e

3.2 İletişim Nedir?

İletişim, bilindiği üzere gönderen ile alıcı arasında çeşitli kanallar aracılığı ile gerçekleşen bir ileti gönderme sürecidir.⁵² İnsan, önce bir şeyi isimlendirir ve ne olduğunu algılamaya çalışır. İsimlendirme ve tanımlama için sunulan açıklamalar, öncelikle isimlendirilenin (a) taşıdığı özellikleri ve/veya (b) taşımadığı özellikleri betimleyerek, onun ne olduğunu ve ne olmadığını belirler.⁵³ Duygu, düşünce ve bilgileri çeşitli yollarla başkalarına aktarma ve anlamlandırma sürecine İletişim denir.⁵⁴ Bir isteğini, bir duygusunu, bir düşüncesini, bir acısını, bir sevincini başkalarıyla paylaşmak isteyen her insan, iletişimde bulunmak ihtiyacındadır. İletişim kuramamak imkânsızdır.

3.2.1 İletişimin Temel Öğeleri

İletişimin beş temel öğesi vardır. Bunlar;

- Kaynak
- Mesaj (Kod)
- Kanal
- Hedef (Alıcı)
- Dönüt (Geri Bildirim veya Geri Besleme)

Kaynak, mesajı gönderen, iletişimi başlatan kişidir. Kaynak kişi, herhangi bir durumda öteki insanlara duygu ve düşüncelerini aktarma girişiminde bulunur. Vericinin etkin bir iletişim kurabilmesi, alıcının ne kadar çok duygusunu hitap ettiği ile ilgilidir.

Mesaj, söylenen şey, bunun söyleniş tarzı ve İçeriğidir. Mesaj, birtakım sembollerle kodlanır ve bu kodların karşılığı alıcı tarafından bilinir. Mesaj, her türlü bilgi, duygu, düşünce, resim ya da sözü içerebildiği gibi, kaş göz işaretleri, vücut hareketleri gibi tutum ve davranışları da içerebilir. Mesaj, vericiden çıkan duygu ve düşüncelerin, alıcının duygu organlarıncı algılanmasına yöneliktir.

Alıcı, mesajın yöneldiği kişi, kurum ya da kuruluştur. Alıcı, gönderilen mesajın içerdiği kodları çözümleyerek sürecin tamamlanmasına katkıda bulunur. İletişimin ana

⁵²YAYINOĞLU, Pınar ERASLAN, 'Çok kültürlü ortamlarda halkla ilişkiler, kurumsal iletişim ve yönetim', İstanbul Ticaret Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2005

⁵³ERDOĞAN, İrfan, 'İletişimi anlamak', Pozitif Matbaacılık, Ankara, 2011, s:95

⁵⁴ÖZKAN, Mustafa, 'İnsan iletişim ve dil' Akademik Kitaplar, İstanbul, 2009, s:78

unsuru, mesajlardaki kelimelere, kaynağın simge ve sembollere giydirdiği anlamlardır. Alıcı, mesaj kodlarını çözerken, vericiyi anlamaya çalışır.

Kanal ise mesajın iletildiği araçtır. İletişim işi bir aracıyla gerçekleşir. Bunlar sesler, yazılar, hareketler, yerine göre başka işaretler de olabilir.

Kod ise gönderici ile alıcı arasındaki ortak dildir. Diller birer şifreleme ve kodlama işlemlerini kapsayan bir süreçtir. Bu bakımdan ancak bu şifreleri bilenler aralarında anlaşabilirler. Mesajı gönderen ile alıcının bir dili bilme seviyesi arasında her zaman fark vardır. İletişimi mümkün kılan, her ikisinin dil birikimlerinin kesişme alanıdır. Bu alan ne kadar geniş olursa, iletişim o kadar başarılı olur.⁵⁵

3.3 Halkla İlişkiler ve İletişim

Halkla ilişkiler ve iletişim kavramları birbirlerini tamamlayan, biri olmazsa diğerinin kesinlikle olamayacağı iki olgudur. Halkla ilişkiler kavramının en önemli amaçlarından birisi, kurumlar ile hedef kitlelerinin birbirlerini karşı güven, anlayış, iyi niyet ve diyaloga dayalı ilişkilerin kurulması, korunması ve geliştirilmesidir. Bunu başarabilmek içinde iletişim kurmak, iletişim araç ve tekniklerini kullanmak gerekir. Mesajlarımızın hedef kitleye doğru kanaldan istediğimiz şekilde ileterek kişi ve toplulukları benimsetme, kabullendirme, rıza yaratma faaliyetlerini başarılabilir. İyi bir halkla ilişkiler uygulayıcısı olmanın en önemli şartı iyi bir iletişimci olmakla mümkündür. İletişimi, kaynağın uygun bir kanal aracılığıyla mesajı doğru kodlamalarla alıcıya ulaştırmak olarak tanımlanmıştır. Mesajı iletirken zaman zaman iletişim kazaları olabilmektedir. İletişim kazaları sonucu karşı tarafa " acaba kendimi doğru ifade edebildim mi" sorusu çoğu zaman içimizi kemirir. Ne kadar konuşursak konuşalım, iletmek istediğimiz mesaj karşı tarafın anladığı kadarıyla sınırlı kalabilmektedir. Dolayısıyla iletişimde en önemli konu mesajı alıcıya doğru olarak gönderebilmektir. Bu noktada mesajın ulaşılmasını sağlayan kodlama yani dil ön plana çıkmaktadır. Kullanılan dil karşı tarafa iletilmek istenen mesajın doğru kodlanarak ulaştırılmasını sağlamaktadır. Farklı sosyo-kültürel çevrelerde kullanılan dil farklı anlamlar taşıyabilmektedir.

Sosyo/kültürel yapı, insanın davranışlarına, alışkanlıklarına, kişiliklerine, bilgi düzeyine, iletişim kabiliyetlerine ve hünelerine yön veren önemli faktörlerdir.

⁵⁵ÖZKAN, Mustafa a.g.e

İnsanların içinde yaşadığı toplumun özellikleri ve kültürel değerler, kullandığı dili de etkilemektedir. Bunun sonucu olarak kelimelere verilen anlamların farklılaştığı bir vakadır. Diğer taraftan somut ve soyut düşünme ve yorumlama da kültürel özelliklere bağlıdır. Bu sebeple sağlıklı bir iletişim kurmak için hedef kişi veya kitlenin sosyo/kültürel yapısına uygun kelimeler seçmek gerekmektedir.⁵⁶

Kullandığımız dilin uygun olmaması sonucu trafikte karşılaştığımız kazalar gibi iletişim kazalarına da karşılaşılabilmekteyiz. Bu kazalar zaman zaman trafik kazalarından bile daha fazla yıkıcı bir sonuç doğurabilmektedir. Vatandaş ile konuşurken düşünmeden söylenecek bir söz, sosyo-kültürel yapılarına uygun olmayacak kullanılan jest ve mimikler, ağızdan kaçabilecek bir ifade, hizmetin gecikmesi, yanlış anlaşılmalara, iletişim sorunlarına sebep olmaktadır. İletişim iki taraf arasındaki mesaj alış verişidir. Bu mesaj akış verişleri esnasında gönderilen mesaj algılanmaz veya gönderilen mesaj gönderenin algıladığı şekliyle gönderilirse işte bu duruma iletişim kazası demekteyiz.

Küçük bir örnek: Kışlada komutan yaz günü olduğu için misafirlerine ikramda bulunmak üzere emrindeki askere şöyle bir emir verir; “ bize iki tane fruko getir!”. Asker gider fakat uzun bir süre geçmesine rağmen bir türlü gelmez. Aradan bir saat geçtikten sonra kan ter içinde komutanın yanına gelir. Kucağında da bir KRİKO vardır. Komutanım der, “kademeye gittim iki tane kriko istedim ama ancak bir tane bulabildim!”.

Diğer bir örnek: Kolluk görevlisi çoğu zaman vatandaşın giyim tarzına göre hitap etmeyi tercih eder dayı, amca, ağabey şeklinde kelimeler kullanır. Bu durum vatandaşlar tarafından farklı algılanır ve olumsuz geri bildirim yaşanır. İletişim kazasının yaşanmasına sebep olmaktadır.

Başka bir örnek ise: Ülkemizin bazı bölgelerinde vatandaşın ifadesi alınmak, bilgisine başvurmak maksadıyla konutlarına resmi ekiplerce gidilmektedir. Bu şekilde gidip vatandaşın ifadesi alınması hatta karakola götürülmeleri aşağılayıcı bir uygulama olarak algılanmakta iken bazı bölgelerimizde ise resmi ekiplerin gelmesi vatandaşları mutlu etmekte, zaman zaman resmi ekip çevrede görmezler ise memnuniyetsizliklerini

⁵⁶KARAÇOR, Süleyman ‘*Örgütsel iletişim kurma yöntemleri ve karşılaşılan iletişim engellerine yönelik bir araştırma*’, SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi

ilgililere iletmektedirler. Bu iki duruma uygun hareket etmeyen kolluk kuvvetleri ve vatandaş arasında iletişim kazaları olabilmektedir.

İletişim kazasına bir fıkra ile örneklerimize devam edelim:

Albay, binbaşıya “yarın güneş tutulacak. Bu her zaman karşılaşılan bir durum değil. Erleri eğitim elbiseleri ile eğitim alanına getirin de ay tutulmasını görsünler. Bende orada bulunup kendilerine gerekli bilgilendirmeyi yapacağım. Eğer yağmur yağarsa, tabii bir şey görünmeyecektir. O takdir de erleri, üstü kapalı talimgâha götürürsün” der.

Binbaşı, yüzbaşıya ise “albayın emri var yarın sabah saat dokuzda güneş tutulacak. Bu her zaman görülen bir durum değildir. Eğer hava kapalı olursa bir şey görülemeyecektir. Bu durumda tutulma, kapalı talimgâhta gerekli eğitim elbisesiyle yapılacaktır” diye emri aktarır.

Yüzbaşıda, teğmene “albayın emri ile yarın sabah dokuzda eğitim elbiseleri ile güneş tutulmasını için açılış merasimi yapılacaktır. Eğer yağmur yağarsa ki bu durum pek görülen bir olay değildir, Albay kapalı talimgâhta gerekli bilgilendirmeyi yapacaktır.” der.

Teğmen, başçavuşa “yarın sabah dokuzda hava güzel olursa, eğitim kıyafetleri ile albay tutulacak. Kapalı talimgâhta yağmur yağarsa, alayın bahçesinde manevra yapılacak. Çünkü bu her zaman görülen bir durum değildir” diye aktarır.

Başçavuşta, askerlere “yarın sabah saat dokuzda kapalı talimgâhta Albayı tutacağız. Sabah hepiniz talim teçhizatlarıyla hazır olun” der.

Sonunda Askerler kendi aralarında ise “yarın sabah bizim başçavuş albayı tutuklayacakmış” diye konuşurlar.

Bu fıkroda ilettiğimiz mesajın alıcı tarafından ne şekilde ve nasıl anlaşıldığı ölçüde iletişim kurulabildiğimize güzel bir örnek olarak gösterebiliriz.

İletişimde karşılaşılan dokuz olası hata söz konusu olabilir:

- 1.Düşündüğünüz,
- 2.Karşıınızdakinin duymak istediğı,
- 3.Söylemek istediğiniz,
- 4.Söylediğinizi sandığınız,

5. Duyduğu,
6. Söylediğiniz,
7. Anladđını sandđı ,
8. Anlamak istediği,
9. Anladđı, arasında farklar olarak sıralanabilir.

İletişim sürecine mesajın alıcıya doğru şekilde aktarılmasına olumlu veya olumsuz anlamda etki eden birçok etken bulunmaktadır. Buradan hareketle iletişimde ortaya çıkan üç önemli unsuru şöyle sıralamak mümkündür.

- Dile dayalı faktörler(konuşma biçimleri)
- Bu faktörlerin konu bütünlüğü içerisindeki işleyiş ilkeleri
- Bu unsurların özellik arz eden kültürel arka planı⁵⁷

Çalışmamıza konu edindiğimiz kültürel arka plan konusuna biraz değinelim. Farklı sosyal çevrelerde simge, sembol ve işaretlere farklı anlamlar yüklenmesine kültürün oluşması süreci olduğunu söylemiş, bunun sonucunda da farklı kodlamaların meydana geldiğini ve bu kodlamaları mesaja dönüştürürken dilin devreye girdiğine değinmiştik. Kullanılan bu dil ise kodlama, şifreleme ve anlam yükleme faaliyetidir. Kültürün insan davranışları, alışkanlıkları, mimikler ve konuşma biçimleri üzerine etkisi büyüktür. Farklı kültürlerden gelen insanların bunları anlayıp yorumlamasında zorluklarla karşılaşılacak, hatta bunun sonucu olarak yanlış anlaşılmalara ortaya çıkacaktır.⁵⁸

Gündelik deneyimlere dayanarak aynı dili konuşan, aynı kültürün üyeleri arasında bile başarılı anlam aktarımında sorunlar yaşandığı rahatlıkla söylenebilir. Günlük yaşamın çeşitli alanlarında edinilen deneyimler, “anlama” ya da “yanlış anlama” ları önemli ölçüde tanımaya yetmektedir. Anlam aktarımının temel sorunlarından bir tanesi “işaret” ya da “gösterge” (söz gelişi sözcük) ile “anlam” arasında iki tür ilişki olduğu gerçeğinden kaynaklanmaktadır. Bu ilişkiler “düz anlam” ve “yan anlam” kavramları ile açıklanır. Düz anlam da göstergelerin açık ve

⁵⁷YÜCEL, Erdiñ, 'Günlük iletişimde dil-davranış ilişkisi', Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilgiler Dergisi, 21/2009, s.25

⁵⁸YEŞİL, Salih a.g.e

ifadesel, eski dille “sarih” anlamı, başka bir deyişle, bilinçli olarak ifade edilmek istenen, niyetlerini anlam söz konusu olduğu halde, yan anlam da, düz anlamla birlikte söylenmek istenen eski dille “zımmi ” anlamlar, çağrışımlar ve çağrışım zincirleri söz konusudur.⁵⁹

Aktarmak istediğimiz mesaj alıcı tarafından farklı algılanıyorsa burada iletişimizi engelleyen faktörlerden gürültüden söz edebiliriz. Mesaj oluşturulurken kullandığımız sembollerin doğrudan bilimsel anlamlarından ziyade kültürel kodlamalarımızdan kaynaklanan yan anlamlarını algılıyorsak bu durumda anlamsal gürültü ortaya çıkmış olmaktadır.

Dolayısıyla kültürden kültüre dildeki bu kodlamalar, şifrelemeler, anlam yüklemeler farklılık gösterebilmektedir. İletişim kazaları bu farklı anlamdırmaların bireyler üzerinde bıraktıkları olumsuz etkilerden kaynaklanmaktadır.

3.4 Kolluk ve Vatandaş Arasındaki İletişim Kazaları Nelerdir?

3.4.1 Olaylara/vakalara Yaklaşım Tarzları

Kolluk olay ve vakalara müdahalede bulunduğu zaman toplumun genel norm, değer, örf, adet, gelenek ve göreneklerine uygun şekilde davranmıyorsa hizmet verdiği toplum tarafından kabul görmeyecektir. Vatandaşın uygulamanın doğruluğu konusunda şüphe oluşmasına, bunun sonucunda da bireysel veya toplumsal tepki görmesine sebep olacaktır. Toplum merkezli kolluk prensibini benimsemiş kolluğun bu şekilde davranması bu prensibe zıt bir yaklaşım olur. Özellikle içinde buldukları toplumunda nasıl davranmasını bilmeyen çoğunlukla genç personelin sebep olduğu bu tarz iletişim kazalarının düzeltilmesi için çok uzun ve zahmetli halkla ilişkiler uygulamaları yapmak gerekmektedir. Halk arasında ‘Bir çuval inciri berbat ettin’ sözü tam bu duruma uygun bir sözdür. Çünkü yıllarca birçok insan emek ve zaman harcayarak oluşturduğu imaj bazen küçük hatalarla bozulabilmektedir. Bu durum insan merkezli, çağdaş hukuk normlarına uygun, verdiği hizmetin toplum tarafından kabul edilmesini arzulayan bir kolluk yaklaşımı olmayacaktır.

⁵⁹KANTARI, Asker a.g.e s.60

3.4.2 Küçük Düşürmek, İnsan Onurunu Zedeleyecek Tarzda Yaklaşım Sergilemek

İnsan onur ve haysiyeti insan hakları ve anayasal düzenin temelidir. Onur kelimesi, sözlük anlamı ile “insanın kendine duyduğu saygı, şeref, özsaygı, haysiyet, izzetinefis” ve diğer bir tanımlama ile de “başkalarının gösterdiği saygının dayandığı kişisel değer, şeref, itibar” olarak tanımlanmıştır.⁶⁰

İnsan onuru kavram olarak sadece toplumsal bir olay değil bununla beraber hukuki bir terimdir. Çünkü hukuk, toplumsal düzen kurallarıdır. İnsanların olmadığı yerde toplumun olması mümkün değildir. İnsanın olduğu yerde de insan onurunun olması göz ardı edilemeyecek bir gerçektir. İnsanı insana, insanı topluma, insanı devlete karşı koruyacak olan da hukuk kurallarıdır. Dolayısıyla hukuk kuralları için insan onuru kavramı en temel unsur olması gereken bir kavramdır.⁶¹

İnsan onur ve haysiyeti İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi tarafından da güvence altına alınmıştır. Ülkemizde de insan onuru kavramı, anayasa ile güvence altına alınmış bir kavramdır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının başlangıç kısmında bu hususa yer verilmiştir. Anayasanın başlangıç bölümünde “her Türk vatandaşının bu anayasadaki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanarak milli kültür, medeniyet ve hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürdürme ve maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olduğu” yazılmış ve önemi vurgulanmıştır.

Hukuk kurallarını uygulayarak toplumun huzur ve güvenini korumakla görevli kolluk görevlileri ulular asası ve ulusal hukuk normları tarafından güvence altına alınmış, insanın sırf insan olduğu için değerli ve korunması gereken bu kavramın hilafına yapacağı ihlaller birey ve toplum tarafından çok büyük tepkilerle karşılanır.

Örneğin Türk toplumunda yaşlı insanlara saygı göstermek önemli bir konudur. Kolluk önleme ve adli uygulamalarında yaşlılara karşı toplumun kabul etmeyeceği tarzda yaklaşıyorsa, bu duruma şahit olan insanlar tarafından kolluğa saygıda o nispette azalır ve tepki çeker.

⁶⁰Türk Dil Kurumu, Büyük Türkçe Sözlük, [http://tdkterim.gov.tr/bts/\(er:15.09.2015\)](http://tdkterim.gov.tr/bts/(er:15.09.2015))

⁶¹ÇAKAR, Ayşen Seymen, ‘Hukuki bir kavram olarak insan onuru’
[www.umut.org.tr/Upload/Document/document_11%20Ekim-IV-1.docx\(er:03.11.205\)](http://www.umut.org.tr/Upload/Document/document_11%20Ekim-IV-1.docx(er:03.11.205))

3.4.3 Gereksiz Zor Kullanma

Toplumun yapısı ne ise kolluk kuvvetleri de onu yansıtmaktadır. Kitle iletişim araçlarının (televizyon, gazete, radyo ve internet) ve toplumun fiziksel şiddetin üstünlük olarak sunması bireyleri şiddet eğilimine sevk ettiği gibi kanunen zor kullanma yetkisi olan kolluk kuvvetlerini de etkilemektedir. Toplum tarafından şiddetle sorunlarını çözme koduyla kodlanan, küçükken anne baba ve diğer yakınlarından dayak yiyen, okullarda öğretmenlerinden yediği sıra dayığı ile büyüyen, doktor tarafından azarlanan, askerde komutanları tarafından azarlanan, televizyonlarda her gün şiddet içerikli sahneler izleyen, adalete güveni olmayan bireylerin yaşadığı toplumda kolluk davranışlarının şiddet içermeye ihtimalinin yüksek olacağı sosyal psikologlar tarafından kabul edilmektedir.

Kültürel yapımız gereği toplumumuza ait bireyler iletişim kurarken veya iletişim kaza ve engellerine müdahale ederken akıl dilini kullanmak yerine duygu dilimizi kullanmaktayız. Bu durumda olan bireylerde aile içinde, iş yerinde ast üst ilişkilerinde veya sosyal hayatımızda şiddet eğilimini artırmaktadır. Problemlere karşı duygularını ön plana çıkaran bireylerin şiddet eğilimine sahip olması kaçınılmazdır.

Sosyo/kültürel alt yapıda kolluk davranışlarını belirleyen en önemli etkenlerden biridir. Kolluk görevlilerinin etrafına şüpheli gözle bakması etrafındakileri potansiyel suçlu olarak görmesi, hizmet vermekle mükellef olduğu toplumu çeşitli gerekçelerle ayırma tabi tutması, otoriter ve sert olması gerektiği gibi yanlış kodlanmış kolluk görevlisinin duygularını ön plana alıp şiddet eğilimi göstermesi olası olabilmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi orantılı güç kullanma konusunu (AİHS) 1. maddesi hukuki olarak düzenleme altına alınmıştır. Bu yasaya göre kolluk görevlileri sadece ayaklanma veya isyanı bastırmak, tutuklunun kaçmasını önlemek ya da meşru müdafaa durumlarında güç kullanabilir. Fakat bu güç kullanmanın iki önemli şartı vardır. Güce başvurmak mutlaka bir zorunluluk gerektirmeli ve kullanılan güç ile elde edilmek istenen amaç arasında orantılılık bulunmalıdır.

Zaman zaman sınırlarına hakim olamayan, üniformanın vermiş olduğu kendine aşırı güven duyan, problemleri şiddet ile çözebileceği kodu ile çocukluğundan beri kodlanan, toplumu potansiyel suçlu gibi görme eğilimi gösteren, profesyonelleşememiş, nerede ne şekilde davranacağı konusunda yeterli birikime ve eğitime sahip olmayan,

amirleri tarafından bu şekilde davranması istenen kolluk kuvveti olaylara müdahale ederken zaman zaman orantısız güç kullanabilmekte bunun sonucunda da kolluk ve vatandaş arasında telafisi çok güç iletişim kazalarının yaşanmasına, karşılıklı güvensizliğe sebep olmaktadır Toplumsal olaylarda çoğu zaman kendini kaybetmiş şuarsuzca sağa sola saldıran kolluk kuvveti görür ve bu görevlileri kınarız. Bu görüntüyü o kolluk görevlisine seyrettirdiğimiz zaman kendisi de o davranışına anlam verememektedir. Hatta Antalya'da Gezi Parkı protestolarına destek eylemlerinde 25 yaşındaki Erdem Kara'ya orantısız güç uyguladıkları iddiasıyla yargılanan 6 polisten B.A ya sorulduğunda **“Görüntüleri izleyince ben bile kendi halime şaşırđım. Olayın psikolojisi ile günlerce istirahat etmeden, bu kadar saat nasıl sağlıklı görev yapılır?”** diye kendini ifade etmiştir.⁶² Bu şekilde yaklaşım tarzı benimseyen kolluk görevliliklerine eğitimleri esnasında iletişim teknikleri, halkın sosyo/kültürel yapıları, temel hukuk kurallarını, toplumun değer ve normlarına uygun davranılması gerektiği, kendilerinin bir savcı ve hâkim olmadıkları, bir insanı kazanmanın kaybetmekten çok daha zor olduğu konuları öğretilmelidir.

3.4.4 Psikolojik Etki Oluşturma

Basit dahi olsa bir olayın faillerini bulmak ve suçu aydınlatmak için insan psikolojisini bilmek, doğru iletişim araç ve tekniklerini kullanmak çok önemlidir. Bu konularda yeterli olmayan kolluk görevlisi bazen çok basit bir olayın dahi çözülememesine ve ya farklı yönlere gitmesine sebep olmaktadır. Burada suçlu psikolojisi ve suçlu insan davranışları üzerine eğitilmiş olmak vatandaşla kuracakları iletişimin daha etkin olmasına imkân sağlayacaktır. Bazen olay esnasında kolluk görevlilerinin oluşturduğu olumsuz psikolojik ortam alınmak istenilen mesajın doğru alınmamasına veya yanlış alınmasına sebep olacaktır. Çevredeki insanları masumiyet karinesine dikkat etmeden potansiyel suçlu olarak görmekte kolluk vatandaş arasında iletişim engel ve kazaların oluşmasına sebep olabilmektedir.

3.4.5 Uygun Olmayan Dil Kullanma

Dil yazılı ve görsel işaretler, duyuşal çağırılmalar ve seslerden oluşun ve anlam üretme ve paylaşma için kullanılan semboller üzerine inşa edilmiş bir sistemdir. Dil

⁶²http://www.radikal.com.tr/turkiye/gezi_eylemlerinde_orantisiz_guc_kullanan_polis_ben_bile_kendime_sasirdim-1252888(Er: 15.05.2015)

kullanımıyla düşünce, inanç, duygu ve bilinç biçimi ifade edilirken, aynı zamanda düşünce, inanç, duygu ve bilinç etkilenir ve şekillendirilir.⁶³ İletişimde en önemli konulardan biride uygun dil kullanmaktır. İnsanlar duygu ve düşüncelerini dili kullanarak birbirlerine aktarırlar. Seçilen dil alıcıya uygun, anlayacağı kodlama ile aktarılmadığı takdirde iletmek istediğimiz mesaj doğru şekilde iletilemeyecektir. Türkçede de görüldüğü gibi dilde kullanılan kelimeler bazen farklı anlamlar taşıyabilmektedir. Hatta birbiriyle hiç alakası olmayacak toplumda da hiç hoş karşılanmayacak anlamlar taşıyabilmektedir. Farklı anlamlar taşıyan kelimelerin alıcı tarafından anlatılmak istenen anlamı haricinde başka anlamlarıyla kodlanması durumunda iletişim kazasının yaşanması kaçınılmaz olabilmektedir. İletişim vasıtası olarak kullanılan dil, sözlü ve sözsüz olarak ikiye ayırmak doğru olacaktır.

3.4.5.1 Sözlü İletişim

Sözlü iletişim yazılı sembollerin veya sözün söylenmesiyle kurulan ilişkinin var oluş zorunluluğudur. Kişiler arası ilişkide sözlü iletişim ses ve kulağa dayanan iletişimdir. Sesin olabilmesi için, ses dalgasının seyahat edeceği havanın yanında, insanda ses yapabilecek (akciğerler, ses telleri, ağız ve dil vb) ve sesi duyabilecek (kulak sistemi ve altıncı sinirin) sistemin olması gerekir.⁶⁴ Kültürel faktörler, sözcüklerin ve cümlelerin anlamsal yapılarına etki ederler ve söylenenlerin mizahi, ironik ve ya iğneleyici bir boyutu olup olmadığına etki eder.⁶⁵ Kolluğun vatandaş ile iletişim kurarken “DAYI, AMCA” şeklinde hitap ederken olumlu ve olumsuz algılanması ses tonuna bağlıyken, “BEYFENDİ, HANIMEFENDİ” şeklinde ifadesi genellikle her kültür çevresinde olumlu algılanmaktadır. Ses tonunun yükseltilmesi, vatandaşlar üzerinde saygısız, kaba ve kibirli birisi olduğu imajı oluşturduğu gibi iletişimin tek taraflı yürütmek istediği anlamı algılanabilmektedir. Sözlü iletişimi kullanan taraflar arasında, özellikle aynı kültürel alt yapıya sahip değilse yanlış anlaşılmalarda, iletişim kaza ve engellerinin yaşanması olasıdır.

⁶³ERDOĞAN, İrfan a.g.e

⁶⁴ERDOĞAN, İrfan a.g.e

⁶⁵SELÇUK, Ayhan ‘Kültürlerarası İletişim Bağlamında Kültür Kuramı’ Çizgi Kitapevi Yayınları, Konya, 2008

3.4.5.2 Sözsüz İletişim

Sözsüz iletişim mimik, el kol hareketleri ve diğer vücut hareketlerini kapsamaktadır. Her hareketin iletişim sürecinde bir anlam taşıması gerekmediği gibi karşı tarafın hareketlere ne anlam yükleyebileceğini biliyor olmak çok önemlidir. Bu yüzden kolluk görevlisinin vatandaşın iletişim sürecinde hangi hareketlere, ne zaman, kime, nerede, hangi anlamı yükleyebileceğini bilmesi gerekmektedir. Sözsüz iletişim öğelerini el hareketleri (el sallamak, el çırpma), diğer beden hareketleri (baş sallama, göz ve ağız mimikleri, göz kırpmak, ardına kadar açılmış gözler, gülümseme) şeklinde sıralayabiliriz. Sözsüz olan bir şeyi, “görürüz;” ama gördüğümüzü anlayabilmek için, sözsüz olarak şifrelenen (sözsüz dili) bilmemiz gerekir. İletişim sürecinde farklı kültürel alt yapılarındaki bireyler sözsüz iletişim öğelerine farklı anlamlar yüklemektedirler. Sözsüz bir dokunuşu “hissederiz;” ama dokunuşla ne söylenmek istendiğini bilebilmemiz için, o tür dokunuşun kullanıldığı bağlamda toplumca atanmış bir kodlamanın olması gerekir ve bu kod açımı sürecinde anlam yüklenen şeyi de bilmemiz gerekir. Sevgi dokunuşu, dostça dokunuş, taciz dokunuşu, takdir dokunuşu gibi dokunuşları, sosyalleşme sürecinde öğrenilir; aynı dokunuş ancak bağlam içinde anlamını bulur.⁶⁶ Kolluk görevlisi olarak çoğu zaman sözsüz iletişim öğeleri kullanmamız gerekir. Doğru yer ve zamanda kullanılmayan simgesel vücut hareketleri kolluk ve vatandaş arasında iletişim kaza ve engellerinin yaşanmasına neden olur. Örneğin yaşlıların çoğunlukta olduğu bir mecliste topluluğunun genelini rahatsız edecek şekilde yaşlı insanlara el temasında bulunmak ve ya sadece olayın sadece mağdur olma boyutunda olan insanlara jest ve mimiklerimizle suçluymuş gibi yaklaşmak, toplum içinde vatandaşların yanlış anlamalarına sebep olacak şekilde sürekli etrafa gülümsemek, vatandaşların kolluğa bir konu hakkında bilgi aktarma niyetinde olmasına karşın arka dönülerek ciddiye alınmadığını izlenimini yaratmak, verilen şekilsel selamı almadan veya umursamazdan gelmek, küçük ikramları (çay, ayran, su) hoşnutsuzluk yaratacak şekilde yüz mimikleri ile reddetmek gibi toplumun kabul etmeyeceği davranışlar kolluk vatandaş arasında kapanmasının yıllar alacak iletişim engellerine sebep olmaktadır.

⁶⁶ERDOĞAN, İrfan a.g.e

3.4.6 Kültürel Alt Yapıya Uygun Davranmama

Kültür tanımlaması yaparken kültürün, temelde inanç, değer, yasa, gelenek, görenek ve ahlak kurallarından müteşekkil olduğunu söylemiştik. Her kültür ortamının üzerini inşa ettiği değerler temeli vardır. Toplum kendisine hizmet veren kolluğu bilinçaltılarında sahip olduğu değerler ve normlar ekseninde kodlar. Yani sahip oldukları değer ve normların (ahlaki değer, inanç, gelenek, görenek) kolluk tarafından benimsenmesini beklerler. Kültür, toplumdan topluma keskin belirgin davranış değişikliklerine sebep olmaktadır. Bazı kültür çevrelerine suç ve kabahat olarak görülen davranışlar başka toplumlarda suç olarak görülmemektedir.

Kolluk hizmeti, hizmet verilen toplumun kültüründen etkilenen ve değişebilen bir kamu hizmetidir. Kültür, güvenlik hizmetlerinin topluma verilmiş şekli ve metotlarını belirlemede etkili olduğu gibi, hizmetlerin verimli ve etkili olmasında da önemli rol oynamaktadır. Kültür, ülkedeki kanunları, örgütlerdeki iç hukuku ve toplum için etik kuralları belirleyen en önemli faktörlerdendir. Gelenek ve görenekler toplum düzenini korumak ve bireysel ilişkileri düzenlemenin ötesinde bireylerin devlet kurumları ile olan ilişkilerini de şekillendirir. Kolluğun başarılı olup olmaması hizmet sundukları toplumun kültürün hassasiyetlerini bilmesi ve bu hassasiyetlere karşı göstermiş olduğu doğru iletişim tekniklerini kullanması ile mümkündür.

Türkiye de birçok dünya ülkesi gibi bünyesinde farklı kültür ve etnik yapıdan insanları barındıran bir ülkedir. Bu etnik ve kültürel farklılıkların ayrışma ve çatışmaların değil, kültürel zenginliğimiz olduğu bilinciyle hareket etmeli, güvenlik politikalarının bu çerçevede belirlenmesi gerekmektedir.

Güvenlik hizmeti, hizmet verilen toplumun kültürel farklılıkları göz önüne alınmadan yapılması hizmetlerin başarılı sonuçlar doğurmamasına ve toplum nezdinde kabul görmemesine neden olmaktadır. Toplumun talep ve ihtiyaçlarına dikkat etmeden yapılacak güvenlik hizmetinde ısrar edilmesi durumunda toplumla devlet arasında kapanması zor uçurumlar oluşacaktır.

3.4.7 Toplum Potansiyel Suçlu Gibi Görme Yaklaşımı

Evrensel hukuk kurallarına göre, bir kişinin mahkemelerce suçluluğunun kesinleşmesine kadar masum olduğu kabul edilmektedir. Hiçbir bireyin masumiyetini ispatlamaya ihtiyacı olmaması gerekmektedir. Diğer bir ifadeyle suçluluğu mahkemelerce ispatlanıncaya kadar herkes suçsuzdur ilkesi hukuk sistemlerinde masumiyet karinesi olarak adlandırılmaktadır. Masumiyet karinesi kavramı evrensel bir hukuk doktrini olmakla birlikte; İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nde yer almaktadır. Dolayısı ile olaylara müdahale esnasında bu temel hukuk kuralına dikkat edilmelidir.

Kolluk görevlileri sürekli toplumun gri kesimi yani suç ve suçlularla uğraşmaktadır. Bir süre sonra toplumun geneline karşı güven kaybına, toplumu potansiyel suçlu olarak görme eğilimi söz konusu olur. Topluma karşı ön yargıları ve sınıflamaları oluşur. Bunun sonucunda olaylar müdahale esnasında sahip olduğu bu ön yargılar ona iletişim kazalarının yaşanmasına sebep olur. Zaman zaman orantısız, aşırı güç kullanmaya kadar gidebilmektedir.

3.5 Halkla İlişkiler ve Kültür Kavramı

Halkla ilişkiler işlevsel ve kavramsal olarak ekonomik, politik, tarihsel, sosyolojik ve psikolojik süreçlerle ilişkili algılanmalıdır. Halkla ilişkiler, benimsetme, kabullendirme, rıza yaratma çabalarıdır.⁶⁷

Halkla ilişkiler temelde bir iletişim etkinliği olduğu için kültür ile iletişim başlığımızda açıkladığımız aralarındaki bağda olduğu gibi halkla ilişkilerin de kültürle geniş bir etkileşimi vardır.⁶⁸ Kültürün, insanoğlunun sosyalleşmesi ile toplum değerlerini içselleştirerek oluştuğunu önceki kültür tanımlamalarımızda açıklamıştık. Bu bağlamda insan topluluklarını hedef alan halkla ilişkiler kavramının insanoğlunun tutum ve davranışlarının kaynağı olan kültür ile ne kadar bağlı olduğu açıktır. Sosyalleştikleri kültür, bireylerin nasıl iletişim kuracaklarını da belirler. Dolayısı ile kültürün sosyal bir olgu olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Bireyler, içinde dünyaya geldikleri toplumun nesilden nesile aktarılan kültürünü, sosyalleşme süreci içinde öğrenme yoluyla elde ederler. Kültür ya da uygarlık, bir

⁶⁷MENGÜ, Sedat Çakar, 'Halkla ilişkiler: bir kültür politikası', Eğitim Yayınevi Tarih: 2012

⁶⁸SEPETCİ, Tülin '*Toplum kültürünün uygulanan halkla ilişkiler modellerine etkisi: Türkiye'deki devlet ve vakıf üniversiteleri üzerine bir araştırma*', Journal of Yasar University,2012, 28(7) 4722 – 4748

toplumun üyesi olarak insanoğlunun öğrendiği bilgi, sanat, gelenek-görenek ve benzeri yetenek, beceri ve alışkanlıklarını içine alan karmaşık bir bütündür.⁶⁹

Kültür ve halkla ilişkiler etkileşimi, kolluk kuvvetlerinin toplum destekli kolluk hizmetleri açısından son derece önemlidir. Toplumun kültürel değer ve kodlarına uygun gerçekleştirecekleri halkla ilişkiler uygulamaları, hedef kitlemiz olan vatandaşlar üzerinde daha etkili olacaktır. Halkla ilişkiler uygulayıcıları ve konumuza merkez edindiğimiz kolluk kuvvetleri, görevlerini yaparken kültürel farklılıkların birey üzerindeki tesirini doğru şekilde analiz ederek hizmet uygulamasında kültür konusunun sınırlarını ve ya destekleme rolünün farkında olması gereklidir.⁷⁰ O kültüre ait seçilecek iletişim teknik ve taktikleri kültürün sebep olabileceği iletişim engellerini kaldırmaya yarayacaktır.

Halkla ilişkiler bir kültür politikasıdır ve kültür politikasının asıl amacı, ikna ve kabul gerektiren konuları olumlu ve onaylanabilir hale getirmektir.

Halkla ilişkiler kültürünün boyutlarına baktığımızda; halkla ilişkilerin benimsediği değerler ve inançlar, Halkla ilişkilerin iletişim politikasına yön veren tarihi geçmişi, felsefesi, uygulanma biçimi, benimsenen rol ve modeller, tutumlar, beklentiler, mesleğin ünlü ve tanınmış profesyonelleri ve uygulamaların algılanma biçimlerini görmekteyiz. Halkla ilişkiler kültürü, halkla ilişkiler mesleğine ve halkla ilişkiler uygulamalarına yönelik ortaklaşa paylaşılan düşünsel yapıyı anlatır. Ayrıca kültür, halkla ilişkiler uygulayıcılarının halkla ilişkiler mesleğini fiziksel ve toplumsal anlamda algılama, anlamlandırma, yorumlama ve buna göre eylemde bulunma yolları biçiminde anlaşılır. Halkla ilişkiler kültürünün oluşumuna ilişkin olasılıklar bulunmaktadır. İlk olasılığa göre, ilk halkla ilişkiler uygulamalarını gerçekleştiren uygulayıcı ya da akademisyenlerin kişisel varsayımları, değerleri, felsefelerini mesleğe yansıtma biçimleri ve diğer uygulayıcılar tarafından bunların kabul görmesi verilebilir. İkinci bir bakış açısına göre, halkla ilişkiler kültürü, halkla ilişkiler uygulayıcılarının ve akademisyenlerinin kolektif bir bütünlük içinde buldukları çevreye uyum sağlama gereksinimi ile kurdukları etkileşimle gelişebilmektedir. Bir diğer olasılığa göre ise, halkla ilişkiler uygulayıcılarının ve halkla ilişkiler mesleğinin kimliği, uygulayıcıların

⁶⁹SEZGİN, Neslihan, 'Bir popüler kültür örneği olarak Kurtlar Vadisi'nde karakterler', Siyah Beyaz Kitap, Haziran, 2007

⁷⁰SEPETCİ, Tülin a.g.e

gereksinimleri ve kabul görme beklentilerine ilişkin geliştirilen öneriler, kültürün oluşumuna etki edebilmektedir. Halkla ilişkiler kültürünün bilinmesi önemli ve gereklidir. Halkla ilişkiler kültürü, bir toplumda benimsenen halkla ilişkiler uygulamalarının mesleği şekillendiren öğelerini ve uygulayıcıların mesleki kimliğini ortaya koyar. Bunun yanı sıra, Halkla ilişkiler mesleğine uygulayıcıların değer vermesini, korumasını ve mesleği geliştirmelerine yönelik çaba harcanmasını sağlar. Halkla ilişkilerin sistem içindeki yerini güçlendirir. Halkla ilişkiler uygulayıcılarının ve akademisyenlerinin mesleğe yönelik tutum ve davranışlarını yönlendirip biçimlendiren anlamlar ve denetim mekanizmalarını oluşturarak bir politika ortaya koyar. Ayrıca mesleğin kurumsallaşmasına ve mesleğe yönelik yanlış ve eksik anlayışların ortadan kalkmasına katkıda bulunur. Özetle halkla ilişkiler kültürüne ilişkin bilgi, halkla ilişkiler uygulamalarının ‘neden’ ve ‘nasıl’ yapıldığına ilişkin yanıtları bulmamızı sağlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM:

4. KÜLTÜR VE İLETİŞİM İLİŞKİSİNİN KOLLUK HİZMETLERİNE ETKİSİ

4.1 Kültür, Kültürel Farklılıklar ve Sonuçları

Kültür, bireyin neyi algılayacağını, onu nasıl yorumlayacağını ve alınan mesajlara sözlü ve sözsüz olarak nasıl yanıt vereceğini belirler.⁷¹ Kişinin içinde bulunduğu toplumun kültürel özellikleri yaşadığı toplumun o kişinin değer yargılarını, davranışlarını, normlarını ve olayları değerlendirme şekillerini etkilemektedir. Dolayısı ile, değişik kültürlerden gelen insanların farklı inanç, değer ve davranış kalıplarına sahip olmaları kadar en doğal sonuçtur.⁷² Farklı kültürlerde insanların olaylara farklı tepkiler vermeleri, olay ve cisimleri farklı farklı anlamlandırmaları kaçınılmazdır. Edebiyat hayatımızda bakış açıları, dünya görüşleri ideolojileri ve çözümleme yöntemleri farklı olan eleştirmenler aynı yazınsal metne bakıp farklı şeyler söyleyebiliyorlarsa toplumda aynı davranış ve sözlere de güncel hayatta farklı yorum ve anlamlar yükleyebilmektedirler.⁷³

Kültürün çok farklı tanımlarının olduğunu, bilim adamları tarafından ortak bir kültür tanımlamasının ortaya konulmadığını çalışmamızda ifade etmiştik. Bu çok farklı tanımlamaları Kroeber ve Kluckhohn tarafından altı ana başlık altında toplamıştır. Bireyin sosyal hayatta edindiği bilgi, inanç, sanat gibi etkenler ve algılamalar (kod açmalar); kültürü nesiller arası aktarılan bir miras olarak gören tarihsel tanımlamalar; kültürü bir topluluğun “yaşam tarzı” ya da davranış ve eylemlerini biçimlendiren ortak kurallar veya değerler bütünü olarak kabul eden normatif tanımlamalar; çeşitli toplumsal etkenler ve kurumlar arasındaki güç, üretim yöntemleri, otorite ve hiyerarşi gibi özelliklerin dinamik ilişkisine odaklanan yapısal tanımlamalar; kültürü, bireylerin veya bir grup insanın karşılaştıkları sosyal ya da fiziksel sorunları çözmede ortaya koydukları araçlar olarak ele alan psikolojik tanımlamalar ve son olarak kültürel süreçlerin oluşma ve değişime uğrama nitelikleri üzerinde duran genetik tanımlamalar.⁷⁴

⁷¹KANTARI, Asker ‘Farklılıkları Yaşamak’, Ürün Yayınları, Ankara, 2001

⁷²YEŞİL, Salih a.g.e

⁷³RIFAT, Mehmet, ‘Göstergebilimin ABC’si’, Ses Yayınları, 2014

⁷⁴ERKENEKLİ, Memet a.g.e

Bu tanımlamalardan daha çok normatif tanımlamaları değer, inanç, yasa, gelenek, görenek ve ahlak kurallarını kapsadığından ele almaktayız.

Farklı özellikler ve tanımlamalar olsa da, çeşitli sınıflandırılmaları da olsa kültür sonuçta insan davranışlarında baskın bir şekilde belirleyici bir unsurdur. Çünkü doğduğu andan konuşma çağına gelinceye kadar birey, “kültürünün küçük bir varlığı” olarak, içinde doğduğu toplumun kültürel etkinliklerine katılır. Değerler davranışlara yön vererek dönüşür ve birey farkında olmadan davranışlarını buna göre şekillendirir.⁷⁵ İnsanlar fiziksel ve psikolojik çevrelerinden aldıkları mesajlara yaşamları boyunca elde ettikleri enformasyon neticesinde bir kodlama yapar, bu kodlamalar(kod-açmalar) neticesinde de nesne ve olaylara bir anlam ve değer yüklerler. “Algılama” olarakta ifade edilen bu süreç bireyden bireye, topludan topluma “algılamada”, “düşünce biçimlerinde”, “kişilerarası ilişkilerde”, “iletişim kanalları ve biçimlerinde”, “kültürlerarası sözlü iletişim davranışlarında”, “sözlü iletişim biçimlerinde”, “kültürlerarası sözsüz iletişim davranışlarında”, “zamanı algılama ve kullanma biçimlerinde”, “mekânı algılama ve kullanma biçimlerinde”, “beden dili alanında” farklılıkların oluşmasına neden olmaktadır.

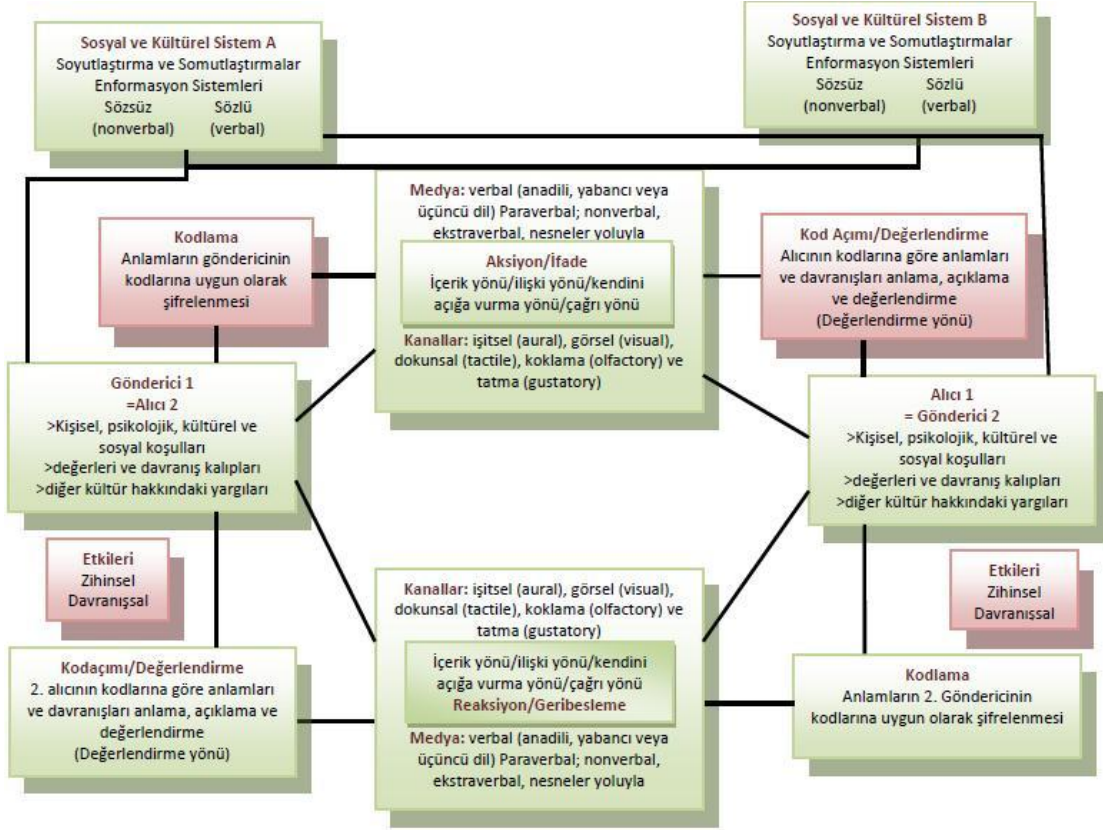
4.2 Kültürlerarası İletişim Kavramı

İletişimin gönderen ve alıcı arasında çeşitli kanallar aracılığıyla gerçekleşen ileti gönderme sürecidir. Kültür ise bir toplumun her türlü maddi ve simgesel üretimleri ile bu üretim sonucu ortaya çıkan ilişkiler, biçimler, örüntüler ve pratiklerdir. Birey tutum ve davranışları kültürden kültüre farklılıklar gösterir. Birey içinde yaşadığı toplumun değer ve normlarına göre şekillenir. Birbirleri ile olan iletişimin sağlanmasına bu ortak tutum ve davranışlar yardımcı olur. Kültür, bireyin toplumun bir ferdi olarak iletişim kurmasına, belli davranışları olayları yorumlamasına ve değerlendirmesine yardımcı olan değerler, normlar ve simgeler dizisi olarak ta tanımlayabiliriz. Toplumlar sahip oldukları kültürel özelliklerini nesilden nesile aktarırken iletişim teknik ve araçları kullanmışlardır. Hayvanlar âlemi, neslinin devamını genetik bir programın dâhilinde sürdürürken, insanlar ise bunu aktarımı ve iletişim aracılığı ile yaparlar ve bunları kültürel hafızalarına aktarırlar. Kültürel hafıza şu unsurları kapsar: (a) Her türlü bilgi,

⁷⁵SEPETCİ, Tülin a.g.e

(b) Toplum içinde devam eden iletişim, (c) Nesilden nesile aktarılan emirler ve deneyimlerdir.⁷⁶

Şekil 3 : Bireyler Düzeyinde Doğrudan Kültürlerarası İletişim

Kaynak: KANTARI, Asker, 2014 'Kültür, Farklılık ve İletişim' İletişim Yayınları, İstanbul, s:24-25

İletişim fiziki, sosyal ve kültürel ortama göre sınırları belirlenmiş bir düzeni vardır ve bu sınırlar içerisinde hareket eder. Bu sınırlar toplumun sosyal ilişkiler ağı içinde oluşturdukları kendilerine has değerleri ve normları içerisinde şekillenir. Ortak geçmişe dayanan, ortak kültürel değerleri ve kültürel kodlamaları olan gruplar müşterek bir iletişimsel hafızaya sahiptirler. İletişimsel hafızanın ise kolektif ortak benliği vardır.

Dolayısıyla kültür, insanlar arası iletişimin ana unsurudur. Kültürel hafızayla yakından ilgilidir. İletişim sürecinin nasıl olması gerektiği bu kültürel hafızaya bağlıdır. Peki, kültürel hafıza nasıl oluşmaktadır? Toplumun başından geçen olaylar, hatıralar

⁷⁶AKAY, Recep, 'Kültürel Kimlik ve Kültürlerarası İletişim' Bilgi(11),2005/2, s.108-120

kültürel faaliyetler (metinler, gelenek, görenek, sanat eserleri, ritüelleri, alışkanlıkları, değer ve normları) nesilden nesile aktarılması sonucu kültürel hafıza oluşur. İletişim kanalları da (anlatım, izleme, anı) bunları canlı tutarlar. Kültürlerin nesilden nesile aktarılmasında düğünler ve cenaze törenleri en önemli unsurlardır. Adeta kendilerine özgü hususlarını cam kavanozda saklanan yiyecekler misali korumaktadırlar. Her an kapağını açıp yemeye hazır şekilde bekleyerek özelliği korumakta, toplumlara kültürel miras şeklinde aktarılmaktadır. Kültür iletişim, iletişim de kültürdür.⁷⁷

Kültürlerarası iletişim, farklı kültür çevrelerinin ya da aynı kültür içinde yer alan ve çoğu zaman baskın kültürün oluşmasına katkı sağlayan farklı alt kültür çevrelerinin fertleri arasında gerçekleşen iletişim demektir. Farklı kültür çevrelerinden gelen bireylerin etkileşim içinde bulunmaları, birbirlerine mesaj göndermeleri, almaları, anlam yaratma ve anlamları ortak kılma çabaları kültürlerarası iletişim kavramı içinde ele alınmaktadır. Diğer bir ifadeyle kültürlerarası iletişim; farklı kültür çevrelerine ait bireylerin birbirleriyle etkileşim ve anlam aktarımları, yabancıнын algılanması, açıklanması ve kültürel farklılıkların gözetilmesi gibi konuları inceleyen disiplinler arası bir bilim dalıdır.⁷⁸

Dünya tarihine bakıldığında tarih boyunca meydana gelen savaş ve çatışmaların nedeni olarak öncelikle din sonrada bu kavrama birazda bağlı olan kültürel farklılıkları görmekteyiz. İnsanoğlu kendi içinde ne kadar çok değişik alt sistemlere sahip olursa çatışmaların olma ihtimalide o nispette artmaktadır. Amerika birleşik devletlerinde yapılan ve yakın tarihimize gerçekleşen en önemli olay olan 11 Eylül saldırılarının temelinde de biraz önce vurgulamaya çalıştığım gibi dini temellere dayalı kültürel iletişimsizlik yatmaktadır. Bilim adamları da dünyamızda meydana gelen çatışmaların temelinde iletişimsizlik olduğunu, toplumu oluşturan katmanların birbirlerini yeteri ile anlamadıklarını ve anlamaya çalışmamalarının olduğu tespitini yapmışlardır. Bilindiği gibi insan tanımadığı şeylerden korkar ve çekinirler. Farklı kültürlerden gelen birey ve toplumlar birbirleriyle etkileşim halinde ise çatışma olma ihtimali azalacak ve kültürlerarası iletişim orada gerçekleşecektir. Bazen ise çeşitli nedenlerle toplumda meydana gelen toplu göç olayları sonucunda kendilerine tamamen ters başka kültür çevrelerine yerleşmek zorunda kalan insan toplulukları, göç ettikleri yerlerde

⁷⁷KANTARI, Asker a.g.e s:30

⁷⁸KANTARI, Asker a.g.e s:50

gettolaşarak içinde buldukları kültürle kültür alış verişini sınırlı seviyede gerçekleştirip kendilerine ait kültürü o coğrafyalarda yaşamaya devam ettirirler. Ülkemizde 1960'lı yıllarda Almanya devletinin iş gücünü karşılamak için çok miktarda gerçekleşen Almanya'ya göç hadisesi kültürel etkileşime çok iyi bir örnektir. Ülkemizden Almanya'ya giden insanlarımız Almanya'da belli başlı bölgelerde yerleşerek Türkiye'de yaşadıkları kültürü direkt olarak o bölgeye taşımışlar, Almanya kültürü ile çok fazla iletişim içinde olmamışlar bunun sonucunda birçok kültürel farklılıklara bağlı problemler yaşamışlardır. Almanya hükümetleri bu durumları çözmek için birçok hükümet politikaları gerçekleştirmişler ve hala 40 yıldan fazla olmasına rağmen bu durumu önemli bir sorun olarak görmektedirler. Hatta ülkemiz hükümetleri bu sorunların çözümü yolunda Alman hükümetleri ile işbirliği içinde olmaktadır. En çok tartışılan konu ise kültürel asimilasyon mu yoksa entegrasyon mu olması konusudur. Alman hükümeti 500 binden fazla öğrenci olmak üzere, 3 milyona yaklaşan nüfusu ile Almanya'da yaşayan Türklerin asimilasyonla ülke kültürü ile tam şekilde uyum sağlamasını istemekte, bu doğrultuda birçok yasama çalışmaları gerçekleştirmektedir. Buna örnek olarak Almanca konuşmasını bilmeyen Türk vatandaşlarına Alman vatandaşlığı vermeyeceği yasal düzenlemeyi verebiliriz. Dil toplum kültürün yaşamasını, nesilden nesile aktarılmasını sağlayan yegâne argümandır. Bunun bilinciyle öncelikle kültürel etkileşimi tam anlamıyla sağlamak, kendi öz kültürün hâkim kültür tarafından emilip kendi içinde tamamen yok olmasını amaçlamaktadırlar.

Farklı kültürlerde yaşayan toplum üyeleri birbirleriyle karşılaştıklarında, birebirlerini anlamak için doğumlarından itibaren kendilerine yüklenen kodlamaları kullanırlar. Bu kodlamalar insanoğlunun değer yargıları, gelenek-görenekleri, ritüelleri, alışkanlıkları olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kavramlardaki algılama farklılıkları ve alışagelmış davranış kalıplarında ki farklılıklar çatışmaların kaynağı olmaktadır. Ülkemiz coğrafyasında da bu tip problemlerle karşılaşabilmekteyiz. Doğu ve güneydoğu Anadolu bölgelerimizle batı bölgelerimiz arasında davranış alışkanlıkları bağlamında birçok değişik yaklaşımlar bulunabilmektedir. Örneğin toplum içinde bir insanın bir bayanla samimi bir şekilde yakın olması tepkiyle karşılaşılrken, başka kültür çevrelerinde çok fazla önem taşımayabilmektedir. Dünya nüfusu buna paralel olarak ülkemiz nüfusun hızla artması, iletişim ve ulaşım teknolojilerinde meydana gelen

ileri seviye yenilikler sayesinde birey ve toplumlar arasındaki mesafeler çok kısalmıştır. Bu sayede belki geçmişte bir araya gelmesi mümkün olamayacak kültür çevreleri birbirlerine çok yaklaşmışlardır. Dünyada meydana gelen bu nüfus hareketliliği kültürel alış verişin çok yoğun yaşanmasına sebep olmaktadır. Bu göç hareketleri insanların göç ettikleri yerlerde görünüm itibariyle kendilerinden farklı olan, farklı bir dile sahip olan, farklı dini ve örfi inançlara sahip ve farklı davranış alışkanlıklarına sahip olan, farklı yiyecekler yiyen insanlarla karşılaşmakta kalmamakta, aynı zamanda bu insanların davranışlarındaki farklılıkları, zamanı, mekânı nasıl kullandıklarını, kadına, çocuğa, yaşlıya nasıl davrandıklarını, dünyayı ve yaşamı nasıl algıladıklarını gözlemek fırsatını da bulmaktadırlar. Farklı kültür ortamlarında olmak diğer kültür çevreleri hakkında bilgi sahibi olmayı sağlarken, yabancı olarak tabir edilen diğer insanlara nasıl davranacağını öğrenilmesine imkân sağlar.

Kültürlerarası iletişim kavramı, farklı kültürlerin bir birleriyle etkileşim içinde olmasıyla birlikte önemle ele alınması gereken bir kavram olarak toplum bilimcilerin karşısına çıkmıştır. Özellikle bünyesinde çok fazla alt kültürler (subculture) barındıran ülkeler ve coğrafyaların, çatışmaların yaşanmasını önlemek, toplumsal barışın sağlanması için daha fazla bu konuyu araştırmaya çalışmışlardır.

Farklı kültür çevrelerinden gelen bireyler arasında meydana gelen iletişimi anlamak, anlamlandırmak, açıklamak ve iletişim süreçleri ile ilgili tahminlerde bulunarak bu duruma özel iletişim teknik ve metotlarını kullanma faaliyeti kültürlerarası iletişim çalışmalarının amaçları olarak sayabiliriz.⁷⁹

4.3 Kültürlerarası İletişime Neden İhtiyaç Duyulmaktadır?

Topluluklar farklı kültürlerin (alt kültür) bir araya gelmesi ile oluşmaktadır. Bu farklı kültürler o toplulukların kültürel çeşitliliği ve zenginliğidir. Birlikte yaşamak zorunda olan toplulukların birbirlerinin kültürel değerlerini özelliklerini ve kültürel bilincini anlamalı, karşılıklı saygı göstermelidir. Bunu ne derece başarabiliyorsa bireyler kendini o topluma ait hisseder. Özellikle Türkiye gibi çok farklı kültürel yapıları barındıran ülkelerde, birlik beraberliğin sağlanması için kültürler arasındaki iletişimde sorunların olmaması gerekmektedir. İletişim engellerini aşamamış iletişimi sağlıklı

⁷⁹ÖZDEMİR, İlker, “Kültürlerarası iletişimin önemi”, CYPRUS İnternational University, folklor-
edebiyat, cilt:17, sayı:66, 2011/2

yürütemeyen topluluklarda telafisi olmayacak iletişim kazalarının yaşanması olasıdır. İşte bu iletişim kazalarını önlemenin tek yolu ise kültürler arası iletişimidir.

Ülkemiz 1960'lı yıllarda başlayan Almanya'ya göç eden, şu an 3 milyondan fazla olduğu düşünülen gurbetçilerle, körfez savaşı öncesi Iraktan ülkemize kaçan 150.000 binden fazla Irak vatandaşlarıyla, Abhazya-Gürcistan savaşında ülkemize gelenlerle, Afganistan'dan getirilenlerle, 1990 yıllarda Bulgaristan'dan gelenlerle, Bosna'daki savaştan kaçıp ülkemize sığınan soydaşlarımızla, Azerbaycan-Ermenistan savaşında ülkemize gelenlerle, 30 Aralık 2013 tarihinde başlayan Suriye'deki iç savaş sonucunda ülkemize sığınan sayılarının 3 milyon civarında olduğu düşünülen Suriyeli mültecilerle, kendi içimizde tarihsel süreçte taşınan farklı alt kültürlerin varlığı sonucu ortaya çıkan çok farklı kültür çevrelerinin oluşması, kültürler arası iletişim kavramının ülkemiz için ne kadar önemli olduğunun bir ispatıdır.

Dört iklimin bir arada yaşanabildiği, coğrafi, ekonomik ve kültürel farklılıkları içinde barındıran ülkemizde farklılıkları anlamamanın ve farklılıklardan yararlanarak sinerji yaratmasının en sağlıklı yolu bu kültür grupları arasında gerçekleşen iletişimi anlamak, sonra da etkin hale getirmektir.⁸⁰

Kültür ve iletişim bireyler için yaşamsal kavramlar olduğuna göre farklı kültür yapılarının sosyal ilişkiler bağlamında karşılıklı alışverişi olmaktadır, bu durumda kültürler arası iletişim kavramı karşımıza çıkmaktadır. Kültürler arası iletişim farklı kültür çevrelerinin ya da bir kültür içerisinde yer alan farklı alt-kültürlerin bireyleri arasında gerçekleşen iletişim faaliyeti olarak açıklanabilmektedir.⁸¹

Dolayısıyla farklı kültür çevrelerinden gelen insanların birbirleriyle etkileşim içinde bulunmaları, birbirlerine mesaj gönderip almaları ve anlam yükleme ve anlamları ortak noktada birleştirme gayretleri kılma çabaları da kültürler arası iletişim kavramı altında ele alınmalıdır. Dolayısıyla kültürler arası iletişim farklı kültürel birimler arası olan iletişimidir. Bu kültürel birimler farklı firma, cemaat, okul, sınıf, çete, kurum, dernek, ırk, tarikat vb. olabilir. Topluluklar tarih boyunca farklılaşmaya, sınıflaşmaya ve gruplaşmalara maruz kalmışlardır. İlkel ortakçı toplumdaki çağdaş sosyalist toplumlara kadar, insanoğlu her dönem ve her yörede kendisini ve ötekilerini farklı görüşmüş,

⁸⁰KANTARI, Asker, a.g.e s:55

⁸¹ÖZDEMİR, İlker, a.g.e

farklılaşmış ve farklı gruplara koymuştur. Bu farklılardan bazıları ırk, cinsiyet, renk, boy pos gibi biyolojik kökenler olduğu halde; çoğu evlilik, zenginlik, soyluluk, güçlülük, yöneticilik, kentlilik, ağalık, hocalık ve sosyal sınıf gibi sosyal-kültürel kategorilerdir, sosyal-kültürel farklılardan bazıları, soyluluk ve kentlilik gibi kültürel miras yoluyla aileden gelirken bazı özelliklerde sonradan kazandırılabilir veya topluma entegre olarak benimsenebilir. Toplum tarafından öğütlenerek kazanılan farklılıklar, töreler ve değerler kişinin nerede ne yapacağını ve ne olacağını büyük ölçüde etkiler.⁸² Kantarı içinde buldukları toplumun kültürüne yabancı olan bireylerin birçok tavır ve davranışı paylaşamayacağını belirtmiştir. Özellikle yabancı ülkelerde bulunmak zorunda olan insanlar her ne amaçla orada olurlarsa olsunlar, mesela öğrenci olarak, iş yapmak, gezmek için ne sebeple olursa olsun o kültüre tamamen yabancı olmak, içinde bulunulan kültürle alakalı hiçbir fikre sahip olmamak o ülkelerde yaşayan insanlarla sağlıklı bir iletişim kurulmasına engel olacaktır. Özellikle konumuzla ilgili olan kolluk kuvvetlerinin farklı kültürlerde bulunmak zorunda olması durumuyla da direkt olarak ilgilidir. Kolluk görevlileri ülkemizin çok farklı kültür ve coğrafi şartlarında görevlerini icra ederken karşılaştıkları iletişim sorunlarının çoğunluğunu içinde buldukları kültüre aşina olmamalarından kaynaklandığı tezimizin doğruluğunu da, kültürel farklılıkların insan ilişkilerini ne derece etkilediğini ortaya koyan bilim adamlarının çalışmalarından görmekteyiz.

Kültürler arası iletişimde sadece kendi kültür çevremizde soyut bir şekilde yaşamamız, sadece kendi kültürümüzü öğrenmemiz yeterli olmayacaktır. Küreselleşen dünyamızda hayatın her safhasında farklı kültürlerden bireylerle iletişim kurmak zorunda kalmaktayız. İletişim kurmak istediğimiz birey ve toplulukların kültürler değer ve normlarını tanımadığımız takdirde iletişim çatışmaları yaşanması olasıdır. İletişim sürecinin nasıl olması gerektiği konusuna yön veren değerler ve normlar, insan davranışlarının nasıl olması gerektiğine, nasıl iletişim kurması gerektiğine de yön vermektedir. İletişim bütün bileşenlerini duruş, oturuş, kullanılan dil ve konuşma unsurunu kültürel hafıza belirlemektedir. İletişim ve kültür karşılıklı olarak birbirlerini etkiler ve bireyin içinde bulunduğu kültürün sosyal özellikleri nasıl iletişim kuracaklarına yön verir.

⁸²GÜVENÇ, Bozkurt, "İnsan ve Kültür", Boyut Yayıncılık, İstanbul, 2011

Kültürler arasındaki iletişim ve etkileşim, bireyin ve toplumun diğer birey ve toplumlara karşı kendisini etkileşime açmasını ve onlardan bir şeyler öğrenmeye hazır olmasını gerektirir. Bunun için ise birey ve toplumun empati kurmaya özeleştiriyapabilmeye, başkalarıyla iletişim kurmaya hazır ve bunu yapabilecek durumda olmayı gerektirir. Kültürler arası iletişim esas amacı bilgi ve becerilerin geliştirilmesi nitelikli insan yetiştirmek olduğu kadar bir arada barış içinde yaşamak için de vazgeçilmez öneme sahiptir. Önyargılarından kurtulamamış, bazı kalıp düşünce yapıları ile düşünmeye devam eden, kendilerini özgü kalıpları kırmayıp kendi kültürünü sanki dünyanın merkezindeymiş gibi algılayan dünyaya dar bir pencereden bakan bireylerin, dünyaya açık olmayı esas alan bir çağda özgürce ve barış içinde bir arada yaşamaları mümkün olamaz.⁸³

4.4 Türkiye’de Kültürel Çeşitliliğin Nedenleri Nelerdir?

Türkiye’de toplum tarihin derinliklerinden gelen, ülkenin kuruluşunda yer almış ve ülkenin yapı taşlarını oluşturan özelliklerini barındıran kültürel çeşitliliğe sahiptir. Bu çeşitlilik, kültürel zenginlik, kültürel mozaik olarak adlandırılmaktadır ki bu zenginlik doğru kanalize edildiği takdirde ülkeye güç katar eğer tersi olursa ülkedeki ayrışmaların, iletişim kazalarının oluşmasının en büyük faktörüdür.

Tarih boyunca Türkler Göktürk, Uygur, Süryani, Arap, Grek, Ermeni, İbrani, Latin v.b gibi birçok medeniyetle etkileşim içerisinde olmuşlardır, kültürel zenginliklerini bu şekilde kazanmışlardır. Edward B. Tylor, "Primitive Culture" adlı kitabında kültürü ‘Bilginin, imanın, sanat ve ahlakın, örf ve adetlerin, hukukun ve bireyin mensubu bulunduğu toplum tarafından kazanılmış olan alışkanlıkların ve yeteneklerin oluşturduğu karmaşık bir bütündür’ tanımlamasında da gördüğümüz gibi kültür içinde bulunduğu, etki alanında olan sosyal çevrelerden sürekli beslenerek bireylerin değer ve normlarının oluşmasını sağlamaktadır. Dolayısıyla Türkiye toplumunda tarih boyunca etkileşim içinde bulunduğu toplulukların sosyo/kültürel özelliklerinin etkisi altında kalarak kültürel çeşitliliğin oluşmasına sebep olmuştur. Kültür de yeniden öğrenilip aktarılması gereken tarihsel ve toplumsal bir değer olduğuna göre, onu oluşturan öğelerin öğrenilmesinde ve yeni kuşaklara aktarılmasında dile büyük gereksinim vardır. Bu yüzden etkisi altında kaldığı bu medeniyetlerin dillerini de doğal

⁸³ÖZDEMİR, İlker a.g.e

olarak kullanmış, tarih boyunca Göktürk, Uygur, Arap, Latin ve Kiril alfabelerini kullanarak bu toplumlara ait bütün bilgi, bulgu, değer, norm ve deneyimlerin öğrenilmesine imkân sağlamıştır. Bu farklı sosyo/kültürel alt yapıya sahip olması ve çok farklı dilleri tarih boyunca kullanmış olması Türkiye'nin bir kültür mozaiği olmasını sağlamıştır.⁸⁴

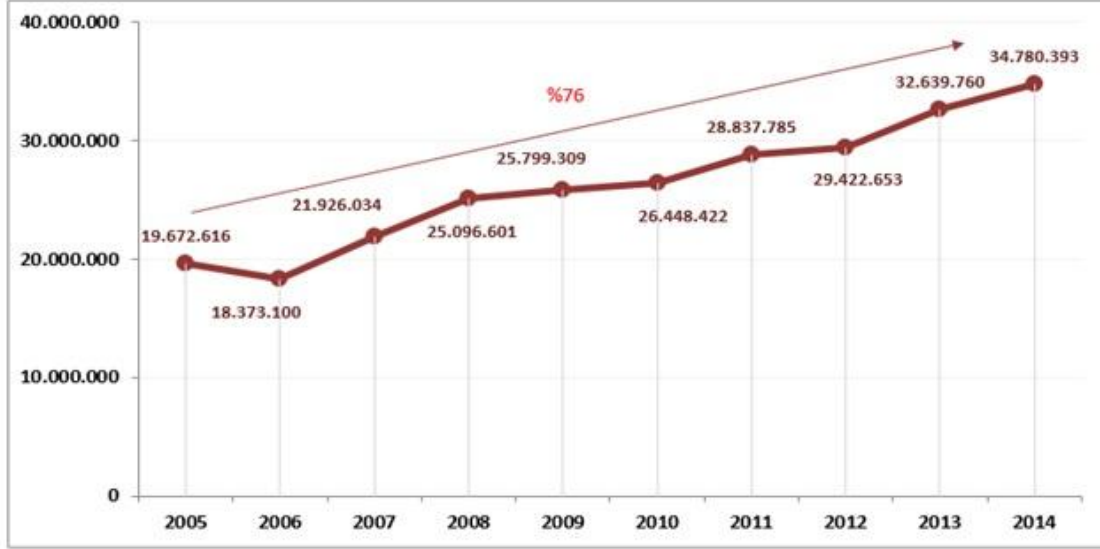
Dolayısıyla bu çeşitli faktörlerin etkisi altında kalan kültürel çevre birçok ülke sınırlarını içine alabileceği (Tarım Kültürü, Batı Kültürü) gibi; bir ülke sınırları içinde çok sayıda farklı kültür çevrelerini(Alt Kültürler) kapsayabilir. Ayrıca bir ülke, kullanılan sınıflama ölçütlerine göre tarih, coğrafya, din, dil, töre, ekonomi ve siyaset bakımından farklı kültür çevrelerinde olabilir. Örnek verecek olursak Türkiye tarihi geçmiş ve kullanılan dil bakımından Türkiye bir Doğu Asya kültür yapısına sahiptir. Türk tarihinin ve Türk dilinin kaynak olarak doğudan geldiği bir gerçektir. Türkler 1071 Malazgirt Savaşı ile birlikte bin yıla yaklaşık bir süredir Anadolu'da bulunması Ortadoğu kültür alanına girmelerine sebep olmuştur. Akdeniz kıyılarındaki yerleşimleriyle Akdeniz kültürünü; Müslüman olmaları nedeniyle İslam kültürünün bir üyesi sayılırlar. Nüfusun büyük çoğunluğu köylerde yaşadığı ve tarım teknolojisi ile hayatını kazandığı için Türkiye bir tarım ülkesi (Kültürü) dir. Diğer taraftan Avrupa Konseyi'ne üye olmuş ve Avrupa birliğine girmek isteyen Türkiye ekonomik açıdan, Batı Avrupa kültürüne katılmaya hazırlanmaktadır. Bunlardan hangisi asıl Türk kültürüdür? diye sorgulayabiliriz. Öyle ki dilimiz, Orta Asya'da konuştuğumuz Türkçeden; Dinimiz Arap İslamlığından, Teknolojimiz İran ve Irak tarımından; Akdeniz ve Ege bölgelerimiz Akdeniz'den; Trakya'mız Balkanlardan; Ekonomimiz ve demokrasimiz üyesi olmaya çalıştığımız Batı Avrupa ülkelerinden farklılık gösterer.

Ülkemizden 1960'lı yıllarda başlayan 3 milyondan fazla insanın Almanya'da yaşamasına neden olan Almanya'nın işçi ihtiyacını karşılamak için giden vatandaşlarımız ve değişik nedenlerle ülke dışına çıkanlar sayesinde toplumlar arasında kültür alış verişine neden olmaktadır.

⁸⁴GÜVENÇ, Bozkurt a.g.e

Tablo 2: Yıllara Göre Türkiye'den Çıkış

Yıllara Göre Türkiye'den Çıkış

Kaynak: http://www.goc.gov.tr/icerik3/giris-cikis_363_378_4708 (Erişim Tarihi:02.01.2016)

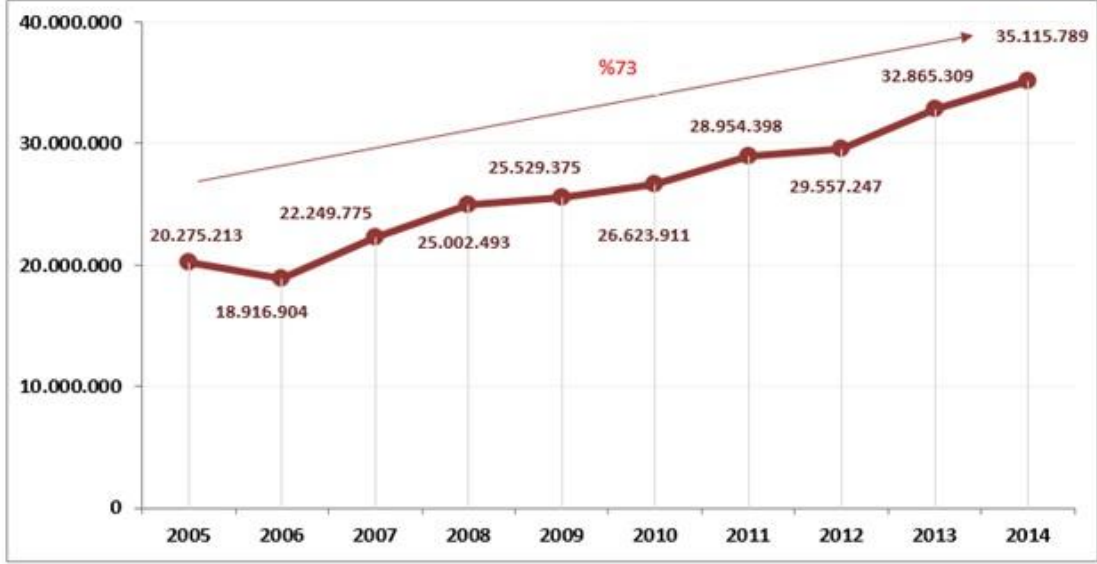
Tabloda görüleceği gibi 2005'ten itibaren düzenli bir şekilde ülke dışına çeşitli nedenlerle çıkış olduğu görülmektedir. Bu artış %76 gibi hiçte azımsanmayacak bir oranda gerçekleşmektedir.

Ülkemizde kurtuluş savaşı sonrası yaşanan, 1923 yılında Lozan Barış Antlaşması'na ek olarak yapılan sözleşme gereğince Türkiye ve Yunanistan Krallığı'nın kendi ülkelerinin vatandaşlarını din esasları üzerine zorunlu göçe tabi tutulması(mübadele) ile 1.200.000 Ortodoks Hristiyan Rum Anadolu'dan Yunanistan'a, 500.000 Müslüman Türkün Yunanistan'dan Türkiye'ye göç etmesi ile oluşan göç⁸⁵, 1990'lı yıllarda Bulgaristan'daki zorunlu isim değişikliği vb. baskılar sonucunda gelenler, Körfez savaşı öncesi gelen 150.000'den fazla insan, Abhazya-Gürcistan savaşı sırasında gelenler, Bosna'daki savaştan kaçıp gelen soydaşlar, Azerbaycan-Ermenistan savaşında gelenler, Afganistan'dan getirilenler ve 30 Aralık 2013 yılından itibaren Suriye iç savaşından kaçarak ülkemize gelen sayıları 3 milyondan fazla olduğu düşünülen sürüyleli mültecilerle, ülkemizde tarihten gelen çok farklı alt kültürler nedeniyle çok çeşitli kültürler hayat bulmaktadır.

⁸⁵ https://tr.wikipedia.org/wiki/Turkiye-Yunanistan_nufus_mubabadelesi (Erişim Tarihi:02.01.2016)

Tablo 3: Yıllara Göre Türkiye'ye giriş

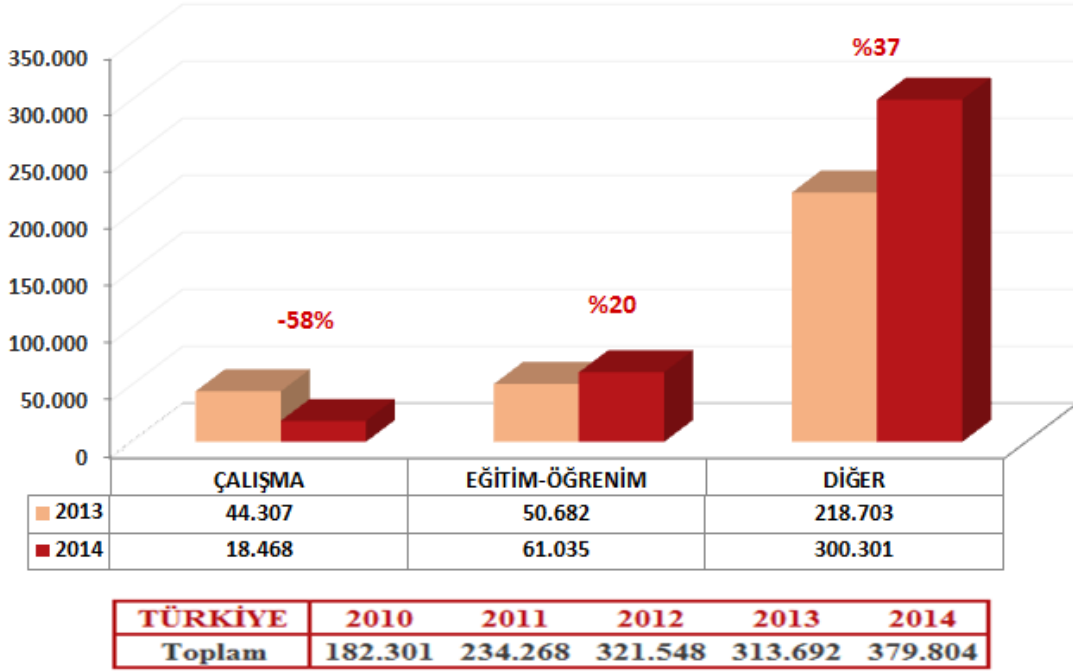
Yıllara Göre Türkiye'ye Giriş

Kaynak: http://www.goc.gov.tr/icerik3/giris-cikis_363_378_4708 (Erişim Tarihi:02.01.2016)

Tabloda yıllar göre ülkemize giriş yapan yabancı ülke vatandaşların istatistiği görülmektedir. 2005'ten itibaren düzenli bir artış olduğu görülmektedir. Bu rakamlara 2013 yılında başlayan Suriye iç savaşından kaçarak gelen Suriye vatandaşlarını kapsamamaktadır.

Tablo 4: Türkiye’de Yabancı Uyruklulara Verilen İkamet İzin Çeşitleri

Kaynak: http://www.goc.gov.tr/icerik3/giris-cikis_363_378_4708 (Erişim Tarihi:02.01.2016)

Tablo 3’te ise ülkemize çeşitli nedenlerle gelerek ülkemizde belli bir süre ve sürekli yaşayan yabancı uyruklu vatandaşların sayısı görülmektedir. 2014 yılına bakıldığı zaman 379.804 gibi sayısı azımsanamayacak miktarda bir yerleşme olduğu görülmektedir. Bu insanlar ülkemiz kültürüyle sürekli kültür alış verişi içinde olmasından dolayı kültürlerarası iletişim önem kazanmaktadır.

Görülüyor ki Türkiye toplumunu besleyen, tarih boyunca çok çeşitli topluluklar olmuş, bunlarla olan etkileşimler kültürel çeşitliliğimizin kaynağı olmuştur.

4.5 Kültürel Farklılıkların İletişime Etkisi Nedir?

Kültürler, iletişim süreçlerinden oluşur ve birbirlerini tamamlayan unsurlardır. İletişim kısaca, bireylerin birbirlerine duygu ve düşüncelerini aktarmaları veya daha teknik bir yaklaşımla, “bilgi üretme, aktarma ve anlamlandırma süreci şeklinde tanımlanmıştır. İnsan diğer canlılardan ayıran belki de en önemli özellik, öğrenilmiş davranışlarının bulunması ve bunun sonraki kuşaklara aktarılabilmesidir. Dolayısıyla, insanlar içgüdülerinden daha çok öğrendikleriyle davranışlarını sergilemektedirler. Ancak, kuşkusuz her insan her benzer olayda aynı davranış biçimini sergilemez çünkü

öğrenme ve algı süreçleri insandan insana dolayısıyla da kültürden kültüre farklılık gösterir. Bu nedenle de kültür insanların neden benzer olaylarda aynı davranışları gösterdiğini ya da neden aynı olayda farklı davranışlar gösterebildiklerini açıklayan anahtar unsur olarak kabul edilmelidir.⁸⁶

İletişim kuramının imkânsızlığı prensibine bağlı olarak insanoğlunun var oluşundan itibaren iletişim insan hayatının en temel fonksiyonu olmuştur. İletişim, insanların bir arada yaşayabilmelerinin en önemli gereklerinden biridir. Bir isteğini, bir duygusunu, bir düşüncesini, bir acısını, bir sevincini başkalarıyla paylaşmak isteyen her insan, iletişimde bulunmak ihtiyacındadır. İnsanlar bir arada buldukları her durumda, birbirleriyle anlaşabilmek için bir sistem oluşturmuşlardır, insan haberleşmesi en gelişmiş iletişim düzeni olan dil üzerinde kurulmuştur.

Çoğalıp toplumsal hayata geçip sosyalleşmesi ile birlikte duygu, düşünce ve bilgi aktarma ihtiyacı hissetmiş bunu da ilk zamanlar işaret ve simgelerle yaparken daha sonraları çeşitli iletişim araç ve vasıtaları kullanmıştır. İnsanlar arasında anlaşmayı sağlayan iletişimin en temel unsurlarından dil, bir milletin kültür değerlerinden, gelenek ve göreneklerinden beslenmektedir. Ayrıca, onu besleyen, karşı karşıya kaldığı diğer kültürlerdir. Toplumun edebi eserlerinde kullandığı dil, o ülkenin fertlerini, gerek kendi kültüründeki fertlere, gerekse başka kültür çevrelerinde ki birey ve toplumlara anlatmayı sağlar. Bu özelliği ile dil, kültür değerlerinin en önemli unsurudur. Kültür kelimesinin, bir milletin maddî ve manevî değerlerin tamamı olduğuna göre kelimeler sayesinde toplum nesilden nesile aktarılmak için edebi eserlere eklenerek edebiyat hayatına aktarılması, kültürler arası iletişim kavramında ele alınması gereken en önemli unsurdur. Kültür; milleti bir arada tutan dil, din, sanat, edebiyat, gelenek, görenek, anane gibi manevî; han, hamam, câmi, kervansaray, giyim kuşam, eşya gibi maddî değerlerin oluşturduğu bir bütündür. Dil; bir topluma ait bu değerlerin saklanacağı, yeni nesillere aktarılacağı; bilim ve teknolojinin sağladığı koşullar ile insanların geliştiği, başka kültür çevreleri ile ilişki kurmasını sağlayan önemli bir araçtır. Kelimelerin anlamları, mecazlar dünyası, her kelimenin tek tek ve bir arada oluşturdukları çağrışım katmanları, o toplumun kültürü ve estetikteki derecesi hakkında bir fikir verir.⁸⁷

⁸⁶ÖZKAN, Mustafa, 'İnsan iletişim ve dil' Akademik Kitaplar Tarih: 2009

⁸⁷ÖZGÜR, Tuğba, 'Kültürel Farklılıklar ve Yönetimi', yüksek lisans projesi Kahramanmaraş, Ağustos, 2007

İnsan toplu yaşamayla beraber değerler, normlar, gelenek ve göreneklere sahip olmuş, birlikte yaşamak için kurallar koyma ihtiyacı hissetmiştir. Bu değerler ve kurallar kültür kavramını oluşturmuştur. Goodenough kültürü, neyin nasıl olabileceğine, insanların olan şeyler hakkında ne algıladığına ve o olgu ile olarak nasıl bir davranış şekli sergileyeceği standartların neler olduğunu tespit etmeye yarar. Kültür kavramı toplumun yapısına, iletişim ise süreç üzerinde yoğunlaşır.⁸⁸

İnsan popülasyonunun artması ile birlikte bireyler ve topluluklar arasında uzlaşmazlıklar ve çatışmalar yaşanmaya başlanmıştır. Bu çatışmaların kaynağı farklılıklar olmuş, kendi talep ve isteklerini karşı tarafa kabul ettirme, farklılıklarını başkaları üzerine baskı unsuru olarak kullanma en temel etken olmuştur. Dolayısıyla insanlar arasındaki çeşitlilik, topluluklarının sahip olduğu farklı yaşam biçimleri, insanlar arasında kültürel ve sosyal farklılıkların oluşmasına sebep olmuştur.

Kültürlerarası iletişimin etkinliği, kaynağın gönderdiği mesajın, alıcının anlayabileceği ve kaynağın niyetine uygun şekilde yorumlayabileceği şekilde kodlanmasına, alıcının da algıladığı mesajın farklı bir kod sisteminin ürünü olduğunun farkında olmasına bağlıdır.⁸⁹ Zaman zaman farklılıklar gönderen ve alıcı arasındaki iletinin farklı algılanmasına ve sonucunda iletişim kaza/engelleri oluşmasına sebep olmaktadır.

Cüceloğlu'na göre iletişim davranışlarında karşılaşılan farklı yaklaşımlar, kültürlerarası iletişim kavramında anlaşılmama veya yanlış anlaşılma ya da yanlış anlama ve yorumlama gibi sorunları beraberinde getirmekte, dolayısı ile karşılıklı olarak ön yargıların oluşmasına, kırılıp/güçenmeyle sonuçlanabilecek iletişim kaza ve engellerin yaşanmasına sebep olmaktadır. İletişim sürecinde aktif olan bireyler karşı tarafın iletişim davranışlarını bilmediği takdirde, söylenen ifadeleri, gösterilen tutum ve davranışları kendi kültürel normlarına göre anlamlandırmayı yeğleyeceği için, farklı kültür çevrelerinden gelen bireylerin karşılaşmasında iletişim kaza, engel ve çatışmalarının her zaman yaşanması kaçınılmazdır.⁹⁰

⁸⁸YAĞBASAN, Mustafa, 'Kültürlerarası iletişim bağlamında Almanya'daki Türklerin iletişimsel ortamlarının belirlenmesine yönelik bir alan araştırması', Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 18, Sayı: 2 Sayfa: 309-332, ELAZIĞ-2008

⁸⁹YAĞBASAN, Mustafa a.g.e

⁹⁰YAĞBASAN, Mustafa a.g.e

Farklı kültür ortamlarında iletişim kurmanın etkenlerini şöyle sıralayabiliriz.

- (a) Bireylerin farklı kültür çevrelerinden gelmesi.
- (b) Kültür ve iletişimin birbiri ile daima bağlantılı olması.
- (c) İletişimi sürecinde olan bireylerin aynı zamanda bir kültürün üyesi olması.
- (d) Kültüre sahip olmadan iletişimin olamayacağı.
- (e) Bir kültür çevresine ait olmanın iletişimi özel kılması.
- (f) Aynı kültür çevresinden gelmenin iletişimi kolaylaştırması.
- (g) Farklı kültür çevrelerinden gelmenin iletişimi zorlaştırması.

Bu etkenler sonucunda iletişimde bazı etkilere sebep olmaktadır. Bu etkiler ise yanlış anlamalar, mesafeli durma eğilimi, ön yargılar, psikolojik ve sosyal izolasyonların oluşması ile sonuçlanır.

Kültürlerarası iletişim sürecinde, farklı kültür çevrelerinden gelen bireylerin birbirlerini tanıyıp, kültürleri hakkında ne kadar fazla bilgiye sahip olurlarsa o kadar doğru ve uygun iletişim davranışını sergileyeceklerini, bunun sonucunda iletişim engel ve kazalarının o kadar az yaşanmasını sağlayacaktır. Farklı kültüre sahip birey ve toplulukların iletişim çatışmalarının türlerini şöyle gösterebiliriz.

Tablo 5: Çatışma Türleri

Ortaya çıkış nedenlerine göre Çatışmalar	Taraflara göre Çatışmalar	Örgüt düzeyinde Çatışmalar	Nedenlerine göre Çatışmalar
<ol style="list-style-type: none">1. Üstü örtülü çatışmalar2. Algılanan çatışmalar3. Hissedilen çatışmalar4. Aşikâr çatışmalar	<ol style="list-style-type: none">1.Kişilerin kendi içindeki çatışma2.Kişiler arası çatışma3.Kişiler ve gruplar arası çatışmalar4.Grup içi ve gruplar arası çatışmalar5.Örgütler arası	<ol style="list-style-type: none">1. Dikey çatışmalar2. Yatay çatışmalar3. Komuta-kurmay çatışmaları	<ol style="list-style-type: none">1. Amaç Çatışmaları2. Rol Çatışmaları3. Kurumsallaşmış çatışmalar4. Beliren Çatışmalar

Kaynak: ASUNAKUTLU Tuncer, SAFRAN Barış, 2004 “Kültürel farklılıklardan kaynaklanan çatışmalara yönelik çatışmalara yönelik araştırma”, Dokuz Eylül üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 6, Sayı:1

Kolluk kuvvetleri olarak hizmet verdiğimiz toplumun kültürel değerlerini, normlarını ve örfi değerlerini algılayarak bunları içselleştirmesi bunun sonucunda da ön yargılarından kurtulması ile iyi bir halkla ilişkilerci olarak etkili bir iletişim kurmuş olur. Etkili bir iletişim kurabilmenin kolluğun kazanımlarını da söyle gösterebiliriz.

1. İletişimi daha etkinleştirmek ve kolaylaştırmak,
2. Problemlere çözüm yolları bulmak,
3. Müzakere yapılabilecek ortam sağlamak,
4. Farklı kültür çevreleri arasında oluşan olumsuz algılamaları(imaj) düzeltilmesine katkı sağlamak,
5. Farklı kültür çevrelerinde karşılaşılan her türlü yanlış anlamaları ve çatışmaları çözmek,
6. Farklı kültürleri birbirine tanıtmak, ortak noktaları tespit ederek farklı kültürler arası uzlaşma sağlamayı imkân verir.

İletişim kaza ve engelleri ile karşılaşan kolluk görevlileri bu durumu ortadan kaldırmak için değişik yöntemler kullanmaktadır. Bazen bilmezlikten gelerek, inandırma yaklaşımı, yumuşatma yaklaşımı ile bu durumdan kurtulmaya çalışmaktadır.

4.6 Farklı Kültürlerde Olmak Kolluk İletişimini Nasıl Etkiler?

İnsanı ve insan davranışlarını belirleyen, onu diğer bireylerden ayıran özelliklerin ve donanımın tümünü ifade eden faktör kültür olmuştur. İnsanoğlunun dünya coğrafyasına yayıldıkça çeşitlenen kültürel özellikler ortaya kültürel farklılıklar bunu bağlı olarak iletişim sorunları ortaya çıkmıştır. Bu kültürel farklılıklar bir taraftan kavgaya, savaşa, kırıma, ölüme yol açarken diğer taraftan da farklı bakış açılarının, yeniliklerin, keşiflerin, icat ve buluşların, sinerjinin ortaya çıkmasını sağlamıştır. İnsan toplu halde yaşayan sosyal bir canlıdır; toplum içinde yaşama zorunluluğu vardır, kendi kimliğini toplumda oluşturduğu ilişkiler çerçevesinde oluşturur ve yaşamın anlamını iletişimin çeşitli formlarında yeniden inşa eder.⁹¹

Kolluk görevlisi de toplumun bir parçası olmasından dolayı kendi içinde de farklı algılama boyutlarında olması olağandır. Kişilerarası iletişimin sağlıklı bir şekilde tesis edilip, iletişim kanallarının açık tutulmasında karşılıklı algılama düzeylerinin iyi anlaşılması olmasına bağlıdır. Bu konuda anlayışlı olmak, karşıdakinin neyi ne şekilde algılamış olduğunu tespit edip bu duruma göre davranış geliştirmek çok önemlidir. Tam burada ön yargı kavramından söz etmek gerekir. Farklı kültürlerden gelen bireylerin birbirlerine karşı, toplum tarafından yüklenen ve sezgilere dayandırılmış, hiçbir somut temellere dayandırılmayan ama genel kabul gören tutum ve davranışlara yükledikleri kodlamalar mevcuttur. Önyargı olarak tanımladığımız bu durum iletişim engel ve kazalarının en önemli nedenidir. Amerika kıtasında yaşayan insanların Türkiye'yi bir Arap ülkesi gibi çöllerle kaplı, develer üstünde gezen insanlar olduğumuzu, kadınlarımızın tamamının burkalar la geziyor, geri kalmış üçüncü sınıf bir dünya ülkesi gibi önyargı taşıdıklarını, bu şekilde ülkemize gelip bu durumların ülkemizde olmadığını gördüklerinde büyük şaşkınlık yaşadıklarını görmekteyiz. Onlara bu şekilde düşündürün Amerikan filmlerinde Türkiye'nin bu şekilde gösteriliyor, kısmense o coğrafyaya yakın olmamızdan kaynaklandığı bilinmektedir. Hatta Türkiye'de görev yapmak için gelen Amerikan askerlerine çöl tazminatı vermeleri bu önyargının

⁹¹KANTARI, Asker, "Kültür, Farklılık ve İletişim", İletişim Yayınları, İstanbul, 2014, s:95

oluşmasında katkı sağladığı düşünülebilir. Bu önyargıyla ülkemize gelen ABD vatandaşı bu duruma alışana kadar iletişim kurmakta zorluk çekeabilmekte, bunun sonucu olaraksa ülkemizde geçireceği zamanı verimli kullanamamaktadır.

Kültürlerarası iletişim sorunlarını farklı kültürden insanların birbirlerinin kültürel yapılarının benzerliklerini veya farklılıklarını bilmediklerinden kaynaklandığı tezini kültür ile uğraşan akademisyenlerin ortak kanısıdır. Farklı kültürel alt yapılar bireylerin birbirlerine önyargılı yaklaşımlarına, söz ve davranışlarını olumsuz anlamlar yüklemelerini sebep olmaktadır. Çünkü benzer konular, paylaşılan ortak şeyler sorun çıkarmaz. İnsanların ilişkilerinde problem kaynağı bilinmeyenler, farklılıklar, deneyimlenmemiş olanlardır.⁹²

New York'u ziyaret maksadıyla bulunan Danimarkalı bir turist kadın, 14 aylık bebeğini lokantanın giriş kapısının önüne bırakarak lokantaya yemek için girer. Lokantanın önünde arabayı gören diğer müşteriler New York polisine bilgi verirler. Polis bebeği ve anneyi polis merkezine götürür. Kadın bebeğini tehlikeye atmakla suçlanır ve hâkim karşısına çıkarılmak üzere tutuklanır. Bebek bakım evine verilir. Danimarka elçilik görevlileri olaydan haberdar olur ve bu davranışın Danimarka'da yaygın olduğunu, Kopenhag sokaklarında, içinde bebeklerle lokanta önünde bırakılmış bebek arabalarının fotoğraflarını göstererek bu davranışın Danimarkalılar için normal olduğunu anlatırlar. Amerikalı yargıç, Danimarkalı annelerin çocukları lokantanın kapalı ve kirlenmiş havasını solumasın diye güvenli kaldırımında arabasının içinde bıraktıklarını anlamakta zorluk çekse de, bebeği annesine verir. İkisi de modern şehirler olan Kopenhag ile New York arasındaki benzerlikleri göz önüne alarak davranan Danimarkalı anne farkları ihmal ettiği için bunca sorunla karşılaşmıştır. Çünkü sorun(ları) çıkaran benzerlik değil, farklıdır. Bu yüzden kültürler arasındaki iletişimi anlamak için kültür farklarını tanımak, anlamak zorundayız.

Bazen iletişim süreçlerinde gönderilen mesaja açılan kod ile yüklenen anlam farklı olabilmektedir. Farklı kültürel kökene sahip insanlar arasında gerçekleşen iletişim

⁹²KANTARI, Asker, a.g.e , s:97

süreçlerinde “anlamama” ve “yanlış anlama” ların daha sık rastlandığı bilinmektedir.⁹³ Vereceğim şu örnekle de kolluğun karşılaştığı bu durumu anlatmaya çalışalım. Bilindiği üzere kolluk kuvvetleri olayın olmasına müteakip delillerin toplanması ve şüphelilerin yakalanması maksadıyla olay yerine gitmektedir. Kolluk görevlisi olayla ilgili ilk bilgileri olay yerinde o esnada orada olan vatandaşlardan almak ister ki soruşturmasına alacağı bu ilk bilgiler üzerinden devam eder. Olay yerinde bulunan vatandaşlara soru sorduğunda genellikle vatandaşlar tarafından bilgi vermekten çekinmektedirler. “Olayı gördüm deme şahit yazarlar uğraşır durursun” anlayışı hakimdir. Bundan dolayı kolluk görevlisi biraz ısrarcı olduğunda ise “bana suçluymuşum gibi davranıyorsun ben suçlu muyum” tarzında yaklaşım sergilerler. Aslında sosyologların araştırması gereken Türk insanının genel bir eğilimidir. Bu durum toplumumuzun taşıdığı kodlamayla alakalı bir durumdur. Sonuçta olayla ilgili bilgi almak niyetinde olan kolluk görevlisi ile vatandaş arasına bir iletişim kazası yaşanmaktadır. Ancak batı toplumlarında vatandaşlar yaygın toplumsal sorumluluk bağlamında bilgi paylaşma işini siz istemeseniz bile yapmaktadırlar. Bu da toplumda otokontrol mekanizmasının tam anlamıyla çalışmasını sağlamaktadır.

Bu örnekte de açıklamaya çalıştığımız gibi kültür davranışlara, olaylara, imgelere, sembollere, kelime ve sözcüklere yüklenen anlamlardır. Bu tanımlamadan hareketle insanoğlunun yaradılışından bu güne sahip oldukları bu farklı anlamlandırmalar zaman zaman bireyler arasında iletişim kazalarının yaşanmasına sebep olmaktadır.

İletişim bireylerin değer ve normlarından, sosyo/kültürel alt yapılarından kaynaklı sınırları mevcuttur. İletişim engelleri ve kazaları bu sınırların aşılması sonucu meydana gelmektedir. Toplumsal yapı gereği iletişimde fiziksel olarak yakın olmaktan hoşlanmayan bireylere temas iletişim engellerine sebep olabilmektedir. Bu nedenle iletişim sınırları içerisinde olması gerekmektedir.

Kültürlerarası iletişim, günlük yaşantının çeşitli alanlarında ve evlilik, aile, ticari ve resmi kuruluşlar vb. kurumlarda farklı kültürlerle mensup insanlar arasındaki etkileşimin sorunları ile ilgilenir.⁹⁴ Kültürlerarası iletişimde bireyler arası iletişim sorunlarının en önemlisi yanlış anlamalar olmuştur. Bir kültürde, mesajın içeriği değil,

⁹³KANTARI, Asker a.g.e, s:98

⁹⁴KANTARI, Asker a.g.e, s:99

onun veriliş biçimi önem kazanır. Yani “ne” söylediğinden çok “nasıl” söylendiği ve alıcıların nasıl algıladığı önem kazanır. Her kültürde bireyler üyesi olduğu kültürün düşünce tarzına, dünya görüşüne dayalı sözsüz kodlar kullanır ve etkileşimde bulunduğu bireyden belirli tepkiler “feedback” bekler. İletilmek istenen mesaj ile algılanan mesaj farklı olabileceğini söylemiştik. Ülkemizde bazı kültür çevrelerinde devletin uygulamaları ve görevlilerine karşı aşırı saygı ve itaat eğilimi olmaktadır. Örneğin bazı kırsal bölgelerimizde kolluk görevlisi o bölgelere görev maksatlı gittiğinde orada kendin yaşça çok büyük insanlar o kolluk görevlisine karşı olan saygısını göstermek için elini öpmeye çalışır. Türk kültüründe el ancak kendisinden büyük insanlara saygı göstergesi olarak öpülür. Kolluk görevlisi bu el öpme ritüelinin taşıdığı göstergeye farklı anlamlar yüklerse iletişim engeli yaşamayı kaçınılmazdır. Yani saygı gösterilmesini kişileştirmesi “yanlış anlama”lara sebep olacaktır.

Kolluğun karşılaştığı sorunlara değinirken toplumumuzda ki kadın erkek kavramlarına da değinmek gerekmektedir. Her toplumda “erkek” ve “kadın” kavramları farklı şekillerde algılanmaktadır.⁹⁵ Türk kültüründe kadın erkek ilişkileri çok hassas bir konudur. Ülkemizde farklı kültür çevrelerinde bu ilişkiler farklı davranış kalıpları ile kodlanmıştır. Dini hassasiyetlerin ön planda olduğu bölgelerimizde kadın ve erkeklerin bir arada bulunması, iletişim kurması doğru bulunmamaktadır. Zaman zaman adli ve mülki görevlerin ifası esnasında kadınlarla iletişim kurmak zorunda olan kolluk görevlisi iletişim engelleri ile karşılaşmaktadır. Örneğin adli bir konuda ifadesi alınması gereken bir bayanın içinde bulunduğu kültür çevresine bağlı sınırlılıklarından dolayı erkek kolluk görevlisinin ifade alamamasına veya arada bir aracı vasıtasıyla ifade alınması zorunda kalınabilmektedir. Bu durum sağlıklı bir soruşturma sürecinin olmasına engel olmaktadır. Ancak batı kültürü olarak ifade edilen toplumlarda bu iletişim engeli yaşanmamaktadır. Toplumumuzda kadın ve erkeğe biçilen roller, öğrenilmiş davranışlar batı toplumlarına göre daha katıdır ve sınırları belirgindir. Kadına ve erkeğe özgü kültürümüzden beslenen davranış kalıpları vardır. Ve bu davranış kalıplarına uygun davranmaları beklenir. Dolayısıyla kolluk olarak bu kültürden kaynaklı hassasiyetlere uygun davranışlar geliştirmelidir.

Anlatılanlardan da anlaşılacağı üzere hizmet verilen vatandaşlarla sağlıklı bir iletişim kurabilmenin en önemli unsuru kolluk görevlisinin kendisidir. Dolayısıyla

⁹⁵KANTARI, Asker a.g.e, s:101

kolluk görevlisinin bilgi düzeyine, mesleki tecrübesine, kişilik özelliklerine, öğrenmeye ve gelişmeye açık olmasına, nezaket ve görgü kurallarına verdiği değere, iletişim metotlarını uygulamadaki yeteneğine bağlı olarak kolluk vatandaş arasındaki iletişim sağlıklı veya problemlili olabilmektedir. Toplum yararına hizmet veren, toplumun huzurunun tesisi için görev yapan, vatandaşın canının, malının ve namusunun korunması için görevlendirilmiş kolluk görevlisinin, bu değerleri koruyacak nitelikte olması, topluma örnek olacak şekilde hareket etmesi gerekmektedir. İyi bir kolluk görevlisi öncelikle “insan ve asil” olmalıdır. Asalet anlam bakımından;

1-“Köklü ve esaslı olma, metanet, dayanıklılık, sağlamlık, soyluluk, seçkinlik”,

2-“Değerli, ayrıcalıklı, kibar, olgun, sağlam, güvenilir, üstün kimse”, demektir.⁹⁶

Asil insan topluma örnek insandır. Toplumumuzda asaletten nasibini almamış, alamamış insanlar kaba, görgüsüz, kötülüklerin kaynağı olarak görmelerine karşın asil insanlara ise olgun, seçkin, kimseye zararı dokunmayan, iyilikten başka bir şey yapmayacağı kodlamasından kaynaklı kolluk görevlisinin de asil olması görevinin zorunluluğudur. Göçkün(2012) insan dünyasını anlatırken “mıknatıs insan” kavramından da söz etmiştir. Mıknatıs insan toplum tarafından kolayca kabullenilen, herkesin sevgisini ve saygısını kolaylıkla kazanabilen ve her zaman aranan tiplerdir. Mıknatıs insan dürüsttür, çok sevilir, her zaman sakin ve ölçülüdür, kendisine güvenendir, pozitifdir, kendisini sürekli yeniler, diksiyonu-konuşması düzgündür, iyi bir dinleyicidir, bakımlıdır. Sadece kolluk görevlisi olarak değil, iyi bir insan olmak içinde bu değerleri taşıyor olmalıdır. Çoğu zaman kolluk görevi icra eden personel üzerinde taşıdıkları üniformanın kendilerine saygınlık, ciddiyet, otorite ve asalet kazandırdığını düşünürler, bu durumdan güç alarak insan ilişkilerine yeterince önem vermezler. Bu da vatandaş kolluk arasında iyi bir iletişimin sağlanmasına imkân veremez. Hz. Mevlana: “çok adam gördüm, dışında elbisesi yok; çok elbise gördüm, içinde adam yok!” şeklindeki sözü, asaletin ve saygınlığın; servete, makama dayalı debdebeli, gösterişli dış görünüşte değil; insanın içinde olduğunu vurgulamaktadır.

Kültüre dayalı iletişim engel ve kazalarını ortadan kaldırmak için, iletişim sürecini tam olarak tamamlamak ve iletmek istediğimiz iletinin alıcılar tarafından doğru anlaşılması sağlamak için uygun iletişim araç ve metotlarını kullanmak gerekir.

⁹⁶GÖÇKÜN, Önder “Kültürel Değerler, Sosyal ve Psikolojik Yansımalarla İnsan Dünyası” Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara, 2012, s:56

4.7 Toplumda Farklı Din Anlayışlarının Kültürlerarası İletişime Etkisi

Din, insanlık tarihi boyunca her zaman periyodunda bireyler ve toplumlar için önemli bir konuma sahip olmuş, insanların hayatlarına ilişkin tutum ve tercihlerini belirlemelerinde etkili olan temel değerlerden olmuştur. Din toplumsal hayatta önemli yer tutan inançlar, sosyal yaşamla alakalı bir takım kurallar konulmasında en önemli etkidir. Özellikle bizim gibi geleneksel topluluklarda ekonomik, siyasal ve sosyal kurumlar ile kültürel normların özünü din oluşturmaktadır.

Yaşantımızı direkt olarak etkileyen ve davranış alışkanlıklarımıza yön veren tutumlar; duygusal, bilişsel ve davranışsal olarak üç unsurdan (öğeden) oluşur diyebiliriz. Bilişsel öge, tutum nesnesine ilişkin inanç, kanaat ve bilgilerden oluşur. Duygusal öge, inançlara bağlanmış heyecansal duygulardan oluşur. Davranışsal eğilim ise belirli bir biçimde tepki göstermeye hazırlıktır. İnsanoğlu hayatta kalığı süre boyunca olay ve nesnelere karşı vaziyet alışlar(tutum) oluştururlar. Vaziyet alış(attitude) hepimizin, insanların belirli hadiseler karşısında belirli tutumlarının olmasıdır.⁹⁷ Tutum; Olumsuzluktan olumluya uzanan bir süreklilik çizgisi üzerinde bir nesne, birey veya olaylarla ilgili değerlendirmeyi içeren ve o nesne, birey veya olay karşısında belli bir şekilde davranmaya yatkın hale gelme durumudur.⁹⁸

Dini tutum ve inanç; tutum ve davranışlar, sebep-sonuç ilişkileri ile birbirlerine sıkı sıkıya bağlıdır. İnsanlar bazı olaylar karşısında tutumlarını belirli bazı inançlarına göre şekillendirirler. İnançlar belli birtakım algılama, tanıma ve yargılama sonunda ortaya çıkmaktadır. İnançlar, bireylerin iç âlemlerinin bir yönü ile ilgili algıların ve tanımların meydana getirdiği sürekli duygular ağıdır. İnançlar, bilgi, kanaat ve imanı kapsayan psikolojik bir olaydır. İnançlar, çoğu hallerde bireysel ilkelerin kaynağı haline gelirler. Tutumlar belirli değer yargıları ve inançlardan etkilenirler. Tutumlar dayandıkları inanç ve değer yargıları devam ettikçe devamlılıklarını sürdürebilirler. Belli bir tutum içinde mutlaka bütün inançlar vardır diyemeyiz. Hatta belli bir tutum içinde bir inanç özelliğini kaybedebilir veya değişebilir. Ancak burada, tutumlar üzerinde çevresel bir baskıdan söz edilebilir.⁹⁹

⁹⁷MARDİN, Şerif a.g.e, s:65

⁹⁸KAVAS, Erkan, 'Dini tutum - stresle başa çıkma ilişkisi', Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi – Sayı 37 – Temmuz 2013

⁹⁹KAVAS, Erkan a.g.e, s:145

Bireylerin dini inançlarındaki farklılıkların sebeplerinden biride kültürel, sosyal ve coğrafi nedenlerdir. İnsanoğlu hayatı boyunca davranış ve alışkanlıkları sürekli etkilenir ve etkiler. Birey içinde yetiştiği kültürden etkilenir, bireyin davranış alışkanlıkları, tutum ve davranışları dünya görüşü, düşünceleri, değerleri, hayata bakış açısı yaşadığı çevrenin ve coğrafyanın etkisiyle şekil alır. Toplum, bireyi kültürel değerlerle de yön verir ve şekillendirir.

İslam dinini fetihlerle çok farklı coğrafyalara yayılmıştır. Bu farklı coğrafyalara yayılma neticesinde farklı kültürlerle karşılaşılması durumu yaşanmıştır. Çok farklı kültür çevrelerinden insanlar İslam dinini kabul etmişlerdir. İslam diniyle tanışan toplumlar, eski kültürlerinden kopamamış, gelenek ve göreneklerini de dinî inançlarıyla bütünleştirmek suretiyle devam ettirmişlerdir. Bu sonucu olarak aynı dini inanç sisteminde olan fakat farklı kültürel değer yapısına sahip büyük bir İslam coğrafyasının oluşmasına sebep olmuştur. Bu durum toplulukların kültürel değerleri, gelenek ve görenekleri farklı olduğu için dini konularda farklı bakış açı ve yargıların oluşmasına olanak sağlamaktadır.

Değişik sosyo/kültürel olguların olması nedeniyle farklı inanç ve dini algıların oluşması sosyal bir gerekliliktir. Örneğin, köyde yaşanan ve şehirde yaşanan dinî yaşam alışkanlıkları ve bakış açıları çok farklılık gösterir. Tüm bu sebeplerden ötürü sosyo/kültürel yapıdaki bu farklılıklardan kaynaklı inanç sistemlerindeki değişik görüşler, İslam tarihinde doğal karşılanmış ve birer zenginlik olarak kabul edilmiştir.¹⁰⁰

İletişim, toplumsal hayat içinde bulunmak zorunda olan insanlar için önemli sosyalleşme araçlarından biridir. Herhangi bir toplumda kamu hizmeti yapan kişilerin içinde buldukları toplumdaki farklı inanç grupları veya aynı inanç grupları insanlarla iletişim ve paylaşma açısından dini hassasiyetler ve önceliklerin farkında olunması çok önemlidir. Çünkü karşıdaki kişinin düşüncesine saygı, ona değer verme, bir arada mutlu olabilmesi için, dini hassasiyetler bilinmelidir.

Vatandaşa hizmet götürmekle görevli kolluk kuvvetlerinin toplumun kültürden gelen ve tutumlarına kaynaklık eden dini hassasiyetlerini bilmeli ve bu konularla ilgili duyarlı olmalıdır.

¹⁰⁰<http://www.ilimrehberi.net/dini-ilimler/islam/1576-din-anlay-slar-ndaki-farkl-l-klar-n-sebepleri.html>
(Erişim Tarihi : 21.12.2015)

4.8 İletişimde Kültürel Kodların Etkisi

4.8.1 Kültürel Kodlama Kavramı(KÜLTÜR KODU)

Kültürel kod kavramı, kültür ve kod sözcüklerinden yararlanılarak geliştirilmiştir. Kültür kodu, herhangi bir şeye (araba, yiyecek, ilişki ya da ülke olabilir) içinde bulunduğumuz kültür aracılığıyla yüklediğimiz bilinçsiz anlamlardır.¹⁰¹

İnsanlar görünene bilinçaltında gizledikleri anlamları yüklerler. Bu anlamlar zaman zaman gün yüzüne çıkar zaman zaman bilinçaltında kalmaya devam eder. Toplum üzerinde etkili olabilecek politikalar insanların bilinçaltına hitap ettikleri derecede etkili olurlar.

Toplumun taşıdıkları bu kültürel mesaj bir sosyalleşme sürecidir. Zamanla toplumun hassasiyetlerinin, önem verdikleri hususların ve değerlerin ortaya çıktığı periyottur. Bu süreç sonunda oluşan kültürel kodlar kültürel özgü değerler toplumun repertuarını oluşturur, Pareto ise bizim ”kültürel kod” ya da “kültür kodu” olarak kavramlaştırdığımız gerçekliğin iki alt değişkeninden söz etmektedir. Bunlar bakiye/tortu ve inhiraf/türevdir. Ona göre bakiyeler, insanları iş ve harekâta sevk etmede esas etkili kuvvettir. Bakiye, insanları normal olarak herhangi bir eylem ve davranışa yönelten motiflerden, insanın kendi kendini kandırmak ve onun daha sonra eylem ve davranışlarını delillendirmek ve savunmak üzere ortaya koyduğu tesadüfî ve ferdi olaylar ve benzeri ilaveler çıkartılınca, geriye gerçek sevk ve tayin edici motifler kalıyor ki bunlar bakiyelerdir. O bakımdan Freyer’in de yorumlamasıyla Pareto’ya göre bakiyeler insani motiflendirmeden başka bir şey değildir. Dolayısıyla “ motiften yani bakiyeden fiil ve hareket çıkar. İnhiraf lar ise değişmez, motiflerden yani bakiyelerden türemektedirler.” Pareto’ya göre, “inhiraf lar aynı bakiyenin tedarik edebileceği çeşitli elbise veya örtülerdi.” Örneğin insanlarda kendi gruplarında olan birisini öldürmesini yasaklayan çok etkili bir motif olduğunu düşünelim. Bu motif insanı üyesi olduğu gruba bağlayan bir bakiyedir. İşte bu bakiyeden şöyle bir inhiraf türetilebilir: İnsanı öldürmemelisin çünkü insanın ruhu senden intikam alacaktır. Yâda öldürmemelisin çünkü Tanrı insan öldürmeyi yasaklamıştır. Yâda öldürmemelisin çünkü öldürmek insanlığa aykırıdır.¹⁰²

¹⁰¹RAPAILLE, Clutaire, “Kültür Kodu”, FGP Yayıncılık, 2009

¹⁰²RAPAILLE, Clutaire a.g.e

Görüldüğü üzere kültürel kodlar bireylerin olay ve olgulara bir gözle bakmalarına yani aynı anlamlar çıkarmayı sağlamaktadır. Kolluk kuvvetleri toplum ve bireylerin kültürel kodlarını tespit edip, bu hassasiyetlere uygun suç önleme stratejileri kullanmalıdır. İnsanın olduğu yerde suç mutlaka olacaktır. Suç türleri toplumdan topluma bilinçaltılarında oluşturdukları kodlamalar sonucunda farklılıklar göstermektedir.

Örneğin Japon toplumunda rüşvet ulusal düzeyde skandal olarak değerlendirilirken Latin Amerika ve Ortadoğu Ülkelerinde olağan ve sıradan sayılmaktadır. Arap toplumlarında kadınların araç kullanmaları suç sayılırken batı toplumlarında hayatın olağan davranışı olarak görülmektedir. Hindistan'ın Mumbai kentinde evli olmadan selfie çekmek suç sayılmıştır.¹⁰³ Aynı şekilde Hollanda 'da eşcinsellik suç sayılmazken birçok ülkenin yasasına göre suç sayılmaktadır. Her toplumda eylemlerin suç olup olmamasına karar veren mekanizma toplumsal değerlerdir.

Hofsted'e göre toplum kültürünü oluşturan dört kavram vardır. Bunlar;

1.Semboller

2.Kahramanlar

3.Ritüeller

4.Değerler. dir.

Bu kavramlardan suçu tanımlayan en önemli etken değerlerdir. Bunlar küçük yaşlarda öğrenilen her toplumda farklı olan bu nedenle tam olarak tanımlanamayan iyi-kötü, güzel-çirkin, normal-anormal, mantıklı-akıldışı, tehlikeli-güvenli, yasak-meşru gibi birtakım kavramları içermektedir.¹⁰⁴

4.8.2 Kültürel Kodlamanın Güvenlik Üzerine Etkisi

Farklı kültüre mensup bireyler farklı algı seçim sistemlerine sahiptirler. Bu nedenle bütün uyarılar arasında farklı kısımları algılar, dolayısıyla farklı anlamlar yaratırlar.¹⁰⁵ Bu davranış oluşturma süreci sembol, ritüellere ve değerlere yüklenen kodlamalar neticesinde oluşur. Tutum ve davranışlar insan ilişkilerinin çerçevesini

¹⁰³www.dha.com.tr/evlenmeden-selfie-çekmek-suç (Erişim Tarihi: 14.06.2015)

¹⁰⁴HOFSTEDE, Geert, 'Cultures And Organizations' Mc Graw Hill Companies', 2010

¹⁰⁵KANTARI, Asker a.g.e

oluşturur. Toplum bir takım sembollere anlamlar(kodlamalar) yüklemesi ve bu anlamlara göre davranış kalıpları belirlemesi sosyolojik bir yaklaşımdır. Kolluk suçla mücadele ederken toplumsallaşmış simgelere başvurmaktadır. Başlı başına üniforma ve beraberindeki “silah”, “kelepçe”, “cop”, “sprey” gibi unsurlar “zor kullanma”, “men etme” gibi yetkilerine gönderme yapan semboller ve anlamlar oluşturmaktadır. Bununla birlikte polisin tavrı, davranışı veya polise yönelik tavır, davranışlar da benzer şekilde anlam kalıpları / değer yargıları oluşturmaktadır. Saygınlığı oluşturan bu ve benzeri sembollerin yapı bozumuna uğratılması / değiştirilmesi veya anlam kodlarının içinin boşaltılması “güvenlik duygusunu” ve “suçluluğu” etkileyeceği düşünülmektedir.¹⁰⁶ Kolluğun taşıdığı sembollerin hizmet verdiği vatandaşlar tarafından nasıl kodlandığı, kolluğun görevini etkin yapıp yapamayacağı ile doğrudan ilişkilidir. Vatandaşa güven telkin edebiliyor olması, saygınlığını koruyabiliyor olması ve kendisini kabul ettirebiliyor olması görevdeki başarısını o nispette arttıracaktır.

Kolluk görev yaptığı bölgelerde işaret, sembol ve göstergelerin altında hangi kodlamaların olduğunu anlamlıdır. Toplumun geçmişten getirdikleri ve nesilden nesile aktararak oluşturdukları ortak kültür o toplumun kimliğinin oluşmasını sağlamaktadır. Dolayısıyla bireyler “şey”lere karşı ortak tutum ve davranışlar sergilerler. Örneğin bir yerde etrafta çöplerin olması, duvarlarda bir takım örgüt rumuzlarını içeren yazıların varlığı, sokaklarda aydınlatma probleminin olması gibi “çevreye ilişkin kimi semboller” bu mekânın / yerin “güvenlikli” olamayacağı algısını oluşturduğu ve dolayısıyla bireylerde suça ilişkin korkuyu artırdığı anlamı yüklenmesine sebep oluyorsa, görev için gidilen bir bölgede insanların moralinin bozuk, sessiz ve etrafta kimselerin görünmüyor olması da o bölgede yas olabileceğinin göstergesi olabilmektedir.

Toplum bazı sembollere beklenenden daha farklı bir anlam yükleyebilmektedir. Zaman zaman kolluk görevlileri sembollere yüklenen kodlamalardan haberi olmaz, vatandaşın o konu hakkındaki hassasiyetini zedeleyici tarzda yaklaşabilir. Bu durum iletişim kaza ve engellerinin yaşanmasına sebep olur. Bir köy devriyesi esnasında köylünün ikram ettiği bir çayı veya ayranı değişik gereçlerle geri çevirmek vatandaş nezdinde hoş karşılanmaz. Köylü ikram edilen şeyin beğenilmediğini, temiz

¹⁰⁶KUL, Mehmet, TAYFUN, Recep, “Sembolik etkileşim bağlamında polisin saygınlığı” Polis Bilimleri Dergisi Cilt:11 (4)

olmadığının düşünöldüğü algısıyla kolluk görevlisi hakkında olumsuz intibana kapılabilmektedir.

Suç ve suçlulukla mücadele stratejilerini belirlerken toplumların ve bireylerin bilinçaltında oluşturdukları kodlamaları ve kod dışı kavramlara uygun stratejiler tespit etmek başarı ihtimalini daha da arttıracaktır. Özellikle suçun önlenmesi, suç oluşmadan önce alınacak tedbirler hususu "kültürel kodlama" kavramı içinde ele alınmalıdır. Suç önleme; ceza kanunlarında suç olarak tanımlanmış fiillerin henüz işlenmeden önce engellenmesi için yapılan faaliyetler bütünüdür.¹⁰⁷ Öyleyse kolluğun amacı suç işlenmeden tespit ettiği kültürel kodlara ve toplumsal değerlere dikkat ederek toplum ve bireyleri suç işlememeye kanalize etmesi gerekmektedir. Gelişmiş ölkelerde sıklıkla uygulanan suç önleme stratejilerini teorik bir çerçeve de incelendiği zaman konuyla ilgili çeşitli tasniflerin bulunduğunu görürüz.

Özellikle Avrupa ve Kuzey Amerika'da yürütölerek başarılı sonuçlar alınan suç önleme stratejileri aşağıda belirtilen başlıklar altında sıralanabilir.

- Konum Temelli Suç Önleme
- Problem Odaklı Kolluk
- Kırık Çamlar Teorisi
- Bilgisayar Destekli Suç İstatistikleme Yöntemi
- Toplum Destekli Kolluk¹⁰⁸

Özellikle beyaz bölge olarak tabir edilen suç işlenmeden önceki kısım olarak belirtilen bu bölgede "Toplum Destekli Kolluk" konusu toplumun tespit ettiğimiz kültürel kodlarına hitap ederek suçun işlenmesine zemin hazırlayan kültürel ve sosyal şartları suç işlenmeyecek şekilde etkilemeye amaçlamaktadır. Bu aşamada kolluk tespitini yaptığı kodlar ve değerlere uygun halkla işbirliği yapmalıdır.

¹⁰⁷SEYHAN, Kazım,"*Gelişmiş Ölkeler ve Türkiye uygulamasında Suç Önleme Stratejileri*" Ankara, KHO Savunma Bilimleri Enstitüsü, 2004

¹⁰⁸SEYHAN Kazım a.g.e

4.8.3 Düğün Örneğinden Hareketle Kültürel Kodlamanın Emniyet ve Asayişe Etkisi

Kültürümüzde önemli yer tutan ve kültürü oluşturan önemli ritüellerden olan düğünlerimize ele alarak kültürel kodlamanın emniyet ve asayişe nasıl etkili olduğunu anlamaya çalışalım. Düğün sırasında gelinin ve damadın tarafları, yani anneleri-babaları, kardeşleri, akrabaları, arkadaşları, mahallelileri ve köylüleri tam anlamıyla “taraf” ve “tarafdar” olarak karşı tarafın söz, davranış ve eylemlerini kontrol ederler. Adeta mutluluğun değil, mutsuzluğun temellerini atmak üzere ve bir yarış ruhuyla bir araya gelmiş gibidirler. Gerçekten öyle midir? İki gencin mutluluğunu paylaşmak üzere bir araya gelmiş olan taraflar, isteyerek mutsuzluğun temellerini mi atmak istemektedirler? Bu soruların cevabı “Hayır”dır. Peki, o zaman yaşanan problemin özü nedir?¹⁰⁹ Düğünlerde yaşanan kavgaların özünü, kökenini bularak ve yaşananları anlamlandırarak düğünlerde meydana gelen şiddet ve silah kullanma kültür kodunun nereden geldiğini bulabiliriz. Bu örnekle de kolluk görevlilerinin toplumun kültürünü oluşturan en önemli iki faktörden düğün merasimlerinden hareketle toplum yaklaşımlarını anlamaya çalışalım.

Toplum kültürünü oluşturan dört temel kavramdan bahis edilmişti. Bunlar semboller, değerler, kahramanlar ve ritüellerdi. Türk toplumunun kültüründe çok önemli yer tutan düğün ritüelleri kültür kodu kavramına çok iyi örnektir. Bölgesel olarak düğünler şekil olarak farklılık gösterse de taşıdığı kültür kodu aynıdır.

Mitolojik anlayışa göre düğünün başlamasıyla birlikte gelinle damat hem akrabalarının, hem de bütün toplumun gözünde bir nevi sosyal dönüşüme uğramaktadırlar. Ailenin veya toplumun diğer üyelerinin onlara hitap ve davranışları düğünle birlikte değişmeye başlar ve ilk çocukları doğduktan sonra da tam bir sosyal dönüşüme uğrarlar. Buna göre onlar, düğünle birlikte “tam insan” olmaktadır. Mitopoetik kabule göre evlilik/ düğün, bünyesinde hem doğumu, hem de ölümü barındırmaktadır. Onlar, sembolik olarak ölmekte ve yeniden dirilmektedirler. Düğün sırasında yapılan ev, tül, şal vb. çeşitli yapı, giyecek ve örtüler etraftakiler için gelinle damadı “görünmez” kılar ve

¹⁰⁹ERGÜN, Metin,” Düğün kavgalarının mitolojik kökenleri” Milli Folklor, 2014, Yıl, Sayı 101, s:26

ölüm/doğum metaforunu oluşturur. Bu durum özellikle gelinde görülür. Çünkü o, bir aileden/boydan başka bir aileye/boya gelin gitmektedir. Bu yüzden gelinin saklanması ve örtülmesi, damada göre daha fazla dikkat edilen bir husustur. Gelin, örtüyle adeta ölmekte ve yeni bir mahiyette yeniden doğmaktadır. Düğünde gelinin saklanması ve tül, peçe vb. örtülerle örtülmesi gibi uygulamalarla ifade edilen geçici yok oluş ve Hakaslarda geline “yeni bebek” anlamına gelen Naa bala denilmesi gibi mito-ritüel uygulamalar ölümü ve doğumu sembolize eden örneklerdir.¹¹⁰

Yine damadın dayısının veya babasının gelinin örtüsünü açması da onun yeniden doğuşunu sembolize eder. Bu yönüyle evlilik ve düğün, kozmosla kaosun, yani düzen ile düzensizliğin kesişme noktasıdır. Mitolojik anlayışa göre o an, “kendi” ile “yabancı”nın, “tanıdık” ile “el”in bir araya geldiği çekişme ve çatışma ortamıdır. Yine mito- poetik anlayışa göre düğün, ritmin bozulmasıdır. Bu ritim bozukluğu iki el’in bir araya gelmesiyle özellikle erkek tarafı olarak damadın adeta bir güç gösterisine dönmektedir. Çocukluktan yetişkinliğe geçişini bazen şiddet gösterisi yaparak bazense silah kullanma konusundaki yeterliğini sergileyerek ispatlamak isterler. Karadeniz Bölgesinin yetişkin erkek sembolü silah olarak görülmektedir. Dolayısıyla günlük yaşantının başka düğünler olmak üzere her safhasında silah insanların hayatında çok önemli yer tutar. Örneğin Prof.Dr. Orhan DEĞER’in “Düzköy 2004” eserinde düğün merasimlerini anlatırken “gelin damat evine gelince damat evin önünde bekler gelin evin kapısına gelince, gelinin başı üstünden üç, beş veya yedi el ateş ederdi.”¹¹¹ Şekliyle anlattığı gibi silah kullanmak Karadeniz kültürünün vazgeçilmez bir parçası olmuştur.

Bu silah kullanma alışkanlığı çocuklara doğuşundan itibaren şiddet eğiliminin kodlanmasına da büyük etkisi olabilmektedir. Sürekli olarak silahla haşır neşir olan çocukların bilinçaltlarına silah “GÜÇ, İTİBAR, SİLAHSIZ ERKEK OLMAZ, HASIMLARIMDAN ANCAK SİLAHLA KURTULABİLİRİM, NAMUS... vs” şeklinde kodlanmaktadır. Çocuklarda ki bu şiddet eğilimi sadece silaha bağlamak doğru olmaz. Doğuştan itibaren önce ailesinden sonra kuran kursunda hocasından, askerde komutanından şiddet gören bir bireyin şiddet eğilimi içinde olması da kaçınılmaz olmaktadır. Toplumumuzda güçlü ve iktidar sahibi olmak için yeri geldiğinde şiddet

¹¹⁰ERGÜN, Metin a.g.e

¹¹¹DEĞER, Orhan, “Düzköy 2004”, 2004

kullanma gerektiği çocukluktan beri bireylerin bilinçaltına kodlanmaktadır. Ailelerinde fiziksel şiddet görmüş veya fiziksel şiddeti bir hak arama şekli olarak gören çocukların büyüdüleri zamanda şiddete meyilli olacakları kaçınılmazdır. Ayrıca medyanın en önemli ögesi olan televizyonların 1980’li yıllarda yaygınlaşması ile toplumda etkili bir kodlama argümanı olmaya başlamıştır.

Silah haricinde toplumu şiddet eğilimine iten diğer önemli faktörde televizyondur. TV’nin en büyük tüketici kitlesi çocuklardır. Günümüzde çocuklar, günlük yaşamları içerisinde çok uzun süre TV’ye bağlı kalmaktadırlar. Onlar, en iyimser olasılıkla 3-4 yaşından başlayarak 12-13 yaşına kadar günde ortalama en az 1-2 saat TV izlemektedirler. TV’ler en yıkıcı etkisini, etkiye en fazla açık durumdaki çocuklar ve gençler üzerinde göstermekte; onların davranışlarına, sözlerine ve oyunlarına yansımaktadır.¹¹²Film ve dizilerde gördükleri karakterlere bürünerek onlar gibi davranma eğilimi göstermektedirler. Çoğunlukla şiddet içerikli görseller toplum tarafından daha çok tercih edildiğinden yapımcılar bu türü tercih etmektedirler.

Kolluk görevlileri ne yaparlarsa yapsınlar düğünlerde silah kullanma kültüründen vatandaşları vazgeçirememektedirler. Yazılı ve görsel yayınlarda ulusal düzeyde yapılan kampanyalar yaşanan acı hadiseler olmasına rağmen bu durum devam etmektedir. O kadar kanıksanmış bir durum halini almıştır ki vatandaşların ruhsatsızda olsa bir silah sahibi olması hayatın olağan davranışı halini almıştır.

Kolluk kuvvetleri Karadeniz bölgesinde silah kullanma kültüründe olduğu gibi bazı bölgelerde yasalarımızda yasak olmasına rağmen toplumun genelinin olağan karşıladığı davranışlara karşı çok daha farklı tedbirler geliştirmelidir. Bu durumlar karşısında kesin, radikal tedbirler almak toplum tarafından şiddetli tepkiler verilmesine neden olabilmektedir. Kolluk ve vatandaş arasında kapanması mümkün olmayacak uçurumların açılmasına sebep olabilmektedir. Karadeniz bölgesinde silah kullanımını belli kural çerçevesinde yaptırmak için vatandaşların ulaşabileceği profesyonel kapalı atış poligonları inşa edilmeli.

¹¹²Ünal AYRANCI ve ark, ”Televizyonda çocukların en çok seyrettikleri saatlerde gösterilen filmlerdeki şiddet düzeyi” Anadolu Psikiyatri Dergisi, 2004, s:133-140

BEŞİNCİ BÖLÜM:

KÜLTÜRLERARASI İLETİŞİM ve KOLLUK YAKLAŞIMLARI BAĞLAMINDA KARŞILAŞILAN PROBLEM SAHALARI

Kolluk görevlilerinin(polis, jandarma) görevlerini icra ederken en temel unsur vatandaşlardır. İki bireyin bir araya gelmesiyle iletişim kuramamanın imkânsızlığı ilkesinden hareketle iletişim kavramının ne kadar önemli olduğu ortadadır. İletişim; gönderen ve alıcı arasında çeşitle kanallar aracılığı ile gerçekleşen bir ileti gönderme sürecidir. Kolluğun amacı alıcıya yani vatandaşlara iletilmek istenen mesajı alıcıya doğru kodlamalarla iletilebilmek olmuş, bunu başardığında görevini de iyi bir şekilde yapma imkânı yakalamaktadır. İletişim süreçleri bireyden biriye toplumdan topluma çeşitlilik ve farklılıklar göstermektedir. Her sosyal çevrede göstergelere yüklenen anlamlar farklılık gösterebilmektedir. Kültürü oluşturan birçok unsur(din, dil, ahlak kuralları, gelenek ve görenekler) söz konusudur. Kültür insan davranışlarının etkileyen ve onlara yön veren sosyolojik bir olgudur. Bu nedenle kültür insanları şekillendiren, gelenek ve görenek, örf-adet ve alışkanlıklar vasıtasıyla sosyal normları belirleyen ve insanları ortak değerler etrafında birleştiren bir erdemler kümesi olarak tanımlanabilir.¹¹³Toplumların kültürünü beslediği kaynakların farklılığı ve çeşitliliği beraberinde kültürel farklılığı getirmektedir. Toplumun genel kültürel değerlerinden farklı olarak oluşturdukları alt kültürler, kendilerine özgü bir kültür çevresi oluşturur. Toplum kesimlerinde toplumun genelinin sembol ve davranışlara yüklediği anlamlardan farklı anlamlar yüklenebilmektedir. Bu tip katı bir alt kültür çevrelerinde yaşayan bireylerin kanunlara daha az bağlı olduğu ve kolluğa güvendikleri gözlemlenmiştir.

Türkler Orta Asya bozkırlarından Anadolu topraklarına göç edip bu toprakları kendilerine yurt edinme çabalarında iken hem getirdikleri kültürle hem de Anadolu'da bulunan medeniyetlerle kültür alışverişinde bulunmak zorunda kalmıştır. Osmanlı İmparatorluğu yıkıldıktan sonra onun yerine geçen Türkiye Cumhuriyeti devleti de bin yıllık tarihi geçmişinden çeşitli alt kültürler(Çeşitli etnik, dinsel, vs. grupları) miras olarak kalmıştır. Buna bağlı olarak ülkemizde kültürel bir zenginlik oluşmuştur.

¹¹³GÜVENÇ, Bozkurt, “ Türk kimliği Kültür Tarihinin Kaynakları”, Boyut Yayınları, 2008

Kültürel zenginlik beraberinde farklı davranış alışkanlıklarını getirir. İnsanlar sosyal çevrelerinde bireysel ilişkilerini bu farklılıklarını göz önüne alarak düzenlerler. Her toplumun kendine özgü değerleri, normları, gelenek ve göreneklere olduğuna göre bunlar arasında ki çatışmalar bireyler arasında problemlerin yaşanması neden olmaktadır. Farklı kültürel alt yapılardan gelen bireylerin arasında yaşanabilecek problemlerin birçok nedeni bulunmaktadır. Farklı etnik köken, din ve yaşam koşullarına sahip toplum ve bireylerin birbirlerine önyargılı olurlar. Bu farklılıklar toplumun kabul edilebilir aralıklarında ise toplum kendi içinde bu durumu kabul edebilir. Kabul edilebilir miktardan daha büyük farklılığın gözlemlenmesi durumunda sosyal kontrol devreye girerek bireyi baskı altına alır. Farklı bireyler ya da baskı ve yaptırımlar sonucunda kabul edilebilir sınırlara çekilir ya da toplumdan dışlanma tehlikesiyle yüz yüze kalır.¹¹⁴

Kolluk görevlileri farklı kültür ortamlarında görevlerini yaparken çeşitli iletişim engel ve kazalarıyla karşı karşıya kalmaktadırlar. Özellikle ülkemizde farklı etnik kökenden gelmenin, farklı dil ve mezheplerden olmanın, coğrafi şartlara bağlı yaşam şartlarının, bu farklılıklara bağlı olarak oluşan kalıp düşünceler ve önyargıların, farklı kültürel ortamlarda bulunmak zorunda kalan bireyler arasında iletişim problemlerinin yaşanması doğaldır.

Toplumdan kendilerine özgü kültürü oluştururken referans aldıkları etkenler nedeniyle kültür, keskin ve belirgin davranış değişikliklerine sebep olabilmektedir.¹¹⁵ Örneğin ülkemizin bazı kesimlerinde çocukların büyüklerin yanında sigara içmesi hoş görülmeyen bir hareket iken, bazı bölgelerimizde bu konu pek önem taşımaz.

Kültür toplumdan topluma değişiklik gösterir. Sınırları belirlenmiş bir düzen vardır ve bu sınırlar içerisinde hareket ederler. Bu sınırların bilinmesi ve bu sınırlara göre davranış belirlenmesi toplumsal huzur ve barışı sağlamakla görevli güvenlik birimleri için göz ardı edilemeyecek önemli bir etkidir. Özellikle bünyesinde bizim gibi farklı kültürlerden yurttaşlar barındıran ülkelerde kültürel etkenlere dikkat edilerek yapılacak güvenlik hizmeti başarılı olabilir.

¹¹⁴KANTARI, Asker a.g.e

¹¹⁵ONEA (NECULĂESEI), Angelica-Nicoleta, "Level of Culture and Barriers in Organizational Communication" The USV Annals of Economics and Public Administration, Volume 12, Issue 2(16),2012

Kültürel farklılıkların birey davranışlarına en çok tesir ettiği durum ise kişiler arası iletişimidir. Kültür, insanlar arası iletişimin ana unsurudur. Farklı kültürlerde olmak iletişimde şu sorunların yaşanmasına neden olur; anlaşamama, yanlış anlamalar, önyargılar, mesafeli durma veya psikolojik ve sosyal izolasyonlar. İletişim engellerinin kaynağı ise milli kültür, din, etnik köken, dil, bölgesel kültür, kuşak çatışması, sosyal sınıflar olarak belirtilmiştir. Katılımcılar meslekleri icabı hizmet sundukları toplumla sürekli iletişim içerisinde olduklarını, başarılı olup olmamalarını kurdukları iletişime bağlı olduğunu söylemişlerdir. Dili, dini, sosyal yaşam çevresi, konuşma, beden dili ve mimikleri farklı olan değişik şaka anlayışları ve davranış alışkanlıkları olan bireyler ile kolluk arasında önyargısız iletişim kurulabilmesi ve onları doğru anlaması kolay değildir. Toplumsal hassasiyetlere dayalı davranış ve düşünce farklılıkları vatandaş ve kolluk arasında iletişim problemlerinin yaşanmasına neden olmaktadır. Bu problemlere bağlı olarak vatandaş ve kolluk arasında oluşan iletişim kazalarının nedenleri şunlardır;

1. Olaylara/Vakalara yaklaşım tarzlarındaki hatalar.
2. Küçük düşürmek, insan onurunu zedeleyecek tarzda yaklaşım sergilemek
3. Gereksiz zor kullanma(Aşırı güç kullanma meylî)
4. Psikolojik etki oluşturma
5. Vatandaş ve kolluk arasında güven duygusunun zedelenmesi,
6. Kolluğa karşı olumsuz duyguların varlığı,
7. Uygun dil kullanmama,
8. Kültürel alt yapıya uygun davranmama,
9. Kalıp Düşünceler, Önyargılar.

Din/mezhepsel farklılıklarda yaşam tarzlarındaki farklılıkların simge ve sembollere verilen anlamlardaki farklılıkların, suç algısındaki farklılıkların, toplumun kolluk kuvvetine yüklediği kodlamaların farklılığın görevlerine tesir etmektedir. Bir toplumda doğru ve yanlışların, her birey için anlayış ve kültürü ile doğrudan ilişkilidir. Ülkemizin bin yıllık tarihi geçmişi, başka medeniyetlerle olan etkileşimi kültürel çeşitliliğimizin kaynağı olduğunu daha önceden vurgulamıştık. Bu çerçevede kültür; bireylerin tutum ve davranışlarının oluşmasında en temel faktördür. Güvenlik hizmeti sunmakla görevli olan kolluğun farklı kültürleri bir zenginlik olarak görmek yerine, bu

zenginliğin çatışmaların kaynağı olmasını tercih etmesi durumunda görevini başarı ile yürütmesi güçleşir. Kolluğun hizmet yaklaşımı her kültür ortamında aynı etkiyi göstermez. Toplumun bazı kesimlerinde olumlu etki bırakırken bazı kesimlerinde tam tersi etki yaratabilir. Toplumun hassasiyetlere ve kültürel alt yapısını dikkate almadan yapılacak hizmetin başarılı olması mümkün değildir. Bunda ısrarcı olmak vatandaş ve devlet arasında kapanması mümkün olmayacak uçurumların oluşmasına neden olabilmektedir.

5. KÜLTÜREL FARKLILIKLARIN KOLLUK İLETİŞİMİNE ETKİSİ

5.1 Kültürlerarası İletişim

Kültürler arası iletişim kavramını KANTARI “Farklı kültürlere mensup insanlar arasında etkileşim ve anlam aktarımları, yabancıların algılanması, açıklanması ve kültürel farklılıkların gözetilmesi gibi konuları inceleyen disiplinler arası bir bilim dalıdır” şeklinde tanımlamıştır. İnsanlar yaşamları boyunca;

- Kendilerini oluşturan toplum içerisinde ya da bu toplumdan bağımsız olarak
- Gerek kişilerarası (doğrudan ve yüz yüze) gerekse (medya veya diğer araçlar ile) aracılanmış
- Ulusal, uluslararası, kitlesel, dolaylı, tek taraflı ve/veya karşılıklı, hiyerarşik ve asimetrik (fabrika, büro veya herhangi bir iş yerinde)
- Kişisel (aile bireyleri, akrabalar, arkadaşlar vb. ile) veya kamusal (örgüt, işletme, çalışma alanı, resmî kurum ve kuruluşlar)
- Anlık-kısa süreli-uzun süreli-sürekli iletişime girerler¹¹⁶

Bununla birlikte, farklı kültürel yapıya mensup olan bireyler diğerleri ile iletişimde bulunurken, kendi bireysel (psikolojik) özellikleri ile yaşadıkları ortam ve koşullar içerisinde kazandıkları sosyo-kültürel özelliklerini (kullandıkları dil ve semboller, algılama-yorumlama ve davranış kalıpları, değer yargıları, inançları vb.) yansıtırılar.

¹¹⁶KANTARI, Asker

Kültürel farklılıklara bağılı olarak bireyler arasındaki iletişim özellikleri farklılık gösterir. Özellikle işitsel ve görsel iletişim araçları kullanılırken karşı tarafın bizim anlatmak istediğimizden daha farklı bir anlam yüklemeleri olabilmektedir. Yüz yüze iletişim esnasında sesimizdeki tonlama farklılıkları, jest ve mimiklerimiz, sahip olduğumuz statü /rütbe/konum karşı tarafın mesajlarımızın kod açımı safhasına direkt etki etmektedir. Bir kültüre mensubiyet beraberinde o kültüre ait değer yargılarında beraberinde getirir. İletişim sürecinde bu değer yargılarından kaynaklanan ön yargılar ve statükoların oluşmasına neden olmaktadır.

İletişim, doğrudan veya dolaylı, tek taraflı veya karşılıklı, özel veya resmî olabilir. İletişim bulunan taraflar içselleştirdikleri bu kültürel değer yargılarına uygun bir pozisyon belirler ve iletişim bu minvalde devam ettirirler. Bu süreç tarafların istem dışı yaptıkları bir faaliyettir. İletişim sürecinde, bireysel-psikolojik koşullar, kültürlerin sosyokültürel nitelikleri, farklı kodlama biçimleri, algı ve yorumlama kalıpları önemli faktörler olarak rol oynar. Her kültür çevresinde iletişim araç ve vasıtaları farklılık gösterebilmektedir. Bazıları dokunma duyularını iletişim sürecinde aktif kullanırken bazı kültürlerde işitsel araçlara(tonlama) daha çok önem verilmektedir. Yüz yüze yapılan iletişim sürecinde göstergeler farklı algılanıp anlamlandırılırken; mimik, jest, tonlama ve beden dilini oluşturan unsurlar kültürden kültüre farklı biçimlerde kodlanır ve çözümlenir. İletişimin kod açma, ilişkisel ve kendini açığa vurma biçimleri kültürler arasında farklılık gösterir.

Kolluk kuvvetlerinin de görevlerini icra ederken vatandaşlarla olan iletişim süreçlerinde kültürler arası iletişim kavramı ile açıklanmaya çalışılan unsurlar çok önem taşımaktadır. Çoğu zaman toplumun kültür dünyalarında oluşturdukları kolluk ile ilgili ön yargılar iletişim kaza ve engellerinin yaşanmasına sebep olmaktadır. Çoğu kolluk görevlisi iletişim sürecine kendilerini vatandaşa doğru şekilde ifade edemediklerini söylemektedirler. Zaman zaman bu problemin çözümünde okullarında aldıkları iletişim ve halkla ilişkiler derslerinden yararlanmaktadırlar. Kültürel farklılıklardan kaynaklı iletişim engellerinin kolluk iletişimine etkisini kavramış kolluk birimleri gerek akademik programlarına gerek meslek içi eğitimlerle personelin bu konudaki eksikliğini kapatmaya çalışmaktadırlar.

Kolluk kuvvetleri ile vatandaşlar arasında kültürel farklılıklardan kaynaklı iletişim sürecinde yaşanması muhtemel iletişim kaza ve engelleri şu şekilde oluşur.

- Kolluk görevlisi toplum ve bireyin taşıdığı göstergeleri hiç algılayamaz veya niyet edilen ve amaçlananın dışında algılanır.
- Gayri ihtiyari, bilinç dışı olarak yapılan davranışlara, bilinçli/amaçlı yapılmış şekliyle algılanır.
- Kùltürler çevrelerinden gelen bazı önemli olmayan sembol, davranış, sözün başka kùltürlerde çok önemseniyor olmasıdır.

Kùltürlerarası ilişkiler kavramında, günlük yaşam şekilleri esnasındaki gözlemler ve deneyimler, anla(şıl)mama, yanlış anla(şıl)ma gibi karşılaşılan sorunları en aza indirmeyi amaçlar. Bunun temel sebebi de kültürel farklılıkların karşılıklı olarak çözümlenmesi gerekliliğidir. Etkileşim süreci sayesinde kültürel değerler, normlar, davranış kalıpları, kalıp düşünceler, eğilimler, düşünceleri ifade etmedeki şekiller, toplum tarafından ortaya konmuş kurallara ve standartlara anlamlar yüklenir ve bir anlaşma noktasında buluşma ya da karşıdakini hoş görme gibi davranışlar açığa çıkar. Bu tür yaklaşım şekli kùltürlerin ortak bir noktada buluşmasına olanak sağlar.

5.2 Farklı Kùltürlerde Yaşanan Problemler

Kolluk görevlileri görevleri gereği farklı kùltür çevrelerinde görev yapmak zorunda olmaktadır. Bu duruma bağlı olarak alışık olmadıkları, tanımadıkları ve o kùltür çevresi ile ilgili yeterli tecrübeye sahip olmadıkları zamanlarda vatandaşlarla sağlıklı bir iletişim kurmakta zorlanmaktadır. İletişim sürecinin çok önemli unsurlarından olan kaynak ve alıcı, bilerek veya bilmeyerek bazen etkin iletişimin önünde ciddi birer engel oluşturmaktadırlar. Kaynak ve alıcı durumunda olan kişilerin kişisel gayeleri, değer yargıları, ihtiras ve hisleri bir süzgeç görevi görerek “bir taraftan mesajın kodlanmasında kullanılmak üzere seçilecek sembolleri etkilerken, diğer taraftan da tanımadıkları, güven duymadıkları ya da hoşlanmadıkları kişi, grup veya kurumlardan gelen mesajlara karşı kayıtsız kalmalarına veya olumsuz tavır göstermelerine sebep olmaktadır. İnsanlar, iletişim sürecinde kaynaktan gelen mesajı gereksinimlerine, deneyimlerine ve kişilik özelliklerine göre işitir, değerlendirir ve bir anlam verir. Ayrıca insanlar başkalarıyla iletişim halinde iken beklentilerine ve

ihtiyaçlarına uygun olan mesajları can kulağı ile ilgi alanı ya da beklentileri dışında kalan mesajları ise kulak asmadan dinler. Dinlese bile gelen mesajı olduğundan farklı bir şekilde değerlendirir. Bu ise iletişimi engelleyen en önemli faktördür.

Daha öncede belirttiğimiz üzere bireyler içinde buldukları toplumun kültürel değer yargılarını benimseyerek büyürler ve o toplum çerçevesinin oluşturduğu kurallar çerçevesinde hareket ederler. Görev yapılan toplum ile ait olunan kültür çevresinin yakın olması kolluk etkinliğini arttırmaktadır.

5.2.1 Irksal Farklılıklardan Doğan Engeller

İnsanlar yaratılış gereği çeşitli irksal özellikler taşımaktadırlar. Bu özellikler toplumun kültürel alt yapısının da oluşmasına katkı sağlar. Her irksal çevre kendi içinde içselleştirdiği değer, tutum ve davranış kalıplarına uygun hareket etme eğilimi taşırlar. Görev yapılan bölgedeki irksal köken kültür uyuşmazlığının buna bağlı olaraksa iletişim kazalarının yaşanmasına sebep olmaktadır.

Çalıştığım bölgelerde benimde ait olduğum irksal birliktelik yok ise iletişim kurmakta sorunlar yaşadığım oldu. Farklı kültür çevrelerinde ve özellikle irksal özellikler ön planda tutulan bir bölge ise o kültüre mensup vatandaşlar standart uygulanması gereken yasal uygulamalarda bizlere “bize farklı ırktan olduğumuz için böyle yaklaşıyorsunuz, bize eziyet ediyorsunuz, başka yerde olsanız böyle davranmazsınız” şeklinde yaklaşımları bu duruma örnek olarak verebiliriz.

5.2.2 Dinsel Farklılıklar

Bireylerin toplumsal hayatının şekillenmesi ile birlikte kendilerine bir inanç sistemine ait olma ihtiyacı hissetmişlerdir. Bu inanç bazen nesnel varlıklar olabildiği gibi soyut olgularda olabilmektedir. İnanışlar toplumun kültürünün oluşmasında en etkili faktördür. İnanç sistemleri toplumun davranış kalıplarının oluşmasına da etki etmektedir. Dolayısıyla bu din temelli davranış ve değer yargılarına dikkat edilmeden yapılacak iletişimin sağlıklı olması beklenemez.

Görev yapılan bölgelerde özellikle mezhepsel farklılıklara bağlı vatandaşların değişik uygulamaları ve öncelikleri olmaktadır. Bayanların ifadesini almak gerektiğin de vatandaşlar tarafından şiddetli tepkiyle karşılaşılma durumlarıyla karşı karşıya kalınmaktadır. Bu sebebi ise dinsel hassasiyetler gereği bayanlarla erkeklerin iletişim

kurmasının kabul edilemez. Bu durumu kolluk kuvvetlerinde görev yapan bayan görevlilerinde yararlanılarak çözülmeye çalışılmalıdır. Tabi ki önce problemi doğru ve zamanında tespit etmekle olacaktır.

Kolluk görevlileri kültürümüzü besleyen dinsel olguların çeşitliliğinden kaynaklı kültürel uyumsuzluk yaşamaktadırlar. Ülkemizde farklı dine mensup vatandaşlar ve bu dinlere ait birçok mezhep, cemaat ve gruplar bulunmaktadır. Ve bu grupların hepsinin farklı farklı dini değer yargıları, ritüelleri bulunmaktadır. Bu kadar farklı dini çeşitlilik beraberinde kültürel çatışmayı da getirmektedir. Bu dini çeşitlilik ve hassasiyetler kolluğun görevini etkilemektedir. Zaman zaman bu konulardaki özensizlikler iletişim engel ve kazalarının yaşanmasına neden olmaktadır.

5.2.3 Demografik Yapı

Çalışmamızda açıklandığı gibi emniyet teşkilatı daha çok belediye sınırları içerisinde gelişmişlik düzeyi daha yüksek, nüfus dağılımı homojen bölgelerde görev yapmaktadır. Kadın, Erkek, Çocuk, Yaşlı dağılımı birbirinden çok ayrılmaz. Buna karşın Jandarma daha çok kırsal bölgelerde görev yapmaktadır. Kırsal bölgelerimiz genellikle yaşlı ve bayan nüfusun çok olduğu yerlerdir. Dolayısıyla nüfus dağılımı emniyet ve asayişe direk etki etmektedir. Yaşlı nüfusun fazla olduğu bölgeler gelenek ve göreneklerine daha çok bağlı, sistemle barışık yaşamayı alışkanlık edinmiş bireylerdir. Ancak bilindiği üzere ülkemizde bir terör sorunu mevcuttur. Terör olayları ise genellikle kırsal kesimde yaşanmakta ve bu durum emniyet ve asayişini bozan en büyük etkindir. Buna karşılık şehir merkezleri nüfus dağılımını nispeten homojen dağıldığı yerlerdir. Nüfusun kalabalık olması suç çeşitliliğinin artmasına neden olmakta suçla mücadelede çeşitli teknik ve yöntemleri kullanmayı zorunlu kılmasından dolayı emniyet ve asayişin ve kamu düzeninin sağlanmasının zorluğu yaşanmaktadır.

Köylere devriye faaliyete icra ettiğim esnada girdiğim bir kahvehanede bulunanların tamamı yaşlı insanlardı. O zamanlar meslekte daha yeniydim ve yaşımda çok gençti. Ben girince önce herkeste bir sessizlik oluştu ve ayağa kalkıp bana oturmam için yer gösterdiler. Hatta bir yaşlı amca elimi öpmeye yeltendi çok şaşırmıştım. Amcaya “Amca amca ben senin torunun yaşıdayım, ne yapıyorsun?” dediğimde yaşlı amca “Komutan sen devletsin devlet bizde ana gibi baba gibidir. Her daim devletimize saygımız sonsuzdur. Sende devleti temsil ettiğine göre bizim büyüğümüz sayılırsın”

şekliyle cevap vermesi kolluk görevlilerinin hizmet verdiği toplumun genç ve yaşlılara yükledikleri kodlamaları bilmenin ne kadar önemli olduğuna güzel bir örnektir.

5.2.4 Farklı Kültürlere Olan Ön Yargılar

Bireyler doğumlarından itibaren yüklenen kültürel değerlerden dolayı bir dünya görüşüne sahip olurlar. Bütün bireyler algıladıkları kodları açsalar da, dış dünyanın “anlamlandırılması”nı büyük ölçüde kültür belirler.¹¹⁷ İnsanlar her ne kadar toplumsal yaşam sürdürseler de, her birey diğerlerinden ayrı ve kendisine değer bireylerden ayıran, görünmez sınırlar içinde yaşar ve bu sınırlar diğer insanlara karşı önyargıların oluşmasına neden olur. Bireyler kendisine benzemeyen kendisi gibi olmayan bireylerle karşı ön yargı besleme eğiliminde olurlar. Farklı kültürler birbirleri ile temas kurduklarında bireylerin taşıdıkları bu ön yargılar iletişim kopukluğu yaşanmasına neden olmaktadır. Mardin’in vaziyet alışı “bir insanın dünyanın diğer görünüşlerinden ayırt ettiği bir dünya görüşü karşısında dağınılıklarından çıkarılmış psikolojik süreç örgütlenmesidir”¹¹⁸ diye tanımlanmıştır. Vaziyet alış ülkemizde tutumla aynı anlamda kullanılmaktadır. Bu vaziyet alışlar bazen o kadar katıdır ki başka bireylerin kodlamaları o birey için çok önem arz etmez.

Görev yaptığım bir bölgede vatandaşın özellikle askere karşı bir ön yargısı vardı. Şöyle ki görev için gittiğim köylerde vatandaşlar jandarma gördüğünde uzak duruyor, adeta kaçıyorlardı. Selam bile vermek istemiyorlardı. Zorunlu olmazlarsa bizimle konuşmuyorlardı, bir iki defa daha böyle olunca bunun sebebini araştırma ihtiyacı hissettim gidip geldikçe insanlarla iyi iletişim kurdukça vatandaşın bize yaklaşımında olumlu yönde değişti, yaşça büyüklere sebebini sorduğumda, daha önceki yıllarda Jandarma köye geldiğinde köylülere kötü davrandığını, sebepli sebepsiz fiziksel ve manevi şiddet uyguladığını. Kendilerinin görevi ile alakalı olmayan birçok isteklerde bulunduğunu, bu yüzden askeri (köylerde Jandarma görevlilerini asker diye hitap edilir) sevmediklerini öğrendiğimde çok üzülmüştüm. Görev yaptığım 5 yıl boyunca sadece kötü imajı yenmek için çaba sarf ettim. Çok mutluyum ki artık köylüler askerin (jandarmanın) köye gelmesini dört gözle arar, uzun süre gidemezsek arayıp sorar hale getirmiş şekliyle o bölgeden ayrılmam bu duruma güzel bir örnek olarak verebiliriz.

¹¹⁷ASKER, Kantarı a.g.e

¹¹⁸MARDİN, Şerif a.g.e

Görülüyor ki oluşan bir kötü imajın düzeltilmesi çok fazla emek ve çaba gerektirmektedir.

Kişinin belirli kişilere karşı önyargılı olması, karşısındakilere güvenmemesi, büyük bir olasılıkla bu kişilerden gelecek mesajları ya hiç algılamayacak veya kaynağın kastettiğinden farklı biçimde algılayacaktır. İnsanların, hoşlarına gitmeyen ve işlerine gelmeyen şeyleri duymazlıktan ya da görmezlikten gelmeleri bu durumun en somut örnekleridir.

5.2.5 Coğrafi Farklılıklar

Coğrafi şartlar kültürel çeşitliliğe etki eden diğer faktörlerdendir. İnsanların farklı coğrafi şartlarda yaşıyor olması farklı davranış kalıplarının oluşmasına sebep olmaktadır. Coğrafi şartların zorluğu, insanların tarımla, hayvancılıkla uğraşıyor olması, coğrafi koşullar gereği toplu ve dağınık yaşayabiliyor olmaları insanların iletişim alışkanlıklarına etki etmektedir.

Karadeniz bölgesinde coğrafi şartlarından dolayı evler çok dağınık inşa edilmiştir. Bir köyün başı neresi sonu neresi, merkezi neresidir belli değildir. Bazen insanlar birbirlerini aylarca görmezler. Dolayısı ile ortak iş yapma, sosyal paylaşımda bulunma imkânları sınırlı olmaktadır. Bazen aynı köyde farklı davranış alışkanlıkları görülmektedir. Fakat başka bölgelerde köylerin ortak kullanım alanları bulunur, evler toplu halde konumlanmıştır. Buda vatandaşların ortak davranış alışkanlıklarının oluşmasına sebep oluyor. Bu aynı köyde bile farklı davranış alışkanlıkları kolluğunda görevini yaparken zorlamaktadır.

5.3 Sosyo/kültürel Farklılıkların İletişime Etkisi

5.3.1 Bölgesel dil, lehçe ve şive farklılıklarından kaynaklı iletişim engelleri

Günümüzde bazı araştırmacılar, insanın kendi dünyasını dille birlikte ve dil yoluyla oluşturduğunu kabul etmektedirler. Dil, dünyayı resmetmemekte, bunun yerine dünyayı, gerçekliği oluşturarak, kurmaktadır. Ancak gerçek her kültürde farklı şekilde oluşturulmaktadır.¹¹⁹ Dil sadece iletişim ve duyguların ifadesi için bir araç değildir. Her dil aynı zamanda deneyimler dünyasını kategorize etmeye yarar. Deneyimler ise yaşanan durumlara göre farklılıklar gösterir. Kolluk görevlileri ülkemizin farklı

¹¹⁹KANTARI, Asker a.g.e

bölgelerinde görev yaparken çeşitli dil, lehçe ve şivelerle karşılaşmışlardır. Zaman zaman vatandaşlarla iletişim kurarken karşılaştıkları farklı dil, lehçe ve şiveler iletişim engellerinin yaşanmasına neden olmaktadır. İletişimi ancak başka biri vasıtasıyla kurduklarında ifade almanın psikolojik unsurlarından yararlanılamamaktadır, bazen aracı olan şahsın farklı yönlendirmeleri sonucu soruşturma doğru yapılamamaktadır.

Görev yapılan bölgeler de kullanılan dil zaman zaman anlaşılammamaktadır. Kolluğun konuştuğu dili de vatandaş anlamamaktadır. Bu yüzden basit bir soruşturmayı yapmak bile çok uzun zaman alabilmektedir. Ayrıca direkt iletişim kurulamadığından ifade alma esnasında vatandaşlarla sıcak bir diyalog sağlayamadığından kolluğa karşı mesafeli olunabilmektedir. Bu durum da jest ve mimikleriyle belli olmaktadır. Kolluk ve vatandaş arasındaki bu iletişimsizlik karşılıklı anlaşmayı engellemektedir. Dolayısıyla kültürel kaynaşma sağlanamamaktadır.

5.3.2 Yaşam Tarzlarındaki Farklılıklar

İnsanoğlu kültürel alt yapısını oluştururken etkisi altında kaldığı faktörler nedeniyle kendine veya topluma özgü davranış kalıpları oluşturmaktadır. İletişim sürecinde bireylerin iletişim kurdukları farklı kültürlerdeki toplum ve bireyler hakkında sahip oldukları düşünce ve yargıların iletişimi etkilediğini, farklı kültürlerden bireylerin birbirlerine karşı ön yargılı olduğunu bu ön yargının kırılması için zaman ve çaba harcanması gerektiğini çalışmamızda ifade edilmişti.

5.3.3 Sosyal Yaşam

Toplum ve bireyler içselleştirdikleri kültürel kalıplar neticesinde kendilerine özgü toplumsal kurallar oluştururlar. Kolluk görevlisi toplumun ait olduğu kültürel alt yapıya ait hassasiyetlerini bilerek bu hassasiyetlere uygun davranış ve iletişim yöntem ve metotları belirlerlerse etkin bir iletişim kurmuş olacaktır.

5.3.4 Ön Yargılar ve Kalıp Düşünceler

Bireylerin kendilerine yabancı olan kültürler ve bu kültürlerin üyeleri hakkında, o kişilerle karşılaşmadan önce var olan düşünce ve yargıları iletişim sürecini etkiler. Kolluk görevleri bu kalıp düşünce ve ön yargılara görevlerini yaparken karşılaşmaktadırlar.

Simge ve Sembollere Verilen Anlamdaki Farklılıklar

İletişim; sahip olunan bilgilerin kullanılarak, sahip olunmayan bilgilerin anlaşılmasıdır. Aynı kültürdeki insanların ortak yanı, farklı kültürdeki insanlara nazaran daha fazladır. Bu ise, iletişimin aynı kültür içindeki insanlar arasında çok daha kolay ve hızlı gerçekleşmesine neden olmaktadır. Farklı kültürlerde ise mesajın gönderilmesinde kullanılan sembollerin, değer ve kültürel yapıların, beklenti ve ihtiyaçların farklı olması kaynak ile alıcı arasında gerçekleşecek iletişimi zorlaştırır.

Bir toplumdaki inanç, tutum veya kabul gören semboller; başka bir toplumda kabul görmeyebilmekte, hatta olumsuz bir anlama gelebilmektedir. Bazı ülkelerde kullanılan çeşitli beden dili hareketleri veya kültürel semboller başka bir ülkede tam tersi olarak değerlendirilmekte, kaynak ile alıcı arasında gerçekleşecek iletişim olumsuz başlayabilmektedir.

5.4 Göreve Etki Eden Kültürel Farklılıklar

5.4.1 Din/Mezhepsel Farklılıklar

Kültürün oluşmasında en etkin faktörlerden biri olan dini değer yarguları, insanlar arası ilişkilerinde nasıl gerçekleşeceğine yön vermektedir. Kolluk görevlisi toplumun dini ve mezhepsel hassasiyetlerini öğrenip, vatandaşla olan ilişkilerinde bu hassasiyetlere uygun iletişim kurmalıdır. Örneğin mezhepsel olarak köpeklerle karşı olumsuz kodlamalar taşıyan toplumlarda asayiş uygulamalarında köpekleri kullanmak kolluk ve vatandaş arasında kapanması zor yaraların açılmasına neden olmaktadır.

5.4.2 Yaşam Tarzlarındaki Farklılıklar

İnsanlar içinde buldukları şartlar gereği farklı yaşam alışkanlıklarına sahip olmaktadır. Bazı toplumlarda bayanların ağır işlerde çalışmaları kabul edilecek bir durum olmadığı halde bazı toplumlarda olağan karşılanmaktadır. Yine aynı şekilde bayanların sosyal yaşamın içinde hiç olmadıkları kültür çevreleri olduğu gibi erkeklerin yaptığı her davranışın yapılabildiği, serbestçe toplumda hareket edilebildiği kültür çevreleri olmaktadır. Bu gibi örnekleri arttırmak mümkündür. Görev gereği çok yer değiştirmek zorunda olan kolluk görevlisi her topluma standart davranış kalıpları ile hareket etmeye kalkarsa iletişim kazalarının da yaşanması olağan olacaktır.

Kolluk görevlilerinin bölgelerdeki insanların yaşam alışkanlıkları, yaşam tarzlarındaki farklılıklar kanun uygulamalarına ve görev icrasına etki ettiğini, toplumun yaşam şeklini, alışkanlıklarını, gelenek, görenek, değer ve normlarını bilmenin göreve olumlu etki ettiğini açıklar.

5.4.3 Simge ve Sembollere Verilen Anlamlardaki Farklılıklar

Bir toplumdaki inanç, tutum veya kabul gören semboller; başka bir toplumda kabul görmeyebilmekte, hatta olumsuz bir anlama gelebilmektedir. Bazı ülkelerde kullanılan çeşitli beden dili hareketleri veya kültürel semboller başka bir ülkede tam tersi olarak değerlendirilmekte, kaynak ile alıcı arasında gerçekleşecek iletişim olumsuz başlayabilmektedir.

5.4.4 Suç Algısındaki Farklılıklar

Toplumun farklı kesimlerinde suç kavramına farklı kodlamalar yüklenebildiği, bazı bölgelerde suç olarak algılanan davranışların başka bölgelerde olağan sayılabilmektedir. Bu durum standart olması gereken hukuk kurallarının uygulanmasında sorunların yaşanmasına neden olmaktadır. Son yıllarda doğu ve güneydoğu illerimizde kaçak elektrik kullanımının çok artması toplumun genelini rahatsız etmektedir. Kendi yaşantısında dini değer yargılarını ön planda tutan bir bireyin kaçak elektrik kullanarak kul hakkı yiyor olması kendi içinde çelişki olarak görülse de, vatandaş bu durumu bir mantığa bürüyerek hem hukuk kuralları hem de dini kurallar çerçevesinde normal görebilmektedir.

5.4.5 Toplumun Kolluk Kuvvetlerini Kodlamadaki Farklılıklar

Ülkemizin farklı coğrafyalarında kolluk kuvvetlerini farklı anlamlar yüklenmektedir. Vatandaşlar zihni alt yapılarında kolluğu kodladıkları şekliyle kollukla olan ilişkilerini belirlerler. Bu durum zaman zaman kolluk kuvvetlerini, vatandaşla sağlıklı iletişim kurmasına engel olmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Toplumsal hayata geçtikten sonra insanoğlunun kürtürlenme sürecinde yaşadıkları ve edindikleri tecrübeler sonucunda çalışmamızda da nedeni sıraladığımız sebeplerden dolayı kültürel çeşitliğin oluştuğunu, buna bağlı olarak ortaya çıkan farklı kültürel davranış kalıp ve alışkanlıklarının güvenlik hizmeti vermekle mükellef kolluk kuvvetlerinin karşılaştığı iletişim engel ve kazalarını araştırdığımız bu çalışmada kültürün birçok tanımını yapmıştık. Kültür kavramının doğuşuna imkân neren dünyadaki ilk çalışmaların ve bu konu hakkında yazılmış ilk kitabın sahibi olan Taylor kültürü; “Kültür veya medeniyet, bilgi, inanç, sanat, ahlak, hukuk, adet ve insanların toplumun bir üyesi olarak kazandığı diğer yetenekler ve alışkanlıkları içeren karmaşık bir bütünün adıdır” şeklinde tanımlamıştır.¹²⁰

Konumuza ışık tutacak bir başka tanım ise kültür: “Toplumun biyolojik olarak değil fakat sosyal olarak kuşaktan kuşağa aktardığı maddi ve maddi olmayan ürünler bütünü ya da sembolik ve öğrenilmiş ürünlerin ya da özelliklerin toplamı” olarak ifade edilmektedir.¹²¹ Kültür bireylerin düşünce ve davranış alışkanlıklarını etkileyen bir değerler kümesidir. Kültür, vatandaşların hizmet aldıkları güvenlik kuvvetlerinden ne bekleediklerini, kendilerine sunulan hizmetten memnun olup olmadıklarına etki eder. İnsan sosyal bir varlık olarak, hayatlarını sürdürebilmeleri için başka inanlara ihtiyaç duyarlar. Kişiler arası iletişim kurmak bir sosyalleşme sürecidir ve bireyler karşılarındaki kişiyi, deyim yerindeyse, “hesaba katmak” zorundadır. Bu sosyalleşme süreci içinde bilginin, düşüncelerin, duyguların ve becerilerin simgeler kullanılarak iletilmesine ve/veya aktarılmasına iletişim kavramıyla açıklanmaktadır. Kültür, toplumun bir üyesi olarak bireyin iletişim kurmasına, belli davranış ve olayları yorumlamasına, değerlendirmesine yardımcı olan değerler, semboller ve fikirler dizisidir. Bu nedenle insan doğumuyla birlikte kişiliğin oluşmasını sağlayan değerler kümesinin yüklenmesi, bu değerlerin birey tarafından içselleştirme süreci ve toplumun bir üyesi olarak kolektif davranış kalıplarını öğrenme süreci başlar bireyin ölümüne kadar devam eder. Toplumunu oluşturan bireyler kültürü kendi kişisel psikolojik ve bilişsel durumları çerçevesinde içselleştirirler. Bireylerin içselleştirdikleri kültür

¹²⁰TAYLOR, Edward Brunett, Sir, “The origins of Culture, part 1 of the Primitive Culture”, Harper and Brother, Newyork, 1871

¹²¹ÖZKUL, Osman a,g,e

davranışlarına yansır ve başkaları tarafından gözlenebilir hale gelir. Aynı toplumda ve hatta aynı ailede yetişenler bile kültürü farklı şekilde özümsemeleri, içselleştirmeleri nedeniyle zaman zaman benzer tepkiler vermeyebilirler.

Bu kültürel özelliklerin toptan veya kısmen benimsenme sürecine kültürlenme adı verilir. Kürtülenme süreci iletişim sayesinde gerçekleşir. Bireyler birbirleriyle etkileşim içerisinde olur ve sosyalleşir. Bu kavram genellikle gelenek, görenek, ahlaki ve dini anlayış/inançlar aktarılması biçiminde olur. Görüldüğü üzere her toplum ve bireyin kendine has özellik ve davranış özellikleri olduğu aşikârdır. Bireyler aldıkları işitsel(ses) ve görsel(görme) mesajları yaşamları boyunca yükledikleri kodlamalara bir anlam yüklerler, algıladıkları şekliyle tepki verirler ve davranış geliştirdiler. Her toplum çevresinde aynı sembol ve davranışlara aynı anlam yüklenmez. Bir toplumda olumlu karşılanan bir davranış başka toplumlarda hoş karşılanamayabilir. Bizimde içinde bulunduğumuz Akdeniz kültüründe dokunarak iletişim kurmak etkili olabilmekteyken başka kültürlerde tepki çekebilmektedir. Farklı kültürlere mensup bireyler farklı algı seçim sistemlerine sahiptir.

Bu denli çok, kültüre tesir eden faktör olduğuna göre, buna bağlı olarak yaşanan kültürel çeşitliliğin beraberinde iletişim problemleri yaşamakta kaçınılmaz olmaktadır. İşte tam burada kültürlerarası iletişim kavramı devreye girmektedir. İletişim, alıcı ve kaynak arasında düşünce, duygu, bilgi ve becerilerin simgeler ve semboller kullanılarak iletilmesi ve/veya aktarılması yanı sıra insanın aynı zamanda anlam arama çabasıdır. Bu çaba sayesinde insan kod açar, anlamlandırır ve bu anlamları birbirleriyle paylaşırlar. İletişim için bu anlamda insanlar arasında anlamları ortak kılma süreci denilebilir. Kültürlerarası iletişim, farklı kültürlerin ya da bir kültür içerisinde yer alan farklı alt-kültürlerin üyeleri arasında gerçekleşen iletişimi demektir. Farklı kültür çevrelerinden gelen bireylerin etkileşim içinde bulunmalarıyla, birbirlerine mesaj göndermelerialmaları, anlam yaratma ve anlamı ortak kılma gayretleri kültürlerarası iletişim ve etkileşim kapsamında ele alınmaktadır. Farklı kültürlerden bir araya gelen insanlar arasında iletişimi anlamak, ifade etmek ve iletişim süreçleri ile ilgili tahminlerde ve yorumlamalarda bulunmak ise kültürlerarası iletişim çalışmalarının amaçları arasındadır.¹²²

¹²²KANTARI, Asker a.g.e

Kültürlerarası iletişimi sağlayamayan bünyesinde birçok alt kültür barındıran toplumlarda ayrışma ve çatışma kaçınılmaz olur. Öncelikle kültürel çeşitlilik/farklılık zenginlik olarak görülmeli, kültürel aktarımlar ile maddi ve simgesel pratiklerin farklı kültürlerde nasıl gerçekleşmekte olduğu ve bu anlamlandırma pratikleri farklı kültürler tarafından nasıl okunmakta ve kavramaya çalışılmakta olduğu ele alınmalıdır. Ülkemizde yaşanan iç göçler kültürlerarası etkileşimin yaşanma sıklığını arttırmakta, iletişim süreçlerine etki etmektedir. Özellikle terör kaygısı ile ülke içinde yaşanan nüfus hareketleri beraberinde birçok problemi getirmektedir. Aynı kültür çevrelerinden gelen topluluklar göç ettikleri bölgelerde gettolar oluşturmakta ve çoğu zaman içinde buldukları kültürlerden kendilerini soyutlamaktadırlar. Bunun sonucu kültürlerarası çatışmalar yaşanmaktadır. Egemen kültür kendi yaşam alanına giren bu kültürdekilere “yabancı” ve “öteki” şeklinde tanımlamaktadır. İşte tam burada kültürlerarası iletişim amacı olan “farklı ulusal kültürler veya aynı kültür içindeki alt-kültürler ve farklı etnik kimlikleri ile egemen kültür arasında var olan çeşitli önyargıları ortadan kaldırmak ve bireylere kültürlerarası yeterlilik kazandırmak” kavramı önem kazanmaktadır.

Kültürlerarası iletişim çalışmalarında üzerinde durulan ve çözümlenmeye çalışılan ortak sorunlar ise şöyle sıralanabilir:

- *İnsanları belli kalıplara yerleştirme (stereotip)*
- *Diğerleri hakkındaki ön yargılar*
- *Cinsiyet, yaş, ırk, din gibi farkların getirdiği olumsuzluklar ve yanlış anlamalar*
- *Kültürel değerleri taşıyan insanın hoşgörüden yoksun olması*
- *Kültürün dışa kapalı, dışa karşı şüpheli ve katı olması*
- *Kendini beğenmişlik ve diğer kültürlere saygı eksikliği*
- *Kültürel empati yokluğu¹²³*

Çalışmamızın merkezine koyduğumuz güvenlik, bireyin her türlü dış etmenlere karşı kendisini koruma çabasıdır. Maslow’un 1954 klinik gözlemlere dayanarak ortaya koyduğu ihtiyaçlar piramidinde temel ve fizyolojik ihtiyaçlardan (açlık, susuzluk,

¹²³ÖZDEMİR, İlker a.g.e

cinsiyet, vs..) sonra güvenlik ihtiyacının geldiğini tespit ederek, insan hayatında bu kavramın ne kadar önemli olduğunu ortaya koymuştur. Bu bağlamda ülkemiz gibi kültürel çeşitliliğin fazla olduğu toplumlarda, güvenlik hizmeti verirken karşılaşılabilecek iletişim kaza ve engellerine çözüm kültürler arası iletişim kavramı olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Toplumda kamu düzeni ve güvenliğinin sağlanması ile ilgili olarak ve korunması adına hareket eden ve bu görevi itibariyle sivil otoritelere bağlı olarak genel kolluk birimleri görevlidir. Türkiye’de iç güvenlik/kolluk hizmetleri yani kamu düzeninin korunması ve kamu güvenliğinin sağlanması görevi İçişleri Bakanlığı’na verilmiştir. Bu görevi İçişleri Bakanlığı’na bağlı olarak Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, kısmen de olsa Gümrük Muhafaza Memurlukları yerine getirmektedir.¹²⁴ Kolluk birimleri ülkemizin farklı coğrafya ve farklı kültür çevrelerinde ama aynı güvenlik hizmetini vermekle mükelleftirler. Ülkemizdeki güvenlik hizmetleri ve kanunlar standart olmasına rağmen uygulamalarda farklılıklar görülebilmektedir. Kültürün toplumlar üzerinde oynadığı rol, ülkemizdeki ceza kanunlarında da rahatlıkla görülebilmektedir. Bilindiği gibi, Türk Ceza Kanununda bir fiilin suç sayılıp ceza miktarının belirlenmesinde saik önemli rol oynamaktadır. Suç teşkil eden herhangi bir fiil, bir olayda ağır bir cezai yaptırım gerektirirken, başka benzeri bir olayda daha hafif bir ceza yeterli görülebilmektedir. Hakimler, “saik” unsurunu değerlendirirken kişilerin kültürel farklılıklarını göz önünde bulundurmaya hukuksal bir gereklilik olarak kabul etmektedirler.

Örneğin yurdumuzda kaçakçılık olaylarından söz edeceğimiz zaman ilk aklımıza gelen sigara kaçakçılığıdır. Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerimizde sigara kaçakçılığı yapmak olağan bir durum olarak karşılanmakta, insanlar geçimlerini bu yolla sağlamaktadırlar. Bazen kolluk görevlileri de bu durumu kanıksamışlardır ve küçük miktardaki kaçak sigaraya işlem yapmamaktadırlar. Vatandaşlarda kolluk görevlilerinin bu konu üzerine fazla eğildiklerinde geçim kaynaklarının engellendiğini bahane ederek aşırı tepki göstermektedirler. Görüldüğü gibi bir toplumda neyin doğru neyin yanlış olduğu, o toplumun bireylerin algılayış ve kültürü ile doğrudan ilgilidir.

¹²⁴GÖKSU, Turgut; Sözen, Süleyman ve Çevik, Hasan Hüseyin, “Türkiye”, Çevik, Hasan Hüseyin (Ed.), Karşılaştırmalı Polis Yönetimi içinde, Ankara: Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı, s.407-434.

Güvenlik hizmetlerinin başarısı farklı kültürleri dikkate alarak o kültürlere uygun politikaların belirlenmesine bağlıdır. Kültürel farklılıklardan dolayı kolluk kuvvetlerinin hizmet politikası, toplumun bir kesiminde olumlu etki bırakırken diğer bir kesiminde tam tersi bir izlenim oluşturabilmektedir. Toplumsal hassasiyetleri ve kültürel farklılıkları anlamadan yapılan güvenlik hizmetlerinin başarılı sonuçlar doğurması ve ihtiyaçlara cevap vermesi mümkün olmayacaktır. Bireylerin ihtiyaçlarına cevap vermeyen, o kültür çevresinde kabul görmeyen güvenlik hizmetlerinde ısrar edilmesi ve bu konuda politika belirlerken toplumun tercihlerinin göz önünde bulundurulmaması zamanla devlet ve vatandaş arasında kapanması güç uçurumların oluşmasına sebep olacaktır.

Güvenlik hizmetleri, hizmet verilen toplumun kültüründen etkilenen ve değişebilen bir kamu hizmetidir. Kolluğun başarılı olup olmaması hizmet sundukları toplumun kültürünü ne denli anladıklarına bağlıdır. Yani, hizmet sunulan toplumla kolluğun içselleştirdiği kültür ne kadar az çatışıyorsa o kadar başarısı artmaktadır.

*Son yıllarda yapılan bilimsel çalışmalar incelendiğinde, güvenlik birimlerinin başarılı olup-olmamları, hizmet sundukları toplumun kültürünü, kendi mesleki kültürlerine yansıtılabildikleri oranda değişmektedir. Bu gerçeği fark eden Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ülke içerisinde kurulan Çin mahallelerinde Çinli; Müslüman vatandaşların yoğunluklu yaşadığı yerlerde ise Müslüman polisleri görevlendirerek, güvenlik birimlerinin başarısını ve vatandaşların güvenlik hizmetlerinden memnuniyetini önemli derecede artırmayı başarmıştır. Yine, Birleşmiş Milletlerin görev yaptığı ülkeler incelendiğinde, Afganistan, Bosna ve Kosova gibi Müslüman nüfusun yoğun olduğu yerlerde görev yapan Türk güvenlik görevlilerinin, diğer ülkelere göre çok daha başarılı oldukları rapor edilmektedir. Görüldüğü üzere, kültürün sadece bir unsuru olan dinin, hem bireyler hem de polis için aynı değer ve önemde olması, güvenlik birimlerinin başarısını pozitif yönde etkilemeye yetmektedir.*¹²⁵

¹²⁵TEYMUR, Semih ve ark. “Kültür-odaklı polislik” TÜBAV BİLİM DERGİSİ, Yıl: 2010, Cilt:3, Sayı:3, Sayfa:282-291

Çok kültürlü ortamlarda görev yapan kolluk görevlilerine 6 öneride bulunulur;(1) kolluğun +personel kaynağını çeşitlendirme,(2) kolluk görevlilerinin kültürel duyarlılık konusunda eğitimi,(3) kolluk içinde resmi ırkçılık politikası belirlenmesi,(4) sistemli ayrımcılığa yol açabilecek şekilde yorumlanacak politikalardan uzak durma,(5) Farklı kültürlerle ve azınlıklarla ilişkilere yön verecek irtibat görevlileri tespit etme,(6) Azınlık gruplarından ve farklı kültürlerden kolluk idarecisi seviyesinde eleman temini¹²⁶ Ülkemiz gibi çok farklı etnik ve dinsel kökene sahip toplulukların varlığı kolluk hizmetleri bu çerçevede ele alınmasını zorunlu hale getirmektedir.

Çalışmamızda problem sahalarını tespit ederken 5 ana tema üzerinde odaklanılmıştır. Bunlar;

1. Farklı kültürlerde yaşanan problemler
2. Sosyo/kültürel faktörlerin iletişime etkisi
3. Göreve etki eden kültürel faktörler
4. Kanun uygulamalarında kültürel farklılıklara bağlı sorunlar
5. Kültürel özelliklerin bilinmesinin göreve etkinliği.

Tespit ettiğimiz bu problem sahalarında kolluğun karşılaştığı sorunlara çözüm yollarına değinmek gerekirse;

1. Kolluğun atama politikası gereği Türkiye'nin tamamında görev alabiliyor olması toplumun farklı kültürleri ile ilişki içerisinde olmasını zorunlu kılmaktadır. Hizmet götürme mükellefiyeti olduğu toplum ve bireyler hakkında yeterli bilgiye sahip olamaması, görevlendirildikleri bölgelerde özellikle iletişim problemleriyle karşı karşıya kalabilmektedirler. Bu durum o kültürün içinden gelen kolluk görevlilerinin o bölgelere atanması veya ataması yapılacak kolluk görevlisinin göreve başlamadan önce yeterli süre mesleki oryantasyon yanında kültürel oryantasyona da tabi tutularak söz konusu bölgenin yurttaşları, alışkanlıkları, güvenlik anlayışları ve kamu görevlilerinden beklentileri hakkında detaylı bir şekilde bilgilendirilmelidir. Hizmet verilen vatandaşların kültürel değerlerine, gelenek-göreneklerine ve alışkanlıklarına yabancı oldukları bir bölgeye atanan kolluk görevlileri, özellikle mesleklerinin ilk zamanlarında

¹²⁶GUY, Ben-Porat, "Policing Multicultural States: Lessons from the Canadian Model", Policing and Society 18(4): 411-425.(
http://in.bgu.ac.il/fom/PublicDep/Documents/Policing_Multicultural_Societies.pdf)

vatandaş-kolluk ilişkilerini zedeleyecek, birbirlerine olan güveni sarsacak iletişim hataları yapabilmektedirler. Bunun sonucu olarak vatandaş nezdinde olumsuz bir imaj edinilebilmektedir. Bozulan bu imajın düzeltilmesi için aşırı zaman ve çaba harcanması gerekir ki tekrar eski düzeyine gelmesi de garanti olmayacaktır.

2. Sosyal Durum: Bir toplumda hak ve özgürlüklere saygı ne kadar kuvvetli, vatandaşlar arasındaki sevgi ve bağlılık ne kadar yüksekse, düzen ve uyum da o denli mükemmeldir. Bu bakımdan toplumu oluşturan bireyler arasında ulusal bilincin geliştirilmesi, yaşam düzeyinin yükseltilmesi, her alandaki eşitsizliklerin giderilmesi ve bu suretle birlik ve beraberlik ruhunun yerleştirilmesi emniyet ve asayiş etkiler. Okuma-yazma oranının düşük olduğu yerlerde suç oranı daha yüksektir. Bu bölgelerde kız kaçırma, adam öldürme, hırsızlık ve kan gütme suçlarına yoğun bir şekilde rastlanırken organize suçlara hemen hemen hiç rastlanmaz. Okuma-yazma oranının yüksek olduğu yerlerde ise genellikle dolandırıcılık, emniyeti suiistimal ve organize suçlar işlenir. Kolluk görevlileri görev yaptıkları topluluğun sosyal yapısını iyi analiz etmiş olmalı, çalışmalarını bu çerçevede yapmalı ki toplumla uyum içinde gören yapsın.

3. Yasal düzenlemeler: Bir toplumda neyin doğru neyin yanlış olduğu, o toplumun bireylerinin algılayış ve kültürü ile doğrudan ilgilidir. Günümüz modern toplumlarında anayasa ve kanunlar gibi yazılı metinlerin şekillenmesinde kültür belirleyici unsur olmaya devam etmektedir. Hatta yazılı kural bulunmayan konularda, mahkemeler karar verirken toplumun gelenek ve göreneklerini dikkate almaktadırlar. Kanunlara uyulup uyulmadığının takipçisi olan kolluk görevlileri ise vatandaşların gelenek, görenek, örf ve adetlerine karşı duyarlı olması kolluğun görev etkinliğini arttıracaktır.

4. Etnik yapı: Toplumların kendilerine özgü kültür yapılarının oluşmasında etnik yapı en önemli etkenlerden biridir. Görev yapılan bölgenin etnik yapısı, emniyet ve asayişin sağlanmasında önemli rol oynar. Toplumun zıt kutupları arasında çatışma olma ihtimali her zaman yüksektir. Aynı şekilde kolluk ve vatandaşında zıt kutuplarda olması sonucunda da iletişim kaza ve engelleri oluşmaktadır. Zaman zaman aynı kültür çevrelerinden gelen topluluklarda suç ve suçluyu kendi içlerinde sıkı sıkıya barındırıp beslemeleri sonucu suç ve suçlukla mücadelede kolluk zorlamaktadır. Etnik yapıyla

ilgili konularda toplumun duyarlılığının farkında olunarak, kolluk görevlilerini söz ve davranışlarını bu çerçevede sınırlandırmalıdır.

5. İklim ve coğrafi koşullar: Kültürü, bireye belirli bir tutum ve davranışı, düşünceyi empoze ettiği gibi, onun tutum ve davranışlarını, düşüncelerini kontrol ettiğinin tespitini KANTARI yapmıştı.¹²⁷ İnsanların tutum ve davranışlarına coğrafi ve iklim koşulları direkt etki etmektedir. Sıcak iklim bölgesinde yaşayan insanlar çabuk kızar ve heyecanlanırlar. Sevgi ve nefretleri büyüktür. Bu bölgelerdeki suç oranı, ılıman ve soğuk iklimli bölgelere göre daha yüksektir. Coğrafyadan doğan insan tutum ve davranışlarını iyi bir şekilde analizini yapmış, bu duruma göre pozisyon belirlemiş kolluğun görev etkinliği artmaktadır.

6. Ekonomik düzen: ekonomik şartlar toplumun kültürel kimliğinin belirlenmesinde son derece etkilidir. Ekonomik şartlar toplumun sosyal yaşantısını etkiler. Kırsal yaşam veya şehir yaşam şartları ekonomik durumla ilgidir. Örneğin tarım ve hayvancılıkla uğraşılan bölgelerde arazi, su, yayla ve mera anlaşmazlıkları bazen büyük halk kitlelerinin katıldığı silahlı çatışmalara neden olur. Ekonomik durum o bölgedeki suç çeşitlerininse ona göre olmasını sağlar. Kolluk ekonomik şartlardan kaynaklı suç profillerini çıkartıp ona göre mücadele yöntemleri tespit ettiği takdirde suç ve suçlulukla mücadelede daha etkin olurlar.

7. Dini inançlar: Toplum sembollere içinde buldukları kültürden aldıkları kodlamalarla anlamlar yüklerler. Çoğunlukla bu anlamlandırma süreci dini değerler çerçevesinde gerçekleşir. Dil ve hilal, bayrak gibi kültür bakımından anlamlı şekiller sembollerin başında gelir. Semboller anlamı üzerinde toplum içinde bir anlaşma olduğu için, bunlar ortak bir “anlama” sağlar. Bu anlama iki şekilde oluşur. Sembol kişi tarafından anlaşılıp, kişi ona göre hareket ettiği zaman, buna davranış diyoruz. Semboller kendi aralarındaki ilişkilere ortak bir şekil kazandırdıkları zaman buna kültür diyoruz.¹²⁸ Din; toplumsal düzen, bireysel davranış ve kolektif eylem için buyruklar sunar. Böylece bütün dini gelenekler insan hayatı ve gündelik tutumları için büyük ilgi ve saygı uyandıran hedefler olarak kabul edilen ve algılanan şeyler arasındaki ilişkiye ifade kazandırır.¹²⁹ Dolayısıyla din insan hayatına anlam yükleyen, tutum ve

¹²⁷KANTARI, Asker a.g.e

¹²⁸MARDİN, Şerif, “Din ve İdeoloji” Tüm Eserleri 2, İletişim Yayınları, İstanbul, 2014

¹²⁹ÇOŞKUN, Ali, “Din Toplum ve Kültür” İz Yayıncılık, 2. Baskı, İstanbul, 2013

davranışlarına yön veren en önemli faktörlerin başında gelmektedir. Ülkemizde de dini ve mezhepsel hassasiyetler toplumun sosyal yaşantısına yön vermektedir. Kolluk görevlileri toplumdan topluma değişebilen bu tür hassasiyetleri anlamalı, vatandaşlarla olan ilişkilerini bu doğrultuda yapmalıdır. Dini hassasiyetler üzerine toplumumuz çoğu zaman hata kabul etmez. Toplumsal infialde dâhil her türlü tepkiyi açıkça göstermekten kaçınmaz. Yapılacak hatanın düzeltilmesi çok büyük emek ve zaman harcanmasına sebep olur. Bu nedenle görevlerine yeni başlamış veya başka bölgelere ataması yapılmış kolluk görevlilerine mutlaka bu konularla ilgili bilgilendirme yapılmalı, bu konunun önemi çok iyi anlatılmalıdır.

Afganistan görev yapmakta olan çok uluslu askeri güçte görev alan Türk askerleri başka ülke askerlerine göre daha kolay ve halkın kabullendiği bir görev ifa etmektedirler. Bunun sebeplerine bakıldığında Afganistan yaşayan halkın ülkemizle tarihsel ve dinsel ortak geçmiş ve mirasımızın olduğunu görmekteyiz. Vatandaşlar Türk askerini bir yabancı ordu askeri olarak görmemektedirler. O bölgede çalışan personelle yapılan görüşmelerde özellikle aynı dine mensup olmanın oradaki vatandaşlarla kolay iletişim sağladığını söylemişlerdir. Hatta bazı yabancı ülke askerlerinin kendilerini daha güvende hissetmek için dış görevlere giderken kollarının üzerlerinde olan ülke amblemlerine Türk bayrağı taktıkları görülmüştür. Buradan da anlaşılacağı üzere aynı dine sahip olmak veya hizmet verdikleri toplumun dini hassasiyetlerine değer vermek kolluğun görev etkinliğini arttıracakları aşikârdır.

8. Gelenek ve görenekler: Kültür, varlığımızın yapısını(ilişkilerini)belirleyen, sosyal süreçlerle öğrendiğimiz uygulama ve inançların, maddi ve manevi öğelerin birliğidir.¹³⁰ Toplum kültürünün şekillenmesini o toplumun sahip olduğu gelenek ve göreneklere sağlar. Toplumdan topluma gelenek ve görenekler farklılıklar gösterir. Örneğin ülkemizin batı kesimlerinde kız çocuklarının dışarıda günün her saatinde gezmelerine hoş görüyle karşılanırken, doğuda bazı bölgelerimizde bu durum kabul edilecek bir davranış değildir. Aynı şekilde bir kızın bir erkekle konuşması dahi kabul edilmezken bazı bölgelerde gece geç vakitlere kadar erkek arkadaşlarıyla gezinmeleri normal karşılanabilmektedir. Bazı bölgelerde evlenmelerde başlık parası istenmesi, akraba ve aşiret sevgisi nedeniyle suçluların himaye edilmesi, kaçakçılık veya hırsızlık suçlarının bazı durumlarda ayıp sayılmaması gibi gelenek ve görenekler emniyet ve

¹³⁰KANTARI, Asker a.g.e

asayışı önemli ölçüde etkiler. Dolayısıyla kolluk görevlisi içinde yetiştiği kültürden tamamen bağımsız olarak görev yaptığı bölgenin gelenek ve göreneklerini allamalı ve davranışlarını buna göre şekillendirmelidir.

9. Dil: İletişim, duygu ve düşüncelerimizi yani mesajlarımızı belli kanallarla alıcıya(vatandaşa) iletilmesi süreci olarak kısaca tanımlayalım. İletişim kanalları sözlü ve sözsüz olabilmekteydi. Kolluğun görevlerini icra ederlerken genellikle sözlü iletişim kanallarını kullanmak zorunda kalır. Eğer bu kanal(dil) gönderen ve alıcı arasında ortak değilse orada sağlıklı bir iletişim kurulması da olanak dışıdır. İletişim, karşılıklı uzlaşma, hoşgörü ve kültürel yakınlaşmalara neden olmaktadır. Farklı kültür çevreleriyle iletişimi en çok etkileyen faktörlerden birisi de dildir. Kolluğun, hizmet sunmak zorunda olduğu vatandaşların kullandığı dili anlamaması (özellikle Doğu ve Güneydoğu bölgelerimizde Kürtçe) iki önemli etkiyi oluşturmaktadır. Birincisi, kolluk görevlileri, o kültüre ait vatandaşlarla doğru, etkili ve sağlıklı bir iletişim kurmakta zorlanılacaktır. Taraflar arasında iletişimin kopukluğuna ve tarafların birbirini doğru anlamamasına neden olacak bunun sonucu olaraksa hizmet kalitesinin düşmesine neden olacaktır. İkincisi ise, bireyler yanlış anlaşılma veya hiç anlaşılmama kaygısı ile kollukla iletişim kurmaktan çekinirler. Bu durum da şüphesiz, kolluğun zamanla hizmet verdiği topluma yabancılaşmasına sebep olacaktır. Bu durum o bölgelerde çalışacak kolluk görevlilerinin o bölge dilini biliyor olmasını sağlamakla veya o bölgelerde tercüman kullanılması ile çözümlenebilir.

Kısacası, yukarıda sıraladığımız kültürün oluşmasını sağlayan etkenler ve buna bağlı olarak sosyal hayatın oluşması, insan ilişkilerinin bu çerçevelerde tesis edilmesi gerekliliği gerçeğine bağlı olarak, çalışma boyunca tartışıldığı üzere kültür tabanlı kolluk hizmetinde esas olan kültürün insan hayatında ne denli önemli olduğunun bilinciyle, farklı kültür ortamlarında çalışan kolluk görevlilerinin vatandaşlara hizmet verirken nasıl davranışları gerektiğine ışık tutulmaya çalışılmıştır.

ÖNERİLER

Çalışmada ortaya konan sorunlar ve çözüm önerilerinin işlerliğinin test edilmesi doktora tezi konusu için uygun olacaktır. Bu bağlamda bir eylem araştırması yapılması önerilmektedir. Konunun güncelliği ve devamlılığı bağlamında eylem araştırmasıyla çözüm bulabilmesi mümkün olabilmektedir.

KAYNAKÇA

AKAY, Recep, ‘Kültürel Kimlik ve Kültürlerarası İletişim’ Bilgi(11),2005/2, s.108-120

ASUNAKUTLU Tuncer, SAFRAN Barış “Kültürel farklılıklardan kaynaklanan çatışmalara yönelik çatışmalara yönelik araştırma”, Dokuz Eylül üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 6, Sayı:1, 2004

BOZKURT, Güvenç, “İnsan ve Kültür” Remzi Kitabevi, İstanbul, 1994

BULGU, Nefise “Futbolda Şiddetin Erkeklik Anlamları” Spor Bilimleri Dergisi 2012, 23 (4), 207–219

ÇAKAR, Ayşen Seymen, ‘Hukuki bir kavram olarak insan onuru’, www.umut.org.tr/UserFiles/Files/.../document_11%20Ekim-IV-1.docx, (Erişim Tarihi: 15.05.2015)

ÇAY, Osman, “Jandarma Teşkilatı’nda kurumsal iletişimin önemi ve iç güvenlik hizmetleri ile ilişkisi: Ankara il jandarma komutanlığı örneği”, yüksek lisans tezi, Ankara, 2014

ÇOŞKUN, Ali, “Din Toplum ve Kültür” İz Yayıncılık, 2. Baskı, İstanbul, 2013

DEĞER, Orhan, “Düzköy 2004”, 2004

ELMAS, Hakan ‘Kara avcılığı kanununa muhalefet suçlarını işleyenlerin sosyo-kültürel yapısı: Denizli ili örneği’, Yüksek Lisans Tezi, Ankara,2008

ERCİŞ Aysel, TÜRK Bahar,’ Kişisel değerler ve içsel yenilikçilik boyutları ilişkisinin yapısal eşitlik modeliyle incelenmesi’ Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt: 28, Sayı: 2, 2014

ERDOĞAN, İrfan, ‘İletişimi anlamak’, Pozitif Matbaacılık, Ankara,2011

ERGÜN, Metin,” Düğün kavgalarının mitolojik kökenleri” Millî Folklor, 2014, Yıl 26, Sayı 101

ERKENEKLİ, Memet ‘Hofstede’nin kültürel değerler modeline göre Türkiye ve ABD’nin karşılaştırılması’, KHO Bilim Dergisi, cilt:21, sayı:2, Ankara, 2011

ERKENEKLİ, Memet,' Toplumsal Kültür Araştırmaları İçin Değer Merkezli Bütünleşik Bir Kültür Modeli Önerisi', Savunma Bilimleri Dergisi, Mayıs,2013,Cilt:12,147-172

EVCİN, Erol,' Türk halk kültürü araştırmaları için önemli bir kaynak: halk kültürü bilgi ve belge merkezi', Milli Folklor, 2013, Sayı 100

GORDON, Marshall, Sosyoloji Sözlüğü, Çev. Osman Akınhay, Derya Kömürcü, Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara, 1999, s. 173

GÖKSU, Turgut; Sözen, Süleyman ve Çevik, Hasan Hüseyin, "Türkiye", Çevik, Hasan Hüseyin (Ed.), Karşılaştırmalı Polis Yönetimi içinde, Ankara: Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı, s.407-434.

GÖÇKÜN, Önder "Kültürel Değerler, Sosyal ve Psikolojik Yansımalarla İnsan Dünyası" Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara, 2012

GUY, Ben-Porat, "Policing Multicultural States: Lessons from the Canadian Model",Policing and Society 18(4):411-425. (http://in.bgu.ac.il/fom/PublicDep/Documents/Policing_Multicultural_Societies.pdf)

GÜNGÖR, Erol, 'Değerler Psikolojisi Üzerinde Araştırmalar', Ötüken Yay, İstanbul, 2010

HOFSTEDE, Geert, HOFSTEDE, Gert Jan, 'Culteres And Organizations' Mc Graw Hill Companies, 2010

<http://www.ilimrehberi.net/dini-ilimler/islam/1576-din-anlay-slar-ndaki-farkl-l-klar-n-sebepleri.html>

http://www.radikal.com.tr/turkiye/gezi_eylemlerinde_orantisiz_guc_kullanan_polis_ben_bile_kendime_sasirdim-1252888

KANTARI, Asker 'Kültür, Farklılık ve İletişim' İletişim Yayınları, İstanbul, 2014

KANTARI, Asker 'Farklılıklarla Yaşamak' Ankara, 2001

KARAÇOR, Süleyman 'Örgütsel iletişim kurma yöntemleri ve karşılaşılan iletişim engellerine yönelik bir araştırma', SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi

KAVAS, Erkan, 2013, ‘*Dini tutum - stresle başa çıkma ilişkisi*’, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 37

KUL, Mehmet, TAYFUN, Recep, 2014, “*Sembolik etkileşim bağlamında polisin saygınlığı*” Polis Bilimleri Dergisi Cilt:11 (4)

MARDİN, Şerif “Din ve İdeoloji” İletişim Yayınları, Tüm Eserleri 3, 22. Baskı, İstanbul, 2012

MARDİN, Şerif, “Din ve İdeoloji” Tüm Eserleri 2, İletişim Yayınları, İstanbul, 2014

MENGÜ, Sedat Çakar, ‘Halkla ilişkiler : bir kültür politikası’, Eğitim Yayınevi Tarih: 2012

OĞUZ, Nurhan ‘Tüketim kültürünün üniversite gençliği üzerine etkisi’ Yüksek Lisans Tezi, Isparta,2008

ÖZDEMİR, İlker, “Kültürlerarası iletişimin önemi”, CYPRUS International University, folklor/edebiyat, cilt:17, sayı:66, 2011/2

ÖZDEMİR, Maia , “*Pazarlamamda kültür kodu ve üçlü beyin teorisi ‘Bursa ilinde konut ürünü üzerine bir uygulama*” Yüksek lisans tezi, Kütahya,2008

ÖZGÜR, Tuğba, ‘Kültürel Farklılıklar ve Yönetimi’, Yüksek lisans projesi Kahramanmaraş, Ağustos, 2007

ÖZKAN, Mustafa, ‘İnsan iletişim ve dil’ Akademik Kitaplar Tarih: 2009

ÖZKUL, Osman ‘Kültür ve Küreselleşme’ İstanbul, Açılım Kitap, 2008

PALA, İskender (2013), ”Kültürel Meselelerimiz Kültür ve Bilgi”, http://www.zaman.com.tr/iskander-pala/kulturel-meselelerimiz-8-kultur-ve-bilgi_924651.html. (Erişim Tarihi: 25.08.2013)

RAPAILLE, Clutaire, “Kültür Kodu”, FGP Yayıncılık, 2009

RIFAT, Mehmet, ‘Göstergebilimin ABC’si’, Ses Yayınları, 2014

SEPETCİ, Tülin ‘Toplum kültürünün uygulanan halkla ilişkiler modellerine etkisi: Türkiye’deki devlet ve vakıf üniversiteleri üzerine bir araştırma’, Journal of Yasar University,2012, 28(7) 4722 – 4748

SEYHAN, Kazım, "Gelişmiş Ülkeler ve Türkiye uygulamasında Suç Önleme Stratejileri" Ankara, KHO Savunma Bilimleri Enstitüsü, 2004

SEZGİN, Neslihan, ' Bir popüler kültür örneği olarak Kurtlar Vadisi'nde karakterler', Siyah Beyaz Kitap, Haziran, 2007

TAYLOR, Edward Brunett, Sir, " The origins of Culture, part 1 of the Primitive Culture", Harper and Brother, Newyork, 1871

TDK, Güncel Sözlük, 2006:588

TEYMUR, Semih ve ark 'Kültür-odaklı polislik', Tübav Bilim Dergisi, Cilt:3, Sayı:3, Sayfa:282-291

TURAL, Sadık Kemal, Kültürel Kimlik üzerine düşünceler, Kültür Bakanlığı Yayını Ankara, 1988

TURHAN Mümtaz 'Kültür Değişmeleri, İstanbul: Çamlıca Yayınları' s.35,2002

Türk Dil Kurumu, Büyük Türkçe Sözlük, <http://tdkterim.gov.tr/bts/>

Ünal AYRANCI ve ark'.Televizyonda çocukların en çok seyrettikleri saatlerde gösterilen filmlerdeki şiddet düzeyi' Anadolu Psikiyatri Dergisi 2004; 5:133-140

www.artsconnected.org (Erişim Tarihi 18.04.2015)

www.dha.com.tr/evlenmeden-selfie-çekmek-suç (14.06.2015)

www.emrekongar.org (Erişim Tarihi: 12.06.2015)

www.tdk.gov.tr (Erişim Tarihi: 07.05.2015)

www.umut.org.tr/Upload/Document/document_11%20Ekim-IV-1.docx

YAĞBASAN, Mustafa, 'Kültürlerarası iletişim bağlamında Almanya'daki Türklerin iletişimsel ortamlarının belirlenmesine yönelik bir alan araştırması', Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 18, Sayı: 2 Sayfa: 309-332, ELAZIĞ-2008

YAYINOĞLU, Pınar ERASLAN,'Çok kültürlü ortamlarda halkla ilişkiler, kurumsal iletişim ve yönetim', İstanbul Ticaret Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2005

YAZICI, Mehmet, 'Değerler ve toplumsal yapıda sosyal değerlerin yeri', Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 24, Sayı: 1, Sayfa: 209-223, ELAZIĞ-2014

YEŐİL, Salih 'Kültür ve kültürel farklılıklar: liderlik açısından teorik bir değerlendirme' Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:12 Sayı:44,2014

YILMAZ, Sefer, "Türkiye'nin i güvenlik yapılanmasında değişim ihtiyacı", .. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 21, Sayı3, 2012, Sayfa 17-40)

YÜCEL, Erdiç, 'Günlük iletişimde dil-davranış ilişkisi', Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilgiler Dergisi,21/2009

ÖZ GEÇMİŞ

23.10.1976 yılında Orduda doğdu. İlk ve orta öğrenimini İstanbul'da tamamladı. Lise eğitimini ise Bursa'da Işıklar Askeri Lisesinde tamamladı. Lisans eğitimini Kara Harp Okulunda Sistem Mühendisliği bölümünde bitirmeyi müteakip 1999 yılında Jandarma Subayı olarak meslek hayatına başladı. 2001- 2013 yılları arasında çeşitli komando ve iç güvenlik birliklerinde bölük ve İlçe jandarma Komutanı olarak görev aldı. Halen Trabzon il jandarma Komutanlığı bünyesinde şube müdürü olarak görev yapmaktadır. Evli ve 2 çocuk sahibi olan Seracettin KARATEPE İngilizce bilmektedir.

